KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIA

Yhtymähallitus 26.3.2019/LIITE 1

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2018

Sisällysluettelo

1. KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIA ____ 4

1.1 Organisaatio ____ 4

1.2 Organisaatiokaavio 31.12.2018 ____ 4

1.3 Yhtymäkokous ____ 5

1.4 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus ____ 5

1.5 Yhtymähallitus ____ 5

1.6 Yhtymähallituksen asettamat toimikunnat ____ 6

1.7 Tilivelvolliset viranhaltijat ____ 6

1.8 Sisäinen valvonta ____ 6

2. TULOSKORTIN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN ____ 9

2.1 Toiminnalliset sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen ____ 9

2.2 Toiminnalliset sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen ____ 15

3. AMMATTIOPISTO TAVASTIA ____ 18

3.1 Yleistä ____ 18

3.2 Keskeiset toiminnan suoritteet ____ 18

3.3 Osastojen sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen ____ 19

4. LUKIOKOULUTUS ____ 23

4.1 Yleistä ____ 23

4.2 Lukioiden sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen ____ 24

5. VANAJAVEDEN OPISTO ____ 25

5.1 Vanajaveden Opiston sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen ____ 25

5.2 Koulutuksen rahoitus ____ 25

5.3 Opetustoiminta ____ 25

5.4 Opiston tuloksellisuus ____ 27

6. VANAJA KOULUTUS OY ____ 28

7. KUNTAYHTYMÄPALVELUT JA MUUT YHTEISET PALVELUT ____ 28

7.1 Osastojen sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen ____ 28

8. KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIAN HANKETOIMINTA ____ 30

8.1 Ammattiopisto Tavastian vuoden 2018 aikana käynnissä olleet hankkeet ____ 30

8.2 Tavastian lukioiden vuoden 2018 aikana käynnissä olleet hankkeet ____ 30

8.3 Vanajaveden Opiston vuoden 2018 aikana käynnissä olleet hankkeet ____ 31

8.4 Kuntayhtymän useamman toteuttajan vuoden 2018 aikana käynnissä olleet hankkeet ____ 31

9. HENKILÖSTÖKERTOMUS ____ 32

9.1 Henkilöstöä kuvaavat tunnusluvut 32
9.1.1 Henkilöstömäärä palvelussuhdetyypeittäin 32
9.1.2 Henkilötyövuodet 33
9.1.3. Työajan jakautuminen 33
9.1.4. Henkilöstön ikärakenne 34
9.1.5. Henkilöstön osaamisen kehittäminen 34
9.1.6. Terveysperusteiset poissaolot 35
9.1.7 Henkilöstön vaihtuvuus ja eläköitymisen ennakointi 36

9.2 Henkilöstökustannukset ja henkilöstöinvestoinnit 36
9.2.1 Henkilöstökustannukset 37
9.2.2 Henkilöstöinvestoinnit 37

10. TALOUDEN TOTEUTUMINEN ***37***

10.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen 37

10.2 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainotustoimenpiteet 38

10.3 Talouden toteutumisvertailut 39
10.3.1 Talousarvion käyttötalousosan toteutumisvertailu 39
10.3.1.1 Talousarvion tulosyksikkökohtainen toteutumisvertailu 39
10.3.2 Rahoitusosan toteutumisvertailu 47
10.3.3 Investointiosan toteutumisvertailu 48

11. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT ***50***

11.1 Tuloslaskelma 50

11.2 Rahoituslaskelma 51

11.3 Tase 52

12. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT ***54***

12.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 54

12.2 Tuloslaskelman liitetiedot 55

12.3. Taseen liitetiedot 57
12.3.3 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 57
12.3.4 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 60
12.3.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot 62
12.3.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot 62
12.3.7 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista 63

13. VANAJA KOULUTUS OY:N TILINPÄÄTÖSLASKELMAT ***64***

13.1 Tuloslaskelma 64

13.2 Tase 64

14. KONSERNILASKELMAT ***65***

14.1 Konsernituloslaskelma 65

14.2 Konsernitase 65

14.3 Konsernirahoituslaskelma 67

15. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT ***68***

15.1 Koulutuskuntayhtymä Tavastian tilinpäätöksen allekirjoitus 68

15.2 Tilinpäätösmerkintä 68

TOIMINTAKATSAUS 2018

TAVASTIA – kolmen koulutussuunnan kuntayhtymä. Koulutuskuntayhtymä Tavastia seisoo tukevasti kolmella koulutuksellisella jalalla – ammatillisen ja yleissivistävän koulutuksen sekä vapaan sivistystyön varassa.

Koulutuskuntayhtymä hallinnoi Ammattiopisto Tavastiaa, lukiokoulutusta ja Vanajaveden Opistoa. Ammattiopisto Tavastia on suuri monialainen oppilaitos, jossa opiskelee nuoria ja aikuisia kuudella eri koulutusalalla. Lukiokoulutus koostuu Hämeenlinnan kaupungin alueella toimivista Hämeenlinnan lyseon lukiosta, Kaurialan lukiosta, Lammin lukiosta ja Hattulan kunnan alueella sijaitsevasta Parolan lukiosta. Vanajaveden Opisto vastaa puolestaan Hämeenlinnan seudun kuntien alueella kansalaisopistotarjonnasta. Lisäksi koulutuskuntayhtymä on yhtiöittänyt työvoimapoliittisen ja muun kilpailutilanteessa markkinoilla tarjottavan arvonlisäverollisen koulutuksen ja muut osaamisen kehittämisen palvelut Vanaja Koulutus Oy:n alle.

Ammatillisessa koulutuksessa siirryttiin ammatillisen koulutuksen reformin myötä läsnäolevien opiskelijoiden määrän laskusta opiskelijatyövuosiin. Järjestämisluvassa Ammattiopisto Tavastian opiskelijavuosien vähimmäismäärä on 2 145 opiskelijavuotta (OPV). Suoritepäätöksessä tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä painottamattomana oli 2 313 ja painotettuna 2 379,9 (profiilikerroin 1,02892). Painottamattomat opiskelijavuodet jäivät tavoitteellisesta 238 opiskelijavuodella (2 075 OPV) ja painotetut 165 opiskelijavuodella (2 215 OPV).

Täydennys- ja tilauskoulutusta tarjoavan Vanaja Koulutus Oy:n liikevaihto kolmantena tilikautena 1.1.2018-31.12.2018 oli 1.009.395,54 euroa. Koulutuksia oli vuonna 2018 73 (144 vuonna 2017), joihin osallistui yhteensä 2292 henkilöä (2072 vuonna 2017). Suurin osa liikevaihdosta tuli ELY-keskukselle myydystä työvoimakoulutuksesta, josta laajinta oli Vanajaveden Opiston toteuttama kotoutumiskoulutus.

Tavastian lukioissa oli vuonna 2018 keskimäärin 1266 opiskelijaa ja aikuislinjalla 69 yo-tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Vanajaveden Opiston valtionosuuteen oikeuttavassa koulutuksessa opiskeli vuonna 2018 yhteensä 23983 (vuosi 2017: 21819) kurssilaista. Netto-opiskelijoiden määrä koko opistossa oli 10731 (vuonna 2017: 10298). Pääosa opiskelijoista sijoittui tasaisesti eri ikäryhmiin välille 26–60 vuotta.

Koulutuskuntayhtymän tilikauden tulos vuodelta 2018 muodostui talousarviota paremmaksi vuosikatteen ollessa 3,32 milj. euroa. Toimintavuonna investoitiin talonrakennukseen 2,597 miljoonalla eurolla. Irtaimeen omaisuuteen tehtiin investointeja 434 605 eurolla.

Ammatillisen koulutuksen puolella keskeinen asia oli ammatillisen koulutuksen reformi, mikä on yksi Suomen hallituksen kärkihankkeita. Reformin lait ja asetukset astuivat voimaan 1.1.2018. Reformissa ammatillinen koulutus uudistetaan osaamisperusteiseksi ja asiakaslähtöiseksi kokonaisuudeksi. Lisäksi lisätään yksilöllistä työpaikoilla järjestettävää koulutusta ja opintopolkuja sekä puretaan sääntelyä ja päällekkäisyyksiä. Reformi tulee uudistamaan kaikki ammatillisen koulutuksen osat: rahoituksen, ohjauksen, säätelyn sekä tutkintoja, järjestäjärakennetta ja koulutuksen toteuttamismuotoja. Ammatillista koulutusta uudistetaan, koska tulevaisuuden työelämässä tarvitaan uudenlaista osaamista ja ammattitaitoa. Uudistumista edellyttää myös se, että koulutukseen on käytettävissä aiempaa vähemmän rahaa. Valtiovalta on leikannut merkittävästi ammatillisen koulutuksen rahoitusta vuodesta 2013 lähtien. Viidessä vuodessa, vuodesta 2013 vuoteen 2017 Tavastian saama ammatillisen koulutuksen perusrahoitus on laskenut yhteensä 30 % eli rahassa mitattuna lähes 6 M€. Vuodelle 2018 Koulutuskuntayhtymä Tavastian saama ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus laski edelleen 1,4 % edellisvuoden 2017 tasosta.

Tavastian lukion uudisosaa Hattelmalantien kampusalueella sijaitsevan G-rakennuksen osaksi ei päästy rakentamaan kesällä 2017 ennakko-odotusten mukaisesti. Kaupunginvaltuuston kaavapäätöksestä tehtiin valitus hallinto-oikeuteen, mikä siirsi rakentamisen aloituksen keväälle 2018. Hämeenlinnan kaupunginhallitus päätti puolestaan loppuvuodesta 2017 käynnistää uuden palveluverkkoselvityksen, mikä koski myös Koulutuskuntayhtymä Tavastian lukioita. Lukiot ovat vuokralla Hämeenlinnan kaupungin omistamissa kiinteistössä. Palveluverkkoselvityksen lopputuloksena kaupunginhallitus päätti muuttaa kaupunginvaltuuston aiemmin tekemää päätöstä siten, että keskusta-alueen lukiokoulutusta ei yhdistetä yhdeksi Tavastian lukioksi, vaan keskusta-alueella lukiokoulutusta annetaan edelleen kahdessa erillisessä lukiossa; Kaurialan lukiossa ja Hämeenlinnan lyseon lukiossa.

Jouni Haajanen

Kuntayhtymän johtaja

1. KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIA

1.1 Organisaatio

Kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa käyttää 10-jäseninen yhtymäkokous, jonka alainen yhtymähallitus johtaa ja valvoo kuntayhtymää. Yhtymähallituksessa on yhdeksän jäsentä. Kuntayhtymää johtaa kuntayhtymän johtaja Jouni Haajanen. Kuntayhtymän toiminnot jaetaan tulosalueisiin, joita ovat ammatillinen koulutus, lukiokoulutus, vapaa sivistystyö, kuntayhtymäpalvelut ja Vanaja Koulutus Oy, joka huolehtii markkinoilla tarjottavan arvonlisäverollisen koulutuksen järjestämisestä. Tulosalueet on jaettu tulosyksiköihin.

1.2 Organisaatiokaavio 31.12.2018

1.3 Yhtymäkokous

Yhtymäkokous vastaa kuntayhtymän toiminnasta ja taloudesta, käyttää kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.
Yhtymäkokouksessa on jokaisesta jäsenkunnasta yksi (1) jäsen kutakin alkavaa 5,8 %:n peruspääomaosuutta kohti. Yhtymäkokoukseen valitaan edustajat jäsenkunnista seuraavasti:
Jäsenkuntien edustajat/äänimäärä

- Akaa 1/1
- Hattula 2/2
- Hämeenlinna 3/14
- Janakkala 2/3
- Pälkäne 1/1
- Urjala 1/1

Jäsenkunnan valitsemien edustajien äänimäärä jakautuu tasan heistä saapuvilla olevien kesken.
Yhtymäkokousedustajan valitsee jäsenkunnan kunnanhallitus tai jäsenkunnan valtuuston päättämä kunnan muu toimielin kuhunkin kokoukseen erikseen. Yhtymäkokous valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Sihteerinä toimi talousjohtaja Reijo Lehtonen.
Yhtymäkokous kokoontui kaksi kertaa ja käsitteli 23 asiakohtaa.

1.4 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimi Hellevi Lupajärvi ja varapuheenjohtajana Mikko Hieta. BDO Audiator Oy:n nimeämä tilintarkastaja oli Jorma Kesä. Tarkastuslautakunta kokoontui keväällä neljä ja syksyllä neljä kertaa. Lautakunnan sihteerinä toimi johdon sihteeri Marjo Tauru.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano:

Jäsen	**Varajäsen**
Hieta Mikko, KOK	Nykänen Arto, KOK
Järvensivu Terhi, KESK	Kujanpää Sari, KESK
Kekki Tero, SDP	Salmi Heikki, SDP
Luopajärvi Hellevi, SDP	Sainio Seija, SDP
Tuuri Maija, KOK	Lindell Riitta, KOK

1.5 Yhtymähallitus

Yhtymähallituksen puheenjohtajana toimii Helena Lehkonen ja varapuheenjohtajana Pirjo Sandelius.
Yhtymähallitus kokoontui 11 kertaa ja käsitteli 178 asiakohtaa. Yhtymähallituksen esittelijänä toimi kuntayhtymän johtaja Jouni Haajanen ja sihteerinä talousjohtaja Reijo Lehtonen.

Yhtymähallituksen kokoonpano:

Jäsen	**Varajäsen**
Kaloinen Vesa, KOK	Saario Jukka, KOK
Kattelus Jiri, KOK	Pänkäläinen Erkki, KOK
Laatikainen Anne, SDP	Appelroth Irja, SDP
Lehkonen Helena, KOK	Siren Marianne, KOK
Levaniemi Jonni, PS	Rintala Mika, PS
Sandelius Pirjo, SDP	Tiesmaa Leena, SDP
Soinikoski Mirka, VIH	Sieppi Päivi, VIH
Särkimäki Lasse, SDP	Viskari Mikko, SDP
Virtanen Markku, KESK	Hakamäki Petri, KESK

1.6 Yhtymähallituksen asettamat toimikunnat

- Yhtymähallituksen toimikunnat
- paikallisneuvottelijat Helena Lehkonen ja Pirjo Sandelius
- työsuojelutoimikunnassa työnantajan virkamiesedustajat Riikka Kolkkala ja Reijo Lehtonen
- Erilaiset edustukset
- edustajat ja varaedustajat SAKU ry:n kokoukset: Veli-Pekka Körkkö (varalla Mika Nummela) ja Anni Rahkonen (varalla Markku Järvinen)
- edustaja ja varaedustaja Kuntien Tiera Oy:n yhtiökokoukset: Reijo Lehtonen (varalla Riikka Ingström)
- edustaja ja varaedustaja Skills Finland ry:n kokoukset: Veli-Pekka Körkkö (varalla Heini Kujala)
- edustaja Ammattiosaamisen kehittämisyhdistyksen Amke ry:n kokoukset: Jouni Haajanen (varalla Heini Kujala)
- edustaja ja varaedustaja Hämeen Uusyrityskeskuksen vuosikokoukset: Arto Ruhala (varalla Heini Kujala)
- edustaja ja varaedustaja Hämeen Kauppakamarin vuosikokoukset: Jouni Haajanen (varalla Arto Ruhala)
- edustaja Hämeen elinikäisen oppimisen yhteistyöryhmään: Arto Ruhala (varalla Hannele Pajuoja) ja Kari Koski (varalla Outi Itäluoma)
- edustaja Hämeen kauppakamarin koulutusvaliokunnassa: Arto Ruhala
- edustaja Kansalaisopistojen liitossa: Outi Itäluoma (varalla Kari Koski)

1.7 Tilivelvolliset viranhaltijat

Kuntalain mukaiset tilivelvolliset johtavat viranhaltijat vuonna 2018 olivat

- Jouni Haajanen, kuntayhtymän johtaja
- Heini Kujala, rehtori
- Riikka Kolkkala, henkilöstöjohtaja, 9.12.2018 saakka
- Reijo Lehtonen, talousjohtaja
- Arto Ruhala, kehitysjohtaja, toimitusjohtaja
- Outi Itäluoma, rehtori

Tilivelvolliset viranhaltijat on määritelty yhtymähallituksen hyväksymässä talousarvion toteuttamisohjeessa. Johtavien viranhaltijoiden lisäksi tilivelvollisia ovat tulosyksiköiden päälliköt.

1.8 Sisäinen valvonta

Kuntalain mukaisesti kuntayhtymän hallituksen tulee antaa vuosittain yhtymäkokoukselle toimintakertomuksessa selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä.

Toimintavuonna sisäistä valvontaa on johdettu vahvistettujen ohjeiden mukaisesti. Hallintosäännössä tilivelvollisiksi määritellyt viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta omalla toimialueellaan yhtymähallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toiminnan tavoitteet on kirjattu Toiminta- ja taloussuunnitelma -asiakirjaan, jonka yhtymäkokous hyväksyy. Yhtymäkokous antaa toimintaa varten määrärahat kokonaistalousarvion muodossa. Kokonaistalousarvio sisältää myös investoinnit. Yhtymähallitus hyväksyy vuosittain tulosaluetasoiset käyttösuunnitelmat ja investointien hankesuunnitelman. Vuoden aikana on seurattu asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista johtotiimin, johtoryhmien ja osastojen kokouksissa. Yhtymähallitukselle toimitettiin kolmannesvuosiraportit tammi-huhtikuulta ja tammi-syyskuulta talouden toteutuman osalta. Toiminnallisten tavoitteiden osalta yhtymähallitus käsitteli puolivuotisraportin.

Koko vuoden tavoitteiden toteutuminen raportoidaan toimintakertomuksessa ja henkilöstöraportissa. Syksyllä käytiin jokaisen osaston kanssa tulosneuvottelut, joissa selvitettiin tavoitteiden toteutumista ja toiminnan muutostarpeita. Toiminnan tuloksellisuutta on seurattu lisäksi mm. opiskelijakyselyn, opintopalautteiden ja muiden raporttien muodossa. Tukipalvelujen palvelun laatua seurattiin välittömän asiakaspalautteen muodossa. Työntekijöiden henkilökohtaisten tavoitteiden toteutumista seurataan päivittäisen yhteistoiminnan ja vuosittain käytyjen kehityskeskustelujen muodossa. Saadut tulokset ovat olleet toiminnan kehittämisen lähtökohtana, ja olennaisiin poikkeamiin on reagoitu.

Yhtymähallitus hyväksyi vuoden 2018 talousarvion toteuttamisohjeen, jossa annettiin tarvittavat ohjeet keskeisten taloudenhoitoa koskevien asioiden hoitamiseksi.

Tarkastuslautakunnalle on raportoitu toimintavuoden aikana säännöllisesti olennaiset kuntayhtymässä kulloinkin käsittelyssä/valmistelussa olevat asiat.

Hallintosääntö uudistettiin toimintavuoden aikana kahdesti. Ensimmäisellä kerralla hallintosääntö päivitettiin vastaamaan kuntalain muuttuneita vaatimuksia mm. konserniohjauksen, sopimusten hallinnan ja taloudenhoidon osalta. Myöhemmin hallintosääntöä päivitettiin vastaamaan ammatillisen reformin tuomia uusia vaatimuksia. IMS-toiminnanohjausjärjestelmää päivitettiin toimintavuoden aikana säännöllisesti.

Opetuksen ja tukipalveluiden laatua on arvioitu opiskelijakyselyllä ja ARVO-kyselyllä. Ammattiopistossa toteutettiin sisäinen auditointi reformin toimeenpanosta. Teemoina olivat strategia, HOKS, Arvo-palautteet, työpaikalla järjestettävä koulutus, osaamisen arviointi ja Wilman toimivuus. Raportit ja niihin liittyvät tehtävät kirjattiin IMS-järjestelmään.

Riskienhallinta

Oppilaitoksen omaisuutta, henkilöstöä ja opiskelijoita kohtaaviin mahdollisiin riskeihin on varauduttu vakuutusturvalla. Vakuutusmeklarin avustuksella tehtiin toimintavuoden aikana muutoksia vakuutusturvan kattavuuteen. Työympäristön vaarojen ja riskien arviointia päivitettiin jokaisella osastolla Riski-Arvi-työkalua hyödyntäen.

Kiinteistöihin liittyviä peruskorjauksia tehtiin mm. A-rakennuksen mittavalla peruskorjauksella ja tilamuutostöillä. Lisäksi D-rakennuksen vesikaton vesieristeet ja kattopellitykset uusittiin. C-rakennukseen tehtiin IV-kanavien nuohous ja E-rakennuksessa toteutettiin sisäilmatutkimus. Lisäksi toimintavuoden aikana tehtiin muita pienempiä kiinteistöihin kohdistuvia korjaustöitä. Kuntayhtymän kiinteistöissä ilmeneviin pieniin korjaustöihin on varauduttu talousarviossa.

Opiskelijoiden ja henkilöstön tapaturmatilastoja on käsitelty työsuojelutoimikunnan kokouksissa. Syksyn 2018 aikana jokaisessa kiinteistössä järjestettiin poistumisharjoitus. Turvallisuushavaintoilmoituksia seurattiin säännöllisesti työsuojelutoimikunnan kokouksissa, ja olennaisiin riskeihin puututtiin. Työsuojelutoimikunta piti sisälle suojautumiseen liittyvän katselmuksen S-rakennuksessa.

Rahoitusriskeihin on varauduttu seuraamalla kuntayhtymän maksuvalmiutta. Maksuvalmiustilanne on raportoitu yhtymähallitukselle kaksi kertaa vuodessa. Käytössä on yhtymävaltuuston hyväksymä kuntatodistusohjelma, jolla turvataan maksuvalmiutta tulevaisuudessa. Kuntayhtymän kassavaroja on sijoitettu runsaat kaksi miljoonaa euroa kuntayhtymän sijoitustoiminnan perusteiden mukaisesti. Sijoitussuunnitelman pääpaino on ollut sijoittaa kassavaroja mahdollisimman turvallisesti ottamalla kuitenkin huomioon tuottovaatimus.

Valtiontalouden säästötoimet ovat luoneet kuntayhtymälle merkittävän toiminnallisen ja taloudellisen riskin. Toimintavuoden aikana toteutettiin yhtymähallituksen hyväksymää talouden sopeuttamisohjelmaa ja lisäksi tehtiin osastokohtaisia ratkaisuja talouden sopeuttamiseksi vallitsevaan tulopohjaan. Kaupungin palveluverkkoratkaisu toi epävarmuutta tulevien vuosien kiinteistöratkaisuille. Tilojen ulosvuokrausta lisättiin vuokraamalla kuntayhtymän tiloja turvakodille.

Omaisuuden hankintamenettely on ohjeistettu. Kuntayhtymä on mukana useissa KuntaPro Oy:n kilpailuttamissa tuoteryhmissä. Hankintalain mukaisten kilpailutusten tekemisiin on saatu tukea KuntaPron hankintayksiköltä. Omaisuuden hoidon vastuuttaminen on tehty hallintosäännössä. Irtaimistoluetteloiden päivitystyötä jatkettiin. Käyttöomaisuuden luovutus on ohjeistettu taloussäännössä.

EU:n tietosuoja-asetuksen tulon myötä kuntayhtymälle nimettiin tietosuojavastaava ja varahenkilö. Koottiin tietosuojatiimi, joka kokoontui ulkopuolisen konsultin kanssa kevään aikana viidesti työsuojatyöpajoihin valmistelemaan asetuksen voimaantuloa. Tietosuojatiimi kokoontui lisäksi syksyllä kaksi kertaa.
Henkilöstö perehdytettiin koulutuksin ja Moodle-oppimisalustalle luodun GDPR-kurssin avulla. Henkilöstön pitää myös suorittaa Arjen tietosuojakoulutuksen tentti hyväksytysti. Vuodenvaihteessa tietosuojatestin oli suorittanut n. 60% henkilökunnasta. Tietosuojaa on parannettu ohjeistuksin ja käytännön toimin, esimerkiksi ottamalla käyttöön salaus sähköpostiviesteille ja älypuhelinten suojauksen parannuksin.
Tietosuojaloukkauksia ilmoitettiin tietosuojavastaavalle 4 tapausta. Loukkaukset koskivat kuitenkin hyvin pientä joukkoa rekisteröityjä ja olivat luonteeltaan sellaisia, ettei loukkauksista katsottu tarpeelliseksi tehdä ilmoitusta tietosuojavaltuutetulle.

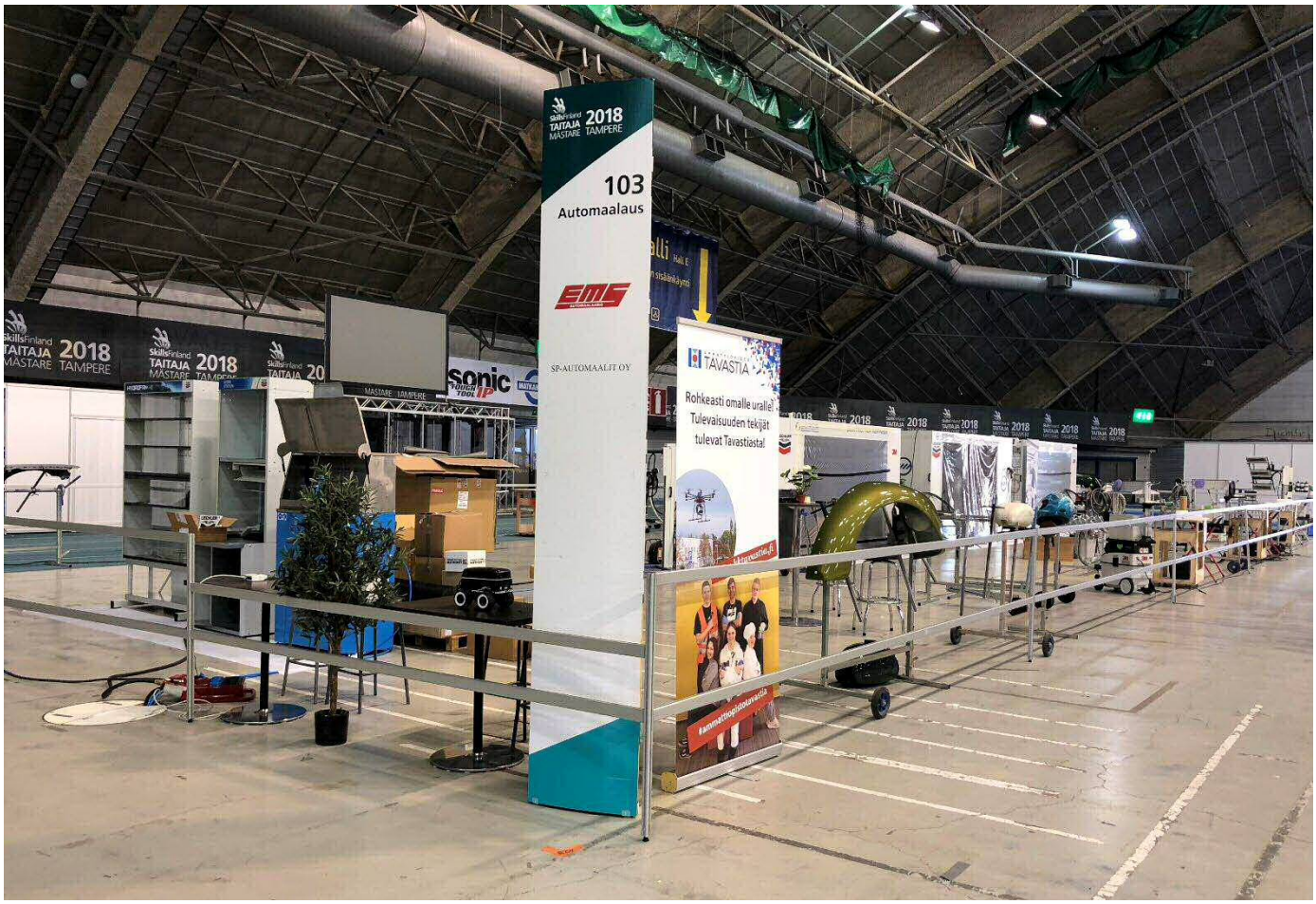
Kuntayhtymän riskienkartoitus ja -hallinta on pääosin ajan tasalla. Kehittämistyötä tarvitaan kuitenkin vielä kokonaisvaltaisen kuntayhtymän toimintaan liittyvien riskien arvioimiseksi ja hallitsemiseksi. Riskienhallinnan tuloksiin liittyvän arvion mukaan strategiaan, toimintaan, talouteen ja vahinkoihin liittyvien riskien ennakoinnissa ja hallinnassa onnistuttiin siten, ettei vakavia toiminnallisia keskeytyksiä tai vahinkoja tapahtunut.

Sisäisen valvonnan toteuttaminen

Muuttuneesta lainsäädännöstä, määräyksistä ja ohjeista on tiedotettu henkilöstöä sähköisesti, kokouksissa, koulutuksissa, info-kahveilla, viikkotiedotteessa ja erilaisissa palavereissa. Lakisääteisiin tehtäviin liittyvien säännösten ja päätösten noudattamiseen liittyvässä sisäisessä valvonnassa ei havaittu raportoitavia puutteita tilikaudella 2018.

Sisäinen tarkkailu on ollut jokapäiväiseen toimintaan liittyvien toimenpiteiden, päätösten ja varojen käytön valvontaa. Kolmannesvuosiraporteista ja kuntayhtymän johdon suorittamista auditoinneista ja muusta tarkkailusta on pääteltävissä, että talousarvion noudattaminen on ollut hyvällä tasolla.

Johdon suorittaman sisäisen päivittäistarkkailun lisäksi kuntayhtymän johto on käynyt tulosyksiköiden vetäjien kanssa tulosneuvottelut, joissa on käyty läpi keskeisimmät toiminnalliset, taloudelliset ja henkilöstöä koskevat asiat. Talousarvion laadinnan yhteydessä on käyty läpi kunkin tulosyksikön toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden suhde kuntayhtymän tavoitteisiin ja taloudellisiin resursseihin. Tulosalueiden johtoryhmissä seurataan ja raportoidaan säännöllisesti toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Lisäksi tulosalueiden johtajat raportoivat johtotiimissä tulosalueensa tapahtumista ja mahdollisista hyväksyttyjen suunnitelmien poikkeamisista. Kuntayhtymän toimielimille ja tilintarkastajalle raportoidaan keskeiset talouden ja toiminnan tunnusluvut sekä selvitetään olennaiset poikkeamat. Lakisääteisiin tehtäviin liittyvien säännösten ja päätösten noudattamiseen liittyvässä sisäisessä valvonnassa ei havaittu raportoitavia puutteita tilikaudella 2018.

Ammattiopisto Tavastia oli mukana järjestämässä Taitaja2018-kilpailuja Tampereella toukokuussa.

2. TULOSKORTIN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1 Toiminnalliset sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen

Koulutuskuntayhtymässä toiminnan suunnittelun apuvälineenä käytetään tuloskortteja ja niistä johdettuja aikataulutettuja ja vastuutettuja työsuunnitelmia.

Tuloskortin strategiset tavoitteet ja kriittiset menestystekijät tulevat kuntayhtymän strategiasta. Lisäksi tuloskorttia laadittaessa otetaan huomioon valtiovallan linjaukset, mm. ammatillisen koulutuksen reformi, Tavastian toimintaohjelmat, omistajakuntien lausunnot, opiskelija-, työelämä- ja henkilöstökyselyiden tulokset ja kehityskeskustelujen yhteenveto. Tuloskorttiin merkitään seuraavien viiden alueen sitovat tavoitteet ja avaintoimenpiteet: opiskelijat, aluevaikuttavuus ja kumppanuus, organisaation toiminta, talous ja puitteet, henkilöstö sekä erityisteema, joka vuonna 2018 oli verkostoitunut Tavastia.

Opiskelijat

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle yksilöllisen opintopolun ja moniammatillisen tuen matkalla tulevaisuuden tekijäksi

Opiskelijan osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mahdollisuuksien lisääminen LU, AOT
- AOT: Toimintaohjeen laatiminen, tunnustamisen toimintatavat YTO-osaamisen osalta, opiskelijan opas
- LU: Yhteiset käytänteet sovitaan uuden lukiolain myötä lv 1920, TO3 Osaaminen arjessa

Selkeät tutkinnon rakenteet, opiskelijan henkilökohtainen sähköinen lukujärjestys AOT
- Primus/Wilman käyttöönotto

Digivälineiden perehdyttämisen ja oppimaan oppimisen taitojen vahvistaminen
- AOT: Osaamismerkkien pilotointi (Poluttamo-hanke)
- LU: Uusille opiskelijoille perehdytys, digitutorit

HOKSin rakenteen laatiminen ja käytettävyyden varmistaminen sekä aktiivinen käyttöönotto AOT
- Primus /Wilman HOKS-lomakkeen käyttöönotto, HOKS-prosessi ja toteutumisen seuranta

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle hyvät valmiudet työelämään ja jatko-opintoihin sekä eväitä elämään ja elinikäiseen oppimiseen

Opiskelijaprofilointi ja sen hyödyntäminen, tavoitteiden laatiminen esim. tutkinnon suorittamisen, jatko-opintojen tai työllistymisen näkökulmasta AOT
- Profiilien mukaiset toteutussuunnitelmat, polkujen kuvaukset opiskelijan oppaassa, polkuvalinnat HOKSissa

Opiskelijan opiskelu- ja työelämävalmiuksiin sekä sisäiseen yrittäjyyteen panostaminen
- AOT: Materiaalin laatiminen, opiskelu- ja työelämävalmiuksiin, projektioppimisen lisääntyminen
- LU: 3T-hanke (ESR), OP02, lisää yrittäjyys- ja työelämäosaamista lukioon, yri-linja

Tiedon lisääminen jatko-opintomahdollisuuksista ja valmentavaan ohjaukseen panostaminen LU
- OP02 kurssi, opopassit, henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus

Opiskelijan tukipalvelujen, erityisen tuen ja Opvan toiminnan suunnittelu ja toteutuksen aloittaminen AOT
- Opva-toteutustapojen suunnittelu ja kokeilu (Taitava Opva-hanke), koordinoivien erityisopettajien toiminta

Esiintymiskoulutus ja vuorovaikutustaidot sekä medialukutaito LU
- Medialukutaitotutkimus yhteistyö Jkl yo

Opiskelijan itsetuntemuksen kehittäminen ja omien vahvuuksien löytäminen LU
- OP01 kurssin sisältöjen kautta

Työelämäyhteistyön kehittäminen LU
- 3T-hanke, OP02

Palvelulupaus: Tavastian koulutustarjonnassa ja koulutusten toteutuksessa hyödynnämme aktiivisesti kuntayhtymän monimuotoisuutta, verkostoja ja kansainvälisyyttä

Joustavat opintomahdollisuudet kuntayhtymän eri oppilaitosten kesken esim. VOPin kielikoulutustarjonnan hyödyntäminen tutkinnoissa ja työelämässä

- VOP, LU: Suunnittelukokous reunaehdoista pidetty
- LU: Vanaja Koulutus Oy:n opiskelijoille suunnatut kurssit sovittu

Kesäopintojen ja opiskelumahdollisuuksien ajasta ja paikasta riippumattomuuden lisääminen

- AOT: Kesä-opsojen ja HAMKin opintojen markkinointi ja toteutus
- LU: suunnittelu siirtyi vuoteen 2019

Kansainvälisen vaihdon hyödyntäminen opinnoissa sekä kotikansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden lisääminen

- AOT: Kansainvälisyystoiminnan uudelleen organisointi
- LU: lukioiden omat ja yhteiset kv. projektit, kotikansainvälisyystapahtumat ja vierailut lukion arjessa

Kolmannen sektorin yhteistyö LU

- Lukiokohtaiset yritysyhteistyöt

Palvelulupaus: Tavastiassa reagoimme asiakkaiden tarpeisiin ennakoiden, luovasti ja joustavasti

Säännöllisten opiskelija- ja huoltajakyselyjen toteuttaminen

- AOT: ARVO-palautteen käyttöönotto
- LU: huoltajakysely laadittu, kyselyn toteutus alkuvuonna 2019

Työelämän kurssitoiveisiin vastaaminen nopealla aikataululla VOP, OY

- Asiakastyön mallintaminen

Osaamisen tunnistaminen osaksi tutkintoa VOP

- Suunnittelun aloittaminen

Pop up -kurssien kehittäminen VOP

- Pidetty 41 pop upia VOP

Oppisopimustoiminnan uudelleenorganisointi AOT

- Oppisopimusten solmiminen osastoilla, Wilma-lomakkeiden käyttöönotto

Työelämäyhteistyön järjestelmällisyyden parantaminen AOT

- Työelämäyhteistyön vuosisuunnittelu, työelämäyhteistyön strategisen suunnittelun käynnistäminen

Aluevaikuttavuus ja kumppanuus

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle yksilöllisen opintopolun ja moniammatillisen tuen matkalla tulevaisuuden tekijäksi

Psykososiaalisten ja ohjauspalveluiden yhteistyö eri tahojen kanssa (mm. TE-toimisto, kunnat, terveys- ja sosiaalipalvelut, Stage, Etsivä nuorisotyö)

- AOT: Ohjaamo Stage Hämeenlinnan kanssa, yhteistyöstä sopiminen, viikoittainen päivystys
- LU: Yhteistyötä TE-toimiston, Ohjaamon, Stagen ja Etsivän nuorisotyön kanssa

Yhteistyön tiivistäminen huoltajien kanssa esim. opiskelijan omien polkujen suunnittelussa, erityisesti erityisen tuen opiskelijoiden osalta AOT

- Huoltajien osallistumismahdollisuus HOKSin laadinnassa

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle hyvät valmiudet työelämään ja jatko-opintoihin sekä eväitä elämään ja elinikäiseen oppimiseen

Opettajan ohjauksen varmistaminen työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa AOT
- Opettajien tehtäväkuva, resursointi

Työpaikkaohjaajien reformin mukaisen osaamisen varmistaminen AOT
- TJK-esitteen laatiminen, koulutuksiin aktivoiminen, yhteistyöseminaari

Työpajayhteistyön vahvistaminen AOT
- Näyttöjen suorittaminen Luotsisäätiön työpajassa

Kestävän kehityksen näkökulman laajentaminen
- VOP: Arviointi aloitettu
- LU: Vuoden 2019 tavoite

Uraohjauksen ja jatko-opintopolkumahdollisuuksien lisääminen AOT
- Urasuunnitelma HOKSissa, uraohjauksen vahvistaminen, jatko-opintojen markkinointi

Palvelulupaus: Tavastian koulutustarjonnassa ja koulutusten toteutuksessa hyödynnämme aktiivisesti kuntayhtymän monimuotoisuutta, verkostoja ja kansainvälisyyttä

Yhteistyöryhmän perustaminen edistämään yhteistyötä kuntayhtymän eri oppilaitosten välillä tavoitteena yhteinen kurssisuunnittelu, opinto-ohjaus ja tilojen käyttö
- Johtotiimi hoiti yhteistyöryhmän tehtävää

Reformin jalkauttaminen hallitusti työelämään AOT
- Nettisivut, TJK-materiaali

Asiakas- ja sidosryhmärekisterin uudistaminen AOT
- rekisterilomakkeen laatiminen Wilmaan

Sidosryhmäkartan laadinta ja tiedotus henkilöstölle AOT
- Sidosryhmäkartan laatiminen ja yhteistyön määrittely

Palvelulupaus: Tavastiassa reagoimme asiakkaiden tarpeisiin ennakoiden, luovasti ja joustavasti

Täydennyskoulutuksien räätälöiminen ja tuotteistaminen OY, VOP, AOT
- Asiakastoiminnan uudelleen organisoinnin suunnittelu

Oppisopimusmahdollisuuksien markkinointi ja avaaminen työelämälle AOT
- Oppisopimusten solmiminen osastoilla, markkinointi, opso-viikon toimenpiteet: mm. yrittäjätapaamiset, seminaari, markkinat

Ammatillisen koulutuksen imagon nostaminen AOT
- Somemarkkinoinnin lisääminen

Tavastian lukion vision luominen LU
- Yhteinen visio luotiin, mutta Tavastian lukio ei toteutunut

Yrittäjämäisen toimintakulttuurin levittäminen eri kouluasteille LU
- Yri-linjalaiset ohjanneet yrittäjyyspajoja Hml 9. lk:sille, Nummen koulun kanssa yhteistyötä, Yrilinjan 10 v seminaari myös perusasteen opettajille

Työpaikkaohjaajien kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen AOT
- Tiedottaminen Wilmassa, aamukahvit, yhteistyöseminaari

Organisaation toiminta

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle yksilöllisen opintopolun ja moniammatillisen tuen matkalla tulevaisuuden tekijäksi

Osaamisen tunnistamiseen perustuvien opiskelijan tukitoimien organisoiminen yhteistyössä opetuksen ja opiskelijapalvelujen kanssa
- AOT: Opetushenkilöstön tehtäväkuvat, osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelma

Opetuksen, erityisen tuen toimijoiden, opinto-ohjauksen ja muun opiskelijahuoltohenkilöstön työnjaon kirkastaminen
- AOT: Opetushenkilöstön tehtäväkuvat
- LU: Tehtävänkuvien tarkastus, vuosityöajan seuranta/työnjako

Uuden opiskelijahallinto-ohjelman käyttöönotto AOT
- Opetushenkilöstön tehtäväkuvat Primus/Wilma-ohjelmiston käyttöönotto

Tavastian lukion liittäminen opiskelijahallinto-ohjelmaan LU
- Ei toteutunut vuonna 2018, toteutuu vuonna 2019

Maahanmuuttajien perusopetuksen opiskelijahuoltopalvelujen organisoiminen AOT
- Vastuualueiden määrittely

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle hyvät valmiudet työelämään ja jatko-opintoihin sekä eväitä elämään ja elinikäiseen oppimiseen

Ohjauspisteen toiminnan organisointi ja siitä tiedottaminen AOT
- Ohjauspisteen säännöllinen toiminta

Yrittäjyyspolkujen mahdollistaminen opiskelijalle, esim. osuuskunta
- Yrittäjyyspolun kuvaaminen

Palvelulupaus: Tavastian koulutustarjonnassa ja koulutusten toteutuksessa hyödynnämme aktiivisesti kuntayhtymän monimuotoisuutta, verkostoja ja kansainvälisyyttä

Opiskelijoiden tietoisuuden lisääminen VOPin kurssitarjonnasta ja harrastesetelin mahdollisuuden selvittäminen VOP
- harrastesetelin/alennuksen käyttöönotto Vopissa lv 2019-20

Kansainvälisyyden hyödyntäminen yli oppilaitosrajojen, henkilöstön yhteistyö ja kansainvälisten verkostojen kartoittaminen ja hyödyntäminen
- Yhteistyön lisääminen kuntayhtymän oppilaitosten välillä. Kansainvälisyyspalveluiden uudelleen organisointi vastaamaan paremmin opetuksen tarpeita.

Koulutusviennin strateginen selvittäminen
- Koulutusviennin selvittäminen HAMKin kanssa. Koulutusvientimatka Kiinan markkinoille.

Yhteisen yrittäjyysohjelman laadinta ja toteutus
- Yrittäjyysohjelman mukaisen toiminnan käynnistäminen

Maahanmuuttajien yhtenäisen polun rakentaminen kuntayhtymän sisällä
- Maahanmuuttajaopetuksen rakenteiden suunnittelu ja yhteistyön vahvistaminen

Palvelulupaus: Tavastiassa reagoimme asiakkaiden tarpeisiin ennakoiden, luovasti ja joustavasti

Joustavuus vastata nopeasti yritysten koulutushaasteisiin ja -toiveisiin
- Myynti- ja markkinointiprosessin sekä asiakasvastaavuuden suunnittelu

Jatkuvan ja suorahaun kehittäminen (markkinointi, organisointi, ohjauspiste) AOT
- AOT: Valintaprosessien määrittely, opiskelijahaun ja -valinnan vertaismentorointi (Laadulla tulosta -hanke)

Ennakointitoiminnan organisointi, kiinteä yhteistyö eri viranomaisiin, kolmanteen sektoriin ja yrittäjäjärjestöihin
- Yhteistyöverkostojen selvittäminen ennakointitiedon koostamisessa

Talous ja puitteet

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle yksilöllisen opintopolun ja moniammatillisen tuen matkalla tulevaisuuden tekijäksi

Opiskelijoiden ja henkilöstön fyysiseen ja psyykkiseen turvallisuuteen panostaminen
- Lyseon lukio siirrettiin väistötiloihin G-rakennukseen
- sisäilmatutkimuksia tehtiin A-, C-, E- ja J-rakennuksissa

Oppilaitosten yhteisen verkkomateriaalin laatimisen järjestäminen, esim. S2-kieli
- Osaan- ja Joustavaa pedagogiikka -hankkeet

Kriisiviestinnän kehittäminen ja ohjeiden täsmentäminen
- S-rakennuksen sähköinen pelastussuunnitelma laadittiin
- Tutustuttu kännykkäsovelluksella toimivaan kriisiviestintäjärjestelmään. Järjestelmän käyttöönottokokeilu on vuoden 2019 puolella.

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle hyvät valmiudet työelämään ja jatko-opintoihin sekä eväitä elämään ja elinikäiseen oppimiseen

Kestävien hankintojen ja hankintaosaamisen lisääminen
- KuntaPron yhteishankinnoissa kestävän kehityksen mukaiset kriteerit on huomioitu aina tapauskohtaisesti

Kone- ja laitekannan hallittu uudistaminen
- G-rakennuksen tietoliikenne- ja av-järjestelmien päivitys toteutettiin. A-rakennuksen av-laitteita päivitettiin. Opiskelijaravintolan keittiölaitteistot uusittiin.

A-rakennuksen peruskorjaushankkeen toteutus
- Kruuppi-osastolle remontointiin opetustilat ja valmistuskeittiö uudistettiin sekä ravintolasali laajennettiin

Tavastian lukion laajennushankkeen aloittaminen
- Kaavavalituksen vuoksi aloitus lykkääntyi ja lopulta palveluverkkopäätöksen seurauksena hanke kariutui

Palvelulupaus: Tavastian koulutustarjonnassa ja koulutusten toteutuksessa hyödynnämme aktiivisesti kuntayhtymän monimuotoisuutta, verkostoja ja kansainvälisyyttä

Työnjaon selkeyttäminen opiskeltaessa ammatillisen ja lukion opintoja AOT, LU
- vastuiden määrittely AOT, LU

Tilojen käytön tehostaminen ja ylimääräisistä tiloista luopuminen
- Turvakoti aloitti toimintansa Punaportilla. Kiipulalle vuokrattiin lisää opetustiloja. Lyseon lukio siirtyi väistötiloihin G-rakennukseen

Aktiivisuuden lisääminen kansainvälisyyden hankehauissa
- osallistuttu neljään hankehakuun joko itse tai yhdessä kumppanien kanssa

Sähköisen työpaikkarekisterin luominen AOT
- Rekisterilomakkeen laatiminen Wilmaan

Palvelulupaus: Tavastiassa reagoimme asiakkaiden tarpeisiin ennakoiden, luovasti ja joustavasti

Joustavien, monimuotoisten oppimis- ja ohjausympäristöjen lisääminen tiloja uudistettaessa
- A-rakennus – auditorion muutos tiimiluokaksi. Ravintolasaliin monitoimiluokka. E-rakennus – työsalista kuvataideluokka. C-rakennus - laboratorio lukiokoulutukseen

Tilojen ylläpidosta huolehtiminen
- Kesän peruskorjaushankkeissa uusittiin D-rakennuksen vesikaton vesieristeet. A-rakennuksessa tehtiin sisäilmakorjauksia.

Talouden suunnittelun ja seurannan kehittäminen
- Kuntari talous- ja heha -raportteja on kehitetty mm. parantamalla porautumismahdollisuuksia ostolaskulle asti. Laskentatunnisteita päivitettiin vastaamaan organisaatiomuutoksia

Henkilöstö

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle yksilöllisen opintopolun ja moniammatillisen tuen matkalla tulevaisuuden tekijäksi

Tiimiopettajuuden organisointi, ohjeistus ja koulutus AOT
- Opettajatiimin vastuun määrittely ja tiimiopettajuuden toteuttaminen tietyillä osastoilla

Opettajien ja muun henkilöstön ohjausosaamisen vahvistaminen AOT
- Opettajien Yhteisöllisyyskoulutuksen järjestäminen (HAMK), Prolog-osaston OpePro-mallin suunnittelu ja toteutus (yhteissuunnittelu ja opettajien vertaisoppiminen)

Palvelulupaus: Tavastiassa tarjoamme opiskelijalle hyvät valmiudet työelämään ja jatko-opintoihin sekä eväitä elämään ja elinikäiseen oppimiseen

It -taitojen kehittäminen
- TEAMS-koulutusten tarjoaminen
- AOT: Wilma/Primus -koulutusten tarjoaminen

Tietojärjestelmien tehokas käyttö
- AOT: Moodlen käytön vahvistaminen, Wilmaan siirtyminen ja sen monipuolinen hyödyntäminen

Palvelulupaus: Tavastian koulutustarjonnassa ja koulutusten toteutuksessa hyödynnämme aktiivisesti kuntayhtymän monimuotoisuutta, verkostoja ja kansainvälisyyttä

Muutosvalmennuksen toteuttaminen LU, AOT
- Johtotiimin koutsauksen toteuttaminen, valmentavan johtajuuden käsittely työterveyshuollon psykologin toimesta esimiesten kehittämispäivässä (Pomokilta-hanke)
- LU: Muutosvalmennuksen toteuttaminen
- AOT: koulutuspäälliköiden muutosjohtajuustaitojen valmennus (Pomokilta-hanke)

Henkilöstön osaamisen tunnistaminen kehityskeskusteluissa, ja suunnitelmallinen henkilöstön osaamisen laajentaminen kehityskeskusteluprosessin uudelleenmäärittely

Palvelulupaus: Tavastiassa reagoimme asiakkaiden tarpeisiin ennakoiden, luovasti ja joustavasti

Työelämäyhteistyöosaamisen kehittäminen
- AOT: Työelämäkäynnit Kumppaneina -hankkeen kautta
- AOT: Työelämäyhteistyön prosessien kehittäminen ja hiominen yhteistyössä henkilöstön kanssa (yhteiskehittämisen työryhmän toiminta osana AmisOsaa -hanketta)
- AOT: Työelämäyhteistyön mallin luominen yhteistyössä Auros Oy:n kanssa alkanut syksyllä 2018, toimintamalli valmistuu keväällä 2019

Markkinointi- ja myyntiosaamisen kehittäminen
- Työelämäkoordinaattorin toimenkuva

Tietosuoja-asioiden organisointi
- Nimettiin tietosuojavastaava ja varahenkilö sekä koottiin tietosuojatiimi. Henkilöstö perehdytettiin asetukseen koulutuksin ja GDPR-kurssin avulla.

Vuoden teema – Verkostoitunut Tavastia

Työelämäyhteistyön tiivistäminen - Järjestö- ja viranomaisyhteistyö - Toisen asteen yhteistyö - Kuntayhtymäyhteistyö - Kehittyvä ja kestävä kampus - Kansainvälisyys

2.2 Toiminnalliset sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen

Koulutuskuntayhtymä Tavastian toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta mitataan alla esitetyillä mittareilla. Mittareiden tavoiteluvut ja -tasot vuodelle 2018 on esitetty taulukossa.

ASIAKKAAT	TA2018		Toteuma 31.12.2018	Toteuma 31.12.2017
	Koulutuksen vetovoimaisuus			
Ammattiopisto	Ensisijaiset hakijat • Yhteishaku	1,1	1,1	1,1
	Hakijat • Jatkuva haku, perustutkinnot • Jatkuva haku, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot • Valma	2,3 1,4 1,1	1,9 1,1 2,2	2,6 1,2 1,7
Lukiot	Lukiokoulutuksessa ensisijaisten hakijoiden määrä, haki-jaa/aloituspaikka	0,9	0,88	0,85
Vanajaveden Opisto	Ka-ryhmäkoko	14	14,9	14
	Opiskelijamäärä			
Ammattiopisto	Aloittaneet opiskelijat • Valtionosuus yhteensä • Yhteishaku perustutkinnot • Jatkuva haku ja ohjattu haku, perustutkinnot • Jatkuva haku ja ohjattu haku, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	1254 646 393 215	1214 543 451 220	581 371
	Opiskelijavuodet (painotetut) • Valtionosuus yhteensä • perustutkinnot ja Valma • ammatti- ja erikoisammattitutkinnot • korotusten osuus: erityinen tuki, työvoimakoulu-tus, vankilakoulutus • majoituksen osuus	2300 1914 192 170 24	2215 2050 165 162 25	2042 (vka) 126 (otv)
	Opiskelijavuodet (painottamattomat) • Valtionosuus yhteensä • perustutkinnot ja Valma • ammatti- ja erikoisammattitutkinnot • valtionosuudesta MAO • valtionosuudesta työvoimakoulutus • valtionosuudesta oppisopimus • valtionosuudesta OPVA		2075 1853 222 95 46 238 14 41	
	NAO (valtionavustus)	70		92
	Vanaja Koulutus Oy (AOT:n osuus) • työvoimakoulutus • täydennyskoulutus	20,6 10,2	46,3 13,1	63 7
	Perusopetus, kurssia	3679	4016	
Lukiot	Lukiokoulutuksen aloituspaikat Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä, päivälukio Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä, aikuislinja	500 1288 60	 1266 69	414 1270 86

Vanajaveden Opisto	Opiskelijamäärä (hlö kerran laskettuna) Kurssilaisten määrä (Vaos) Opiskelijoiden osuus väestöstä %	10400 21465 11,1	10731 23983 11,4	10298 21819 11
	Opiskelijapalautteet			
Ammattiopisto	Ammatillinen koulutus • opiskelijapalaute, % • keskiarvo • ARVO, amispalaute, aloituskysely, % • keskiarvo • ARVO, amispalaute, päättökysely, % • keskiarvo • Opal, keskiarvo Täydennyskoulutus • palautteiden keskiarvo	 70,1 3,9 / 5,0 3,99 / 5,0 4,14	 70 4,20 37 4,11 3,97 4,35	 57 4,0 3,9 4,3
Lukiot	Opiskelijapalautteet % • palautteiden keskiarvo	81,4 3,7 / 5,0	72,9 3,88/5	78,4 3,85/5
Vanajaveden Opisto	Kurssipalautteiden keskiarvo	4,4 / 5,0	4,3/5	4,4
	Opinnoista eroaminen			
Ammattiopisto	Perustutkinnot % • näistä negatiivisia % Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot % • näistä negatiivisia %	8,5 3,4 	11,02 62,75 7,63 91,89	12,3 (apk) 59 10,9 71
Lukiot	Lukiokoulutus päivälukio % • näistä negatiivisia %	3,76	5,3 10,5	3,31 18,18
	Läpäisy, tuloksellisuus			
Ammattiopisto	Läpäisy • Vuonna 2015 perustutkinnon aloitta-neista tutkin-tonsa vuoden 2018 loppuun mennessä läpäisseiden määrä, % Tuloksellisuus, opiskelijavuodet / tutkinto • perustutkinnot • ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	 67,1 2,57 1,69	 65,2 2,4 1,1	 59,8 (apk)
	Tutkinnot			
Ammattiopisto	Perustutkinnot Ammattitutkinnot Erikoisammattitutkinnot Todistus tutkinnon osista Valma-koulutus Ylioppilastutkinnot Perusopetuksen päättötodistus	726 104 28 53 52 28 20	736 132 74 202 46 27 22	732 154 (at/eat) 118 41 20 17
	Ylioppilastutkinnot			
Lukiot	Yhteensä Kauriala Lyseo Aikuislinja Lammi Parola	431 166 134 18 31 47	426 172 147 27 31 49	439 174 154 20 32 59

	Ammattiosaamisen näytöt työelämässä			
Ammattiopisto	Ammattiosaamisen näytöistä suoritettu työelämässä %	79,5	77	58,4
	Kilpailutoiminta			
Ammattiopisto	Opiskelijamäärä • Taitaja-semifinaalit • Saku-kilpailut		 13 115	 21 24
ALUEVAIKUTTAMINEN JA KUMPPANUUS				
	Kansainvälisyys			
Ammattiopisto	kpl / viikkoa	85	46 / 267	89 / 206
Lukiot	kpl / viikkoa	130	85 / 50	201 / 146
	Työelämäpalautteet			
Ammattiopisto	kpl ka	585 4,14	103 4,5	164
	Opetustoiminnan laajuus			
Vanajaveden Opisto	Valtionosuustuntien määrä	34000	34328	33573
ORGANISAATION TOIMINTA				
	Hankkeet			
	Uusien hankkeiden määrä ja liikevaihto	10 1 200 000	14 1 819 830	13 1 469 537
HENKILÖSTÖ				
	Henkilöstön tyytyväisyys			
	Ammattiopisto Kuntayhtymäpalvelut ja muut Lukiot Vanajaveden Opisto	3,8 3,8 3,8 3,75	 3,7	
TALOUS JA PUITTEET				
	Budjetin toteutuminen			
	Vuosikate M€ Vanajaveden Opiston vuosikate €	1,3 -48 000	2,88 8 000	 -17 475
	Energian kulutus			
	kWh, säästö % ed. vuodesta suhteutettuna käytössä oleviin tiloihin	2	Lämmitys 3,3 Sähkö 4,4	Lämmitys 1,9 Sähkö 2,0
	Veden kulutus			
	m^3, säästö % ed. vuodesta suhteutettuna käytössä oleviin tiloihin	2	-7,7	+5,2
	Vanaja Koulutus Oy:n liikevaihto			
	miljoonaa €	0,7	1,0	1,1

3. AMMATTIOPISTO TAVASTIA

3.1 Yleistä

Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö uudistui vuoden 2018 alussa. Reformi tähtää opiskelija- ja työelämälähtöisyyden vahvistamiseen. Ammatillisen koulutuksen reformissa suurimmat muutokset ovat

- opiskelijavalinnassa (yhteishaku, jatkuva haku, suorahaku sekä työvoimakoulutukseen valinta)
- opiskelijoiden henkilökohtaisten osaamisen kehittämissuunnitelmien merkityksen lisääntymisessä
- työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa (koulutus- ja oppisopimus)
- osaamisen arvioinnissa.

Lainsäädännön ohella opiskelijahallintojärjestelmä uudistettiin. Primus/Wilma-järjestelmä opiskelijahallintoon ja Kurre-ohjelma opetuksen resursointiin otettiin vaiheittain käyttöön maaliskuusta alkaen. Suoritustietojen siirtäminen valtakunnalliseen Koski-järjestelmään on toiminut käyttöönotosta alkaen hyvin.

Opettajat siirtyivät vuosityöaikaan 1.8. alkaen. Muutosta edelsi laaja suunnittelutyö. Opettajien työaika- ja vapaajaksosuunnitelmat laadittiin keväällä ja niiden toteutumista seurattiin säännöllisesti.

Reformin toimeenpano on mittava muutos. Ohjelmat, prosessit ja valtaosa toimintaohjeista muuttuivat. Reformin vaikutukset ulottuvat opettajien ja muun henkilöstön ohella opiskelijoihin ja huoltajiin sekä työelämäyhteistyökumppaneihin ja muihin sidosryhmiin. Sujuvia toimintatapoja on hiottu koko vuoden ajan yhdessä toimijoiden kanssa.

Reformin toimeenpano vaatii paljon muutoksia pedagogiikkaan. Opettajan työssä ohjaaminen, valmentaminen ja yhdessä tekeminen korostuvat. Opiskelijan opintojen yksilöllisyys ja työelämälähtöisyys edellyttävät siirtymistä ryhmämuotoisesta koulutuksesta yksilöllisempiin toteutuksiin. Tutkinnot ja osastot ovat reformin toteutuksessa eri vaiheissa. Tiimiopettajuus ja opiskelijan mahdollisuus suorittaa tutkinto oman aikataulunsa mukaisesti on otettu käyttöön joillakin osastoilla.

Keväällä järjestettiin Taitaja2018-kilpailu Tampereella yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa. Tredu oli kokonaisvastuussa tapahtumassa. Tavastia toimi lajivastaavana seitsemässä lajissa. Suunnittelussa ja toteutuksessa oli mukana kymmeniä tavastialaisia.

Ammattiopistossa on yhdeksän opetuksen osastoa ja opintotoimisto.

Toimintavuosi sujui hyvin suurista lainsäädännön muutoksista sekä opiskelijahallinto-ohjelman ja vuosityöajan käyttöönottoon liittyvistä haasteista huolimatta. Suuret muutokset kuormittivat henkilöstöä ja vaativat paljon joustoa ja kärsivällisyyttä.

3.2 Keskeiset toiminnan suoritteet

Lainsäädännön muutosten johdosta suuri osa mittareista ei ole suoraan vertailukelpoinen edelliseen vuoteen. Edellisen vuoden vertailuluvuista on esitetty vain relevantit.

Järjestämisluvassa opiskelijavuosien vähimmäismäärä on 2 145 opiskelijavuotta (OPV). Suoritepäätöksessä tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä painottamattomana oli 2 313 ja painotettuna 2 379,9 (profiilikerroin 1,02892). Painottamattomat opiskelijavuodet jäivät tavoitteellisesta 238 opiskelijavuodella (2 075 OPV) ja painotetut 165 opiskelijavuodella (2 215 OPV). Opiskelijavuosien kertymisen seurantaa on tehostettu, jolloin opiskelijavuosien ennakoiminen ja reagointi mahdollisiin vajauksiin on helpompaa.

Kahden tutkinnon opiskelijoita ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa oli 72 (84). Erityisen tuen opiskelijoita oli 425. Erityisen tuen opiskelijoiden osuus perustutkinto-opiskelijoista oli 12,8 prosenttia.

Ammatillisen peruskoulutuksen läpäisy oli 65,2 prosenttia (59,8). Läpäisy on laskettu tutkinnon vuoden loppuun mennessä tutkinnon saaneista vuonna 2015 koulutuksen aloittaneista opiskelijoista. Tuloksellisuus lasketaan opiskelijavuosien ja suoritettujen tutkintojen suhteesta. Tuloksellisuus oli perustutkintojen osalta 2,4 ja ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osalta 1,1.

Tutkintoja suoritettiin edellisvuotta enemmän. Erityisesti todistukset suoritetuista tutkinnon osista lisääntyivät sen johdosta, että rahoitus mahdollistaa aiempaa paremmin tutkinnon osan suorittamisen. Perustutkintoja suoritettiin 736 (732). Perustutkintotodistuksen saaneista 27 (20) suoritti ylioppilastutkinnon opiskeluaikanaan. Ammatti- tai erikoisammattitutkintoja suoritettiin 206 (154). Todistuksen tutkinnon osien suorittamisesta sai 202 (118) henkilöä. Aikuisten maahanmuuttajien perusopetuksesta todistuksen sai 22 (17) ja Valma-koulutuksesta 46 (41) henkilöä.

Osasto	Opiskelijamäärä						Tuloksellisuus			Tutkinnot				
	VOS, Painotta-maton OPV	VOS, Paino-tettu OPV	NAO OTV	OY OTV	VOS/ NAO hlö	OY hlö	Lä-päisy	OPV / tutkinto PT	OPV / tutkinto AT/EAT	PT	AT	EAT	Todistus tutkin-non osista	Valma/ Pe-rus-ope-tus
Komesä	233	251	7,1	12,3	400	708	73,0	3,2		71			6	
Kruuppi	360	314	7,2	25,2	691	96	73,2	2,3	1,1	126	51	16	43	
Kätevä	185	223	2	5,7	403		67,9	1,6	1,4	61	11		16	46
Prolog	336	421	9	1,8	623	562	56,8	2,6	1,2	121	10	4	31	
RaCE	199	214	3,7	5,2	417	187	54,0	2,9	0,9	60	8	20	53	
Rak-malvi	219	247	4	6,8	377	23	57,1	2,3	1	88	12	1	18	
Sote	462	483	8	2	782	486	70,9	2,3	1	191	17		34	
Opso, laa-jen-nettu	80	62			148					18	23	33	1	
YTOPK					178									22 (po)
YHT.	2 075	2215	41	59	4019	2062	65,2	2,4	1,1	736	132	74	202	68
VOS = valtionosuus, OPV = Opiskelijavuosi, OTV = opiskelijatyövuosi, PT = perustutkinto, AT = Ammattitutkinto EAT=Erikoisammattitutkinto														

Osuuskunta TaiTava Hämeessä oli 57 (51) jäsentä. Heistä 7:lla (8) oli vuoden aikana toimintaa.

Opiskelijoiden antama valtakunnallinen ARVO-palautteen kerääminen alkoi elokuussa. Palautetta pyydetään kuukauden kuluessa HOKSin ensikertaisesta hyväksymisestä (aloituskysely) ja kuukauden kuluessa viimeisestä osaamisen osoittamisesta (päättökysely). Aloituskysely saatiin kerättyä hyvin (622 vastausta). Vastausten keskiarvo oli Tavastian omien kysymysten kanssa 4,20. Valtakunnallisten kysymysten palautteen keskiarvo oli 4,19, mikä oli jonkin verran valtakunnallista keskiarvoa parempi (4,17). Rahoitukseen vaikuttavien palautteiden keskiarvo oli 4,18. Päättökyselyssä oli toistaiseksi vähän vastaajia (70). Päättökyselyn keskiarvo Tavastian omien kysymysten kanssa oli 4,11 ja ilman Tavastian omia kysymyksiä 4,05. Se oli hieman valtakunnallista alhaisempi (4,1). Rahoitukseen vaikuttavien kysymysten keskiarvo oli 4,15.

3.3 Osastojen sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen

Kauppa ja tietojenkäsittely, matkailu ja puhtauspalvelut - Kruuppi

Uusien opetuksen suunnitelmien kehittäminen osastolle
- toteutussuunnitelmien laatiminen uusittuihin perustutkintoihin

Yhteisen toimintakulttuurin luominen
- henkilöstön tyhy-matka Örön saarelle
- tiimiopettajuuden vahvistaminen ja yhteisen toimintakulttuurin synnyttäminen tiimivalmennuspäivillä

Koulutusten markkinoinnin tehostaminen
- markkinoinnin tehostamisen ja vetovoiman nostamisen ideointi kehittämispäivässä
- oppilaitosvierailujen sopiminen Hämeenlinnan seutukunnan peruskouluihin
- näkyvyyden lisääminen kilpailutoiminnan avulla: Taitaja 2019 lajivastaavana toimiminen matkailussa ja tieto- ja viestintätekniikassa
- mainosvideoiden ja Hämeen Sanimien mainosjuttujen laatiminen merkonomin, datanomin ja matkailualan koulutuksista

Kone, metalli ja sähkö – Komesä

Oppimisympäristön kehittäminen yksilöllisten opintopolkujen mukaiseksi
- työtilojen tyhjennys vanhoista laitteista
- sähköisten oppimateriaalien laadinta
- työpaikkojen kartoitus työpaikalla oppimisen paikoiksi

Työelämäyhteistyön lisääminen
- reformista tiedottaminen työpaikoilla
- työpaikkaohjaajakoulutuksen järjestäminen yrityksissä
- yhteistapahtumien toteutuksia

Projektioppimisen lisääminen
- yhteistyöprojekteja Hamkin ja Hyrian kanssa
- Uvet-hankkeen myötä syntyneen palvelukonseptin käyttö

Pintakäsittely, auto ja logistiikka – Prolog

Opetuksen modulointi ja yksilölliset opintopolut
- aiheperustaisen opetuksen käynnistäminen kaikissa tutkinnoissa
- opetuksen modulointi perusopintoihin ja syventäviin opintoihin ja opiskelijoiden jakaminen opintoihin taitotason mukaisesti

Uskallus rohkeasti kehittää uusia malleja toteuttaa opetusta eri tutkinnoissa
- opetuksen järjestäminen niin, että opetustiimi vastaa päivittäisestä opetuksen suunnittelusta
- väyläopintojen suunnittelu erikoisammattitutkinnosta insinööriksi ja ammatilliseksi opettajaksi (yhteissuunnittelun käynnistyminen Metropolian ja HAMKin kanssa)
- osaamisalajaottelusta luopuminen pintakäsittelyn ja logistiikan opetuksessa
- yhteistyö yritysten kanssa, mm. satelliittikoulut, pintapilotti ja Mokia

Yhdessä tehden, uutta luoden, uskalletaan yrittää, ei pelätä epäonnistumisia
- yhteissuunnittelu henkilöstön kanssa
- tiimien vastuun lisääminen toimintamallin muokkaamisessa annettujen raamien pohjalta
- digitaalisen opetuksen lisääminen: Moodle, autoalan digitaalisen opetusaineiston (Prodiaksen) upottaminen Moodleen
- verkkokaupan avaaminen

Rakennus, maanmittaus, talotekniikka ja kiinteistöpalvelut – RakMaLvi

Tiimiopettajuus
- tiimiopettajuuskoulutukseen osallistuminen
- tiimityön vahvistaminen osaston kehittämisseminaarissa Berliinissä
- Hämeen liiton antama kunniakirja Raksa-tiimille yhteisöllisestä työskentelystä

Alojen yhteistoiminta, opetuksen integrointi ja opettajien yhteistyö
- yhteistyön tiivistyminen
- matematiikan, fysiikan ja kestävän kehityksen opetuksen integrointi ammatillisiin opintoihin

Näytöt työelämään
- asian säännöllinen käsittely, tietoisuuden lisääminen

Ravintola, catering ja elintarvike – RaCE

Laadukkaan opetuksen varmistaminen A-rakennuksen tilojen muutostöiden keskellä
- tilojen käytön järkeistäminen vastaamaan paremmin nykyistä tarvetta
- osaston sisäisten tilojen muutostöiden suunnittelun aloittaminen

Yhdessä tekeminen ja vuoden 2018 haasteisiin vastaaminen (osastomuutos, uudet tutkintojen perusteet, uusi opiskelijahallinto-ohjelma, muuttuneet oppimisympäristöt)
- uusien tutkinnon perusteiden mukaisten toteutussuunnitelmien laatiminen tiimeissä
- Wilma- ja Kohti reformia -koulutuksiin osallistuminen

Hitaasti kiiruhtaen omasta jaksamisesta huolehtien, hyvää osaston työilmapiiriä vaalien kohti tuntematonta
- koulutus ja hyvinvointimatka Tallinnaan
- yhteistyön ja -suunnittelun sekä tiedon jakamisen lisääntyminen opettajien ja ohjaajien kesken

Sosiaali ja terveys 1 – Sote1

Yksilöllisyyden vahvistaminen ja erilaisuuden arvostaminen

- yhteisöllisyyskoulutukseen osallistuminen ja osaston toiminnan kehittäminen kehittämistehtävien avulla
- HOKS-työskentelyn harjoittelu, opiskelijan yksilöllisyyden huomioimisen lisääntyminen ja yksilöllisten opintojen toteuttamistapojen tarjoaminen

Uudesta tutkinnon perusteesta toteutussuunnitelman laatiminen

- toteutussuunnitelmien laatiminen työryhmissä
- yhteisopettajuuden lisääntyminen
- työelämälähtöisten projektien lisääntyminen yhdessä suunnitellen
- tutkinnon perusteiden mukaisten oppikirjojen ja mobiilisovellusten hyödyntäminen opetuksessa

Kestävän kehityksen edistäminen uudessa S-rakennuksessa

- työhyvinvoinnin lisääntyminen uuden rakennuksen myötä
- monien yhtäaikaisten muutosten aiheuttaman kuormittavuuden lisääntyminen
- positiivisten asioiden määrän lisääminen keskustelussa
- paperinkulutuksen vähentyminen

Sosiaali ja terveys 2 – Sote2

Kestävän kehityksen edistäminen uusien toimitilojen käytön suunnittelussa

- opiskelijalle tulostettavan paperin määrän vähentyminen
- oppikirjojen parempi hyödyntäminen
- näyttöjen arvioinnin lisääntyminen puhelimessa ja skypessä

Työelämäyhteistyön lisääminen

- työelämälähtöisten projektien lisääntyminen
- reformin muutoksista tiedottaminen
- työelämän kuulemisen koulutuksen suunnittelussa

Hallittu opetuksen suunnittelutyö

- opetuksen suunnittelu pienryhmissä
- yhteisopettajuuden lisääntyminen

Taideteollisuus-, tekstiili- ja muoti-, hius- ja kauneudenhoitoala sekä valmentavat koulutukset – Kätevä

Uusien tutkinnon perusteiden haltuunotto ja yhteisen sisällön opettamisen suunnittelu Kätevä – osaston sisällä

- uusien tutkinnon perusteiden käyttöönotto ja toteutussuunnitelmien laatiminen
- taideteollisuusalan ja tekstiili- ja muotialan opiskelijoille järjestettävä yhteinen pakollinen tutkinnon osa useamman opettajan toimesta sekä yhteinen valinnainen tutkinnon osa

Opiskelijoiden tasavertaisuuden tunteen, opiskeluilmapiiriin ja opettajien yhteistyön parantaminen

- yhteisopettajuuden lisääntyminen
- verhoilijaopettajien luoman Moodle-pohjan käyttöönotto
- Valma-opiskelijoiden opiskelijoiden tarpeiden mukaiset ryhmäjaot
- Valma-ryhmän järjestäminen yhteistyössä Kiipulan ammattiopiston kanssa
- taideteollisuus- ja tekstiili- ja muotialan ammattitutkintojen (perusteiden voimaantulo 1.1.2019) toteutussuunnitelmien laatimisen aloittaminen

Reformin mukana tulevien muutosten haltuunotto; varsinkin työpaikalla järjestettävän koulutuksen muuttuvat käytännöt ja uraohjauksen tuomat vaatimukset opettajien osaamiselle

- reformin muutosten mukaisen toiminnan haltuun saaminen
- mahdollisuuksien lisääminen opiskelijoiden yksilölliseen työpaikalla järjestettävään koulutukseen pääsyyn

Yhteiset tutkinnon osat ja aikuisten perusopetus – Yto

Henkinen ja fyysinen reformiin valmistautuminen (yto)

- toteutussuunnitelmien laatiminen ja verkkokurssien laatiminen
- reformin tavoitteiden ymmärtäminen
- yto-opetustilojen ja -menetelmien kehittäminen reformin mukaisiksi

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tunnistaminen, ohjaaminen ja polun rakentaminen (yto)

- konsultoivien erityisopettajien toimenkuvan kehittäminen
- erityisopettajien lisääminen kattamaan kaikki tutkinnon osat

Luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen aloittaminen (pk)

- luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen aloittaminen osana aikuisten maahanmuuttajien perusopetusta

Yhteistyön tiivistäminen ammatillisten osastojen kanssa (yto ja pk)

- ytojen ja ammatillisten opintojen integroinnin ja yto-tukipajatoiminnan kehittäminen kone- ja tuotantotekniikan perustutkinnossa
- yto-vastuuopettajuuden kehittäminen ohjauksessa ja rästiopintojen suorittamisessa
- yto-opetuksen järjestämisen lisääntyminen ammatillisilla osastoilla
- perusopetuksen opiskelijoiden tutustumiset ammatillisiin osastoihin

Erityisen tuen tietoisuuden lisääminen ammatillisille osastoille, avoimet ovet oppimisstudiossa (yto)

- avoimien ovien päivän järjestäminen
- konsultoivien erityisopettajien työn aloittaminen ammatillisilla osastoilla

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden turvallisuuden lisääminen (pk)

- keskustelun lisääminen opiskelijoiden kanssa vuorovaikutustilanteista ja -ongelmista opettajien, kuraattorin ja poliisin toimesta
- nimetyn terveydenhoitajan ja kuraattorin saaminen perusopetuksen

Opintotoimisto

Yhtenäinen opintotoimisto

- kaikkien opintosihteerien siirtyminen yhteisiin tiloihin
- tyytyväisyyden lisääntyminen työolosuhteisiin
- toimintatapojen yhtenäistyminen uuden opiskelijahallinto-ohjelman myötä
- sisäisten prosessien laatiminen

Primus-opiskelijahallinto-ohjelman hallittu ja kokonaisvaltainen käyttöönotto

- osallistuminen reformi-infoihin ja prosessien läpikäyminen viikoittaisissa tiimipalavereissa
- Primus- ja Wilma-koulutuksiin osallistuminen

Asiakaslähtöinen palvelu

- maahanmuuttajien kohtaaminen -koulutuksen osallistuminen
- työparityöskentely, vastuuosastot työpareittain
- työparien erillistehtävien määrittely
- Primuksen tulosteiden laatiminen yhteistyötahojen (esim. TE-toimisto) tarpeet huomioiden

4. LUKIOKOULUTUS

4.1 Yleistä

Koulutuskuntayhtymä Tavastian lukioissa vuonna 2018 oli yhteensä 1266 alle 18-vuotiaita lukio-opintonsa aloittanutta opiskelijaa. Yli 18-vuotiaita opintonsa aloittaneita opiskelijoita oli Hämeenlinnan lyseon lukion aikuislinjalla 69. Yleislinjan lisäksi Hämeenlinnan lyseon lukiossa voi opiskella urheilulinjalla ja yrittäjyyslinjalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön Tavastian lukiolle myöntämä valtakunnallinen matemaattis-luonnontieteellinen erityistehtävä siirtyi Kaurialan lukiolle. Erikoislinjojen suosio valintakohteena on pysynyt edelleen korkealla ja yleislinjojen kohdalla on tapahtunut selkeää laskua opiskelijamäärissä.

Ylioppilaskirjoitusten sähköistäminen jatkui vuoden 2018 aikana. Suurin osa kirjoitettavista oppiaineista on jo sähköisiä. Opettajien koulutuksen keskiössä on ollut sähköisten välineiden hyödyntäminen opetuksessa. Hämeenlinnassa kaikki lukiokoulutuksessa olevat opiskelijat tuovat oman tietokoneen kouluun. Parolan lukiossa opiskelijoiden tietokoneiden hankinnasta on vastannut Hattulan kunta.

Vuonna 2018 jatkettiin opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta lukiokoulutuksen yksikköhintarahan leikkausta, jonka suuruus oli keskimäärin 1,2 %. Valtion maksama yksikköhintaraha ei näin riitä kattamaan lukiokoulutuksen kustannuksia, vaan kunnat joutuvat lisäksi rahoittamaan lukiokoulutuksen toteutusta. Hämeenlinnan kaupunki varautui omassa talousarviossaan 400 000 €:n lisärahoitukseen ja Hattulan kunta 360 000 €:n lisärahoitukseen. Säästötoimenpiteinä jatkettiin edelleen kurssitarjonnan ja lähiopetuksen supistamista sekä opetusryhmien yhdistämistä. Opiskelijamäärien laskun seurauksena kuntien lukiokoulutukseen varaama lisärahoitus ei riittänyt, vaan Hämeenlinnan kaupungin osalta lukiokoulutuksen alijäämä oli 676 000 € ja Hattulan kunnan osalta 376 000 €.

Vuoden 2017 aikana uuden Tavastian lukion suunnittelu eteni vauhdilla. Pääsuunnittelijana hankkeessa toimi arkkitehti Markku Vaara. Suunnittelussa olivat kiinteästi mukana lukioiden henkilöstö ja opiskelijat. Laaditut suunnitelmat etenivät urakkalaskentaan huhtikuussa 2017. Tavastian lukion kaavamuutos hyväksyttiin Hämeenlinnan kaupunginvaltuustossa kesäkuussa. Lisäksi Hämeenlinnan kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt vuoden 2017 talousarvioon 8 milj.€:n määrärahan varaamisen lukiokoulutuksen siirrosta aiheutuviin tilojen muutoskustannuksiin. Tavastian lukio perustettiin hallinnollisesti yhteishakua varten syyskuussa 2017.

Tavastian lukion käytännön koulutyön valmistelut jatkuivat läpi vuoden tiivistyen syksyllä 2017, jolloin Hämeenlinnan lyseon ja Kaurialan lukion opettajakunta on yhdessä yhtenäistänyt tulevan yhteisen lukion käytänteitä. Opintopolussa oli tarjolla Kuntayhtymän lukiokoulutuksessa vain Lammin, Parolan ja Tavastian lukiot. Entisen Hämeenlinnan lyseon ja Kaurialan lukion erikoislinjat säilyvät Tavastian lukion hakukohteina.

Tavastian lukion uudisosaa Hattelmalantien kampusalueella sijaitsevan G-rakennuksen osaksi ei päästy rakentamaan kesällä 2017 ennakko-odotusten mukaisesti. Kaupunginvaltuuston kaavapäätöksestä tehtiin valitus hallinto-oikeuteen, mikä siirsi rakentamisen aloituksen keväälle 2018. Hämeenlinnan kaupunginhallitus päätti puolestaan loppuvuodesta 2017 käynnistää uuden palveluverkkoselvityksen, mikä koski myös Koulutuskuntayhtymä Tavastian lukioita. Lukiot ovat vuokralla Hämeenlinnan kaupungin omistamissa kiinteistössä. Palveluverkkoselvityksen lopputuloksena kaupunginhallitus päätti muuttaa kaupunginvaltuuston aiemmin tekemää päätöstä siten, että keskusta-alueen lukiokoulutusta ei yhdistetä yhdeksi Tavastian lukioksi, vaan keskusta-alueella lukiokoulutusta annetaan edelleen kahdessa erillisessä lukiossa; Kaurialan lukiossa ja Hämeenlinnan lyseon lukiossa.

Palveluverkkopäätöksen seurauksena Tavastian lukio lakkautettiin ja yhteishaussa Tavastian lukioon hakeneet opiskelijat siirrettiin Kaurialan ja Lyseon lukion opiskelijoiksi. Opiskelijat saivat esittää toiveen haluamastaan lukiosta ja pääosin toiveet pystyttiin toteuttamaan. Kevään aikana Lyseon lukion sisäilmatilanne paheni ja nopealla aikataululla päätettiin siirtää Lyseon lukio Hattelmalantien kampusalueen G-rakennukseen ja samalla siirtää G-rakennuksessa oleva ammatillinen koulutus muihin tiloihin. Koulutuksen siirrot edellyttivät A-rakennuksen opetustilojen ja keittiötilojen remontointia, mikä toteutettiin loppukeväästä ja kesästä 2018. Lisäksi kuvataiteen opetukselle remontoitiin tilat E-rakennukseen ja luonnontieteiden laboratoriolle C-rakennukseen. Lyseon lukion muutto tehtiin viikkoa ennen lukuvuoden 2018-19 aloitusta.

4.2 Lukioiden sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavastian lukio ei toteutunut, joten Tavastian lukiolle asetetut tavoitteet siirtyivät Kaurialan ja Lyseon lukion tavoitteiksi.

Kaurialan lukio

Henkilöstön ja opiskelijoiden jaksaminen ja hyvinvointi
- raskas kevät johtuen kaupungin lukiopäätöksen epäselvyydestä
- opiskelijoiden keskeytyksiä aikaisempaa enemmän – johtunee myös yhteiskunnallisesta muutoksesta
- opiskelijaravintolan parantunut ruokailu, aamupuuro ja säännöllinen kahvio
- henkilöstön työhyvinvointi parannettu TVR:n koulutuskorvauksilla

TVT-toiminnan ja osaamisen kehittäminen
- koulutustarpeiden kartoitus
- päättövkon ja uusintokäytäntöjen ohjeiden kirjaus
- vuosikurssin tvt-perehdytyksen suunnitelma
- ennen päättöviikkoa tvt-tutorien klinikat

Yhteisen toimintakulttuurin luominen
- Yhdistymistiimi toimi kevään 2018 uuden Tavastian lukion toimintakulttuurin kehittämiseksi

Hämeenlinnan lyseon lukio

Henkilöstön ja opiskelijoiden jaksaminen ja hyvinvointi
- opettajille on tarjottu työnohjausta
- henkilöstöä on kuultu ja osallistettu muutostilanteessa
- koulussa on toiminut opettajista koostuva tyhy-ryhmä, joka on osaltaan tukenut opettajakunnan jaksamista järjestämällä erilaisia toimintoja
- opiskelijoita on kuultu muutostilanteessa
- toiminnassa kiinnitetty osana strategiatyötä huomiota opiskelijoiden työkuormaan ja vaatimuksiin

TVT-toiminnan ja osaamisen kehittäminen
- koulun TVT-tiimin resurssia on lisätty ja saatu siten tiimiin yksi opettaja lisää.
- IT-palvelut samassa rakennuksessa on osaltaan lisännyt opettajakunnan saamaa tukea.
- opettajakuntaa on osallistunut esim. Ainejärjestökoulutuksiin, joissa on perehdytty ja kouluttauduttu digitaalisen yo-kokeen vaatimuksiin

Yhteisen toimintakulttuurin luominen
- Yhdistymistiimi toimi kevään 2018 uuden Tavastian lukion toimintakulttuurin kehittämiseksi. Syyslukukaudella 2018 tehty strategiatyötä.

Lammin lukio

Opiskelun tuen ja opiskelijahuollon vahvistaminen
- tukiopetuskurssit ja erityisopetuksen tuki
- opiskelijahuollon palvelut

Uuden opetussuunnitelman mukaisen opiskelun kehittäminen
- teemaopintokokonaisuuden kehittäminen ja TVT-taitojen systemaattinen opiskelu osana teemaopintoja
- Digisilta-hanke

Lammin lukion näkyvyyden lisääminen
- tiedotuskanavien hyödyntäminen
- yhteistyö paikallislehden kanssa
- kotisivut ja Facebook-sivusto

Parolan lukio

Vahvistetaan paremmalla viestinnällä opiskelijoiden ja opettajien onnistumista
- huoltajille suunnattu “kotiväenkirje” lähetty syksystä 2018 alkaen kaksi kertaa, jatketaan säännöllisen väliajoin

Seurataan tarkemmin opiskelijoiden edistymistä
- käytäntö, jossa opiskelija-asioille varataan yksi opettajakokous jaksoa kohden, on vakiinnutettu

Etsitään mahdollisuuksia kirkastaa Parolan lukion profiilia huomioiden muuttuvat korkea-asteen valintaperusteet
- syksyn 2018 aikana toteutettiin profiilin rakentamisen prosessi, josta eri vaihtoehtojen kautta saatiin profiili, jota aletaan pilotoimaan
- profiilia varten on perustettu hanke ja sille ohjausryhmä

5. VANAJAVEDEN OPISTO

Vanajaveden Opisto tarjoaa toimialueensa Hattulan, Hämeenlinnan ja Janakkalan kuntien asukkaille sellaisia elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia, joilla hankitaan valmiuksia itsensä monipuoliseen kehittämiseen ja ihmisenä kasvamiseen. Opiston koulutustarjonta tuottaa myös osaamista esimerkiksi työelämää varten ja kehittää elämänhallintakykyä monipuolisesti. Valtionosuuteen oikeuttava koulutus ei tähtää niinkään tutkintoihin vaan on vapaatavoitteista. Opetuspalvelut järjestetään lähipalveluna noin sadassa eri toimipisteessä, pääasiassa yhteisissä tiloissa muiden toimijoiden kanssa.

5.1 Vanajaveden Opiston sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen

Palvelumuotoilun periaatteiden ja työtapojen käyttöön ottaminen

- Aloitettiin asiakasraatitoiminta tarkoituksena selvittää kuntalaisten/asiakkaiden näkemyksiä uudenlaisista, teemoitetuista opintojen kokonaisuuksista. Eri sisältöjä ja aiheita kokeilevia pop up-kursseja jatkettiin myös vuonna 2018. Niitä pidettiin yhteensä 41 ja opiskelijoita niissä oli yhteensä 408. Tavoitteena oli tehdä pieniä tuotekokeiluita asiakkaiden kiinnostuksen arvioimiseksi. Päätoimiselle henkilökunnalle pidettiin keväällä amk Laurean kanssa koulutuspäivä palvelumuotoilun periaatteista. Yksi työntekijä suoritti tuotekehittäjän erikoisammattitutkinnon.

Monialaisen koulutustarjonnan sekä rahoituspohjaan nähden kohtuullisen tuntivolyymin tuottaminen taloutta tasapainottaen

- Valtionosuustuntien tavoitemäärään (34 000 tuntia) päästiin. Tuntien ylituotantoa ei tapahtunut, tarjonta ja kysyntä kohtasivat aiempaa paremmin. Suunniteltuja kursseja peruuntui 12,5 % eli 1,5 % vähemmän kuin edellisvuonna. Eri ainealueiden suhteellinen osuus kokonaistuntimäärästä säilyi lähes ennallaan. Tasapainoinen talous toteutui monen osatekijän avulla. Erilaiset hankkeet, tilauskoulutustoiminta, päätoimitilan vuokraaminen ulkopuolisille sekä julkisella rahoituksella tuettu koulutustoiminta yhdessä jakoivat opiston kiinteitä kuluja aiheuttamisperiaatteen mukaisesti sekä toteuttivat opiston yhteiskunnallista tehtävää.

5.2 Koulutuksen rahoitus

Opiston rahoituspohjan muodostuu valtionavustuksista, jäsenkuntien maksuosuuksista sekä opiskelijoilta kerättävistä kurssimaksuista. Kansalaisopistojen valtionosuuden laskennallisena perusteena on vahvistettujen opetustuntien lukumäärä, joka saadaan kolmen edeltävän vuoden toteutuneista valtionosuustunneista tasauskertoimella vähennettynä. Vanajaveden Opiston valtionosuuden 2018 perustana oleva opetustuntien lukumäärä oli 26 339 (vuonna 2017 tuntimäärä oli 25 701), josta uuden maahanmuuttajakoulutuksen (Umako-rahoitus) osuus oli 188 tuntia. Yksikköhinta 83,77 € kohdistui 100% Umako-tunteihin, jolloin valtionosuuden määräksi tuli 15 749 €. Valtionosuutta 57% yksikköhinnasta sai 26 151 tuntia, jolloin ylläpitäjälle maksettavaa osuutta tuli 1.248 681 €. Jäsenkuntien rahoitusosuus vapaan sivistystyön kustannuksista oli yhteensä 468 000 €. Kurssimaksutuottoja kertyi 1 117 000 €. Tilauskoulutusten liikevaihto oli 268 000 €.

Valtionosuus nousi edellisestä vuodesta n. 3 % jäsenkuntien maksuosuuksien laskiessa lähes 10 %. Julkinen rahoitus kuitenkin väheni hieman viime vuoteen verrattuna. Tilauskoulutuksen liikevaihto pieneni edellisvuodesta 19 %.

5.3 Opetustoiminta

Opetustoiminta jakaantui valtionosuuksin tuettuun opetukseen sekä tilauskoulutukseen, johon sisältyi Vanajakoulutus Oy:lle tuotettu maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus. Valtionosuuteen oikeuttavaa opetusta toteutui yhteensä 34328 tuntia tavoitteen ollessa 34000. Hattulassa pidettiin 3476 tuntia ja Janakkalassa 5944. Kaikille kunnille yhteisiä opintoja (aikuisten taiteen perusopetus ja avoin yliopisto-opetus) oli 204 tuntia. Hämeenlinnan alueella toteutui tuntia 24908. Valtionosuusopetus on jaoteltu neljään aineryhmään: Ilmaisutaidot, Visuaaliset aineet, Viestintä- ja yhteiskuntataidot sekä Liikunta ja hyvinvointi.

Toteutuneet valtionosuustunnit 2018

Ilmaisutaidot

- toteutunut tuntimäärä 11305

Ainealue	Suunni-telma	Toteutui t/ %	Tavoite 2018	Tulos + -
Musiikki	7399	6624/90	6640	0 %
Tanssi	3622	3212/89	3340	-4 %
Sirkus	1193	1027/88	1120	-8 %
Muut	534	442/83	420	+5 %
Yhteensä	**12748**	**11305/89**	**11520**	**-2 %**

Visuaaliset aineet

- toteutunut tuntimäärä 8599, josta taiteen perusopetuksen osuus 1648 ja avoimen yliopisto-opetuksen osuus 103.

Ainealue	Suunni-telma	Toteutui t/ %	Tavoite 2018	Tulos + -
Tekstiilityö	3705	3266/88	3400	- 4 %
Tekninen työ	2426	2263/93	2260	0 %
Kuvataide	3903	3070/79	3195	• -4 %
Yhteensä	**10034**	**8599/86**	**8855**	**-3 %**

Viestintä- ja yhteiskuntataidot

- toteutunut tuntimäärä 6502

Ainealue	Suunni-telma	Toteutui t/ %	Tavoite 2018	Tulos + -
Kielet	6453	5453/85	5150	+6 %
Atk/Vies-tintä	611	503/ 82	650	-23 %
Yhteiskunn.	733	546/74	500	+8 %
Yhteensä	**7797**	**6502/83**	**6300**	**+3 %**

Liikunta ja hyvinvointi

- toteutunut tuntimäärä 7922

Ainealue	Suunni-telma	Toteutui t/ %	Tavoite 2018	Tulos + -
Liikunta	8543	7922/93	7500	+6 %
Yhteensä	**8543**	**7922/93**	**7500**	**+6 %**

Tilauskoulutus

Tilauskoulutus tehtiin alihankintatyönä Vanajakoulutus Oy:lle. ELY- keskuksen osakeyhtiöltä tilaamaa kotoutumiskoulutusta tuotettiin 3924 tuntia ja muita lyhyempikestoisia koulutuksia eri työantajille 124 tuntia. Vuoden aikana toteutettiin kuntayhtymän sisäisiä koulutuksia 6 tuntia. Kotoutumiskoulutuksessa opiskeli keväällä 6 ryhmää ja syksyllä 3, joissa opiskelijoita koko vuonna oli yhteensä 217.

5.4 Opiston tuloksellisuus

Opiskelijat

Opiston valtionosuuteen oikeuttavassa koulutuksessa opiskeli vuonna 2018 yhteensä 23983 (vuosi 2017: 21819) kurssilaista. Netto-opiskelijoiden määrä koko opistossa oli 10731 (vuonna 2017: 10298). Pääosa opiskelijoista sijoittui tasaisesti eri ikäryhmiin välille 26–60 vuotta. Suurin opiskelijoiden ikäryhmä oli 66-70-vuotiaat, toiseksi suurin 61-65-vuotiaat. Yli 70-vuotiaiden osuus opiskelijoista oli 1495 - noin 500 enemmän kuin edellisvuonna. Alle 20-vuotiaita oli 1718.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavat toiminta-alueen asukkaiden osallistuvuuden (kurssilaisten määrä/vuosi) lisäksi opiston palveluiden saatavuus, opiston näkyvyys ja osallistuminen toiminta-alueensa kulttuuri- ja yleisötapahtumiin sekä opiston aktiivisuus pitää esillä ajankohtaisia yhteiskunnallisia asioita.

Opiston siirryttyä vuoden alussa uuteen päätoimitilaan Hämeenlinnassa (Jaakonkatu 28) mahdollisti se useiden yleisölle avoimien esitys- ja muiden opistotoimintaan liittyvien tilaisuuksien järjestämisen vuoden aikana. Lisäksi päätoimitilan auditoriossa järjestettiin ajankohtaisia luentoja, mm. Suomen itsenäisyyteen ja sisällissodan vuosiin liittyvä laaja luentosarja. Esittävien ja visuaalisten aineiden ryhmät järjestivät kymmeniä esityksiä ja näyttelyitä toiminta-alueen kunnissa lukukausien loppupuolella.

Kurssiesite 2017-2018 ja VOP-uutiset jaettiin toiminta-alueen talouksiin. Syksyllä 2017 aloitettua sähköisen uutiskirjeen tuottamista jatkettiin. Tilaajia vuoden lopussa oli 7694. Ajantasaiset www-sivut sekä henkilökunnan aktiivisuus somessa tehostivat toiminnasta tiedottamista. Opetuksen toimipisteiden määrä pysyi lähes ennallaan.

Opetuksen toimipisteet kunnissa

Hattula	Hämeenlinna	Janakkala
11	Kantakaupunki 36	Turenki 10
	Hauho 8	Tervakoski 6
	Kalvola 6	Haja-asutusalueet 9
	Lammi 6	
	Renko 3	
	Tuulos 5	

Henkilöstö

Päätoimisen henkilökunnan määrässä ei tapahtunut muutoksia edellisvuoteen verrattuna. Opetustyötä suunnitteli ja koordinoi viisi suunnittelijaopettajaa ja yksi koulutussuunnittelija/tiedottaja rehtorin ja apulaisrehtorin lisäksi. Tukipalveluhenkilökuntaan kuului toimistopäällikkö ja viisi sihteeriä sekä vahtimestari. Määräaikaisia työntekijöitä opetuksessa ja hankkeissa oli 260.

6. VANAJA KOULUTUS OY

Kuntalaki velvoittaa kuntia ja kuntayhtymiä yhtiöittämään ne toiminnot, joissa toimitaan kilpalutilanteessa markkinoilla. Koulutuskuntayhtymä Tavastia omistaa tätä tarkoitusta varten 100%:sti Vanaja Koulutus Oy:n. Yhtiön kautta myydään kaikki ne palvelut, joita tarjotaan asiakkaille kilpailutilanteessa ja jotka ovat arvonlisäveron alaista. Yhtiö toimii koulutuksen myyjänä ja tuottajana, ja kuntayhtymän oppilaitokset toteuttavat koulutukset ja muut palvelut.

Toiminta-ajatuksenaan Koulutuskuntayhtymä Tavastian Vanaja Koulutus Oy myy ja hankkii laadukkaita ja monipuolisia koulutus- ja työelämäpalveluja sekä osaamisen kehittämistä asiakkaiden tarpeisiin liiketaloudellisin perustein.

Ammatillisen koulutuksen reformin mukaisesti tutkintotavoitteinen työvoimakoulutus kuuluu Ammattiopiston järjestämislupaan ja se saa rahoituksensa OKM:ltä 2018 alkaen. Ei-tutkintotavoitteinen, kilpailutettu työvoimakoulutus sekä yhteishankintakoulutus järjestetään Vanaja Koulutus Oy:n kautta.

Yhtiön tarjoaa avoimessa tarjonnassa olevaa täydennyskoulutusta, kuten työturvallisuuskorttikoulutus, tulityökorttikoulutus tai hygieniaosaamiskoulutus. Tilauskoulutuksena tarjotaan edellä mainittua täydennyskoulutusta, räätälöityjä koulutuskokonaisuuksia ja osaamisen kehittämiseen läheisesti kuuluvia palveluja.

Yhtiön liikevaihto kolmantena tilikautena 1.1.2018-31.12.2018 oli 1.009.395,54 euroa ja tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja 1627,19 euroa. Koulutuksia oli vuonna 2018 73 (144 vuonna 2017), joihin osallistui yhteensä 2292 henkilöä (2072 vuonna 2017). Suurin osa liikevaihdosta tuli ELY-keskukselle myydystä työvoimakoulutuksesta, josta laajinta oli Vanajaveden opiston toteuttama kotoutumiskoulutus.

7. KUNTAYHTYMÄPALVELUT JA MUUT YHTEISET PALVELUT

7.1 Osastojen sitovat tavoitteet ja niiden toteutuminen

It-palvelut

A-rakennuksen tietoliikenteen parantaminen
- toteutettiin suunnitellusti

Muiden rakennusten langattoman verkon parantaminen
- G-rakennuksen langaton verkko uusittu

Lukioiden monitoimilaitteet
- vaihdettiin uusiin

Kansainvälisyyspalvelut

Uusi kansainvälisyysohjelma
- laadittiin uusi kansainvälisyysohjelma

Tasa-arvoisten mahdollisuuksien takaaminen opiskelijoille osallistua kansainvälisyyteen
- organisoitiin kansainvälisyystoiminta lähelle opetusta tasa-arvoisten mahdollisuuksien takaamiseksi

Prosessien käytännön toiminta koko kuntayhtymässä
- parannettiin opiskelijavaihdon prosesseja kuntayhtymässä

Uudet rahoituslähteet ja verkostojen vahvistaminen (sekä uudet että vanhat)
- etsittiin uusia rahoituslähteitä ja rakennettiin uusia verkostoja hankkeissa

Kiinteistöpalvelut

Lukion laajennusosan rakentamistyön aloitus
- kaupungin palveluverkkoratkaisun myötä hanke raukesi

A-rakennuksen peruskorjaushankkeen toteutus
- peruskorjaus toteutettiin, uditorion osalta valmistumisaikataulu myöhästyi suunnitellusta jonkin verran

Kiinteistöhoidon resurssit kampuksella
- Lyseon lukiolla ei tarvita omaa vahtimestaria, Kaurialan lukiossa vahtimestari tekee kiinteistön kunnossapitotöitä

Opiskelijapalvelut

Ohjauspisteen toiminnan vakiinnuttaminen
- Tavastian Ohjauspiste on vakiintunut matalan kynnyksen koulutukselliseksi ohjaamoksi. Ohjauspisteessä päivystetään arkipäivisin (opinto-ohjaajat ja uraohjaaja). Asiakaspalvelun laatu ja tavoitettavuus on varmistettu yhteisellä

monisoittopuhelinnumerolla ja Ohjauspisteen sähköpostilla. Ohjauspiste on palvellut erilaisia ryhmiä kuten te-palveluita, järjestöjä, eri kouluasteiden opinto-ohjaajia, yksilövalmentajia, henkilöstöpalveluyrityksiä, yksittäisiä koulutuksista kiinnostuneita sekä ammattiopiston omia opiskelijoita ja opettajia. Maahanmuuttajat ovat olleet Ohjauspisteen aktiivisia asiakkaita.

Uraohjaaja aloitti vakituisesti Opiskelijapalvelun osastolla. Uraohjaajan toimenkuvaan on kuulunut olennaisesti työelämäyhteistyö. Ohjauspisteen hakuneuvontaa on annettu mm. seuraavissa asioissa: yhteishaku, jatkuva haku, ohjattu haku, työvoimakoulutus, Valma -koulutus, maahanmuuttajien perusopetus tai muu maahanmuuttajille tarkoitettu koulutustarjonta sekä ohjaus tarvittaessa muiden oppilaitosten tarjontaan ammatillisen koulutuksen reformi on huomioitu toiminnassa. Reformin mukaiset hakeutumisväylät otettiin käyttöön, valintatiimi vakiintui opiskelijavalintapäätösten valmistelua varten ja hakuprosesseja kehitettiin yhdessä Oph:n kanssa

Hyvinvointipalvelut -pisteen käyttöönotto sekä yhteisöllisen opiskeluhuollon ylläpito ja kehittäminen

- Hyvinvointipalvelut -monipalvelupiste aloitti vuoden alussa S- rakennuksessa. Monipalvelupiste kattaa opiskeluterveydenhuollon ja psykososiaalisen tuen palvelut. Opiskeluhuollon psykologipalveluiden resurssia lisättiin toisella psykologilla. Yhteisöllistä työtä jatketiin mm. järjestämällä Freedom- ryhmätoimintaa, kerhotoimintaa, opiskelijakunta- ja tuutoritoimintaa, teemaviikkoja ja liikuntatapahtumia sekä Opi-kuntoutusta päivitettiin Opiskeluhuoltosuunnitelma ja Päihdetoimintaohje.

Primus -opiskelijahallinto-ohjelman hallittu käyttöönotto

- Primus ja siihen liittyvä käyttöliittymä Wilma on otettu hyvin käyttöön nopealla aikataululla. Käytön myötä on tullut esille uusia tarpeita ja haasteita, joihin on löydetty ratkaisut. Wilman kautta prosesseja on saatu toimivimmiksi esim. osaamisen tunnistamisten osalta. Wilman vuorovaikutteinen viestintämahdollisuus opiskelijoiden ja huoltajien kanssa on helpottanut tiedottamista ja yhteydenpitoa

Ravitsemis- ja siivouspalvelut

Henkilöstön tukeminen muutoksessa

- Siivouspalvelussa uutena asiana otettiin käyttöön yhdistelmätyö, moniosaaminen. Työpäivä koostuu siivouksesta ja astiahuollosta, viisi henkilöä toimii moniosaajan tehtävässä. Töiden mitoitusta ja kuormitusta seurattiin aktiivisesti. Ravitsemispalveluissa haettiin hyvää toimintatapaa ja aikataulutusta henkilöstöä kuunnellen.

Uusien koneiden ja laitteiden käyttöönotto

- käyttöönottoon liittyvät perehdytykset tehty S- ja A -taloihin.

Toimintojen muutokset ja henkilöstön koulutus

- Tilat ovat muuttuneet, remontit valmistuneet ja keittiöt saatiin käyttöön. Osaamisvajetta havaittu; tehtävänkuvia tarkasteltiin ja uusiin tiloihin siirryttäessä henkilöstölle järjestettiin täydennyskoulutusta.

Talous- ja henkilöstöhallinto

Talouden suunnittelun ja seurannan kehittäminen

- Kuntari-raportointijärjestelmän porautumismahdollisuuksia kehitettiin. Laskentatunnisteita päivitettiin vastaamaan organisaatiomuutoksia.

EU:n tietosuoja-asetuksen edellyttämien toimenpiteiden toteutus

- salatun sähköpostin ja salattujen pdf-dokumenttien käyttöönotto, tehty KuntaPron kanssa tietojenkäsittelysopimus ja toteutettu Populuksen versiopäivitys, työterveyshuoltosopimuksessa tietosuojaliite Laura rekrytointijärjestelmän palvelusopimuksen päivitys, päivitetty tietosuojaseloste ja tietojenkäsittelyohje

Prosessien kehittäminen

- vuosityöajan käyttöön liittyviä prosesseja kehitettiin.

Markkinointi ja viestintä

Digitaalisen viestinnän edelleen kehittäminen; some-välineet, digimateriaali, Tavastian viestintävälineet tutuksi koko henkilökunnalle, viestintähenkilöstön koulutus

- Jokaisella oppilaitoksella on oma facebook-sivusto ja instagram. Koulutusmainoksien ja artikkelien www-sivupohjat muutettiin helposti somejaettaviksi. Painettua materiaalia ja printti-ilmoituksia vähennettiin. Viestintävälineet tutuksi -koulutuksia pidettiin henkilökunnalle.

Viestintä jalkautuu osastoille ja kaikkiin oppilaitoksiimme; viestintä yhteiseksi asiaksi

- Viestintä jalkautunut satunnaisesti osastoille. Www-sivupohjat muutettiin, että henkilökunnan olisi helpompi jakaa materiaalia omissa somekanavissaan. Koko kuntayhtymän henkilöstölle tehtiin viestintäkysely, jonka tuloksia hyödynnetään viestinnän suunnittelussa. henkilökunnan toivomuksesta otettiin lokakuussa käyttöön sähköinen viikkotiedote.

Oman toiminnan uudelleenjärjestely ja prosessien kehittäminen

- Tiedottajan työpiste on J-rakennuksessa, markkinointisihteerin ja viestintäpäällikön työpiste K-rakennuksessa; yhteiset tiimipalaverit kahden viikon välein. Tavastian oppilaitoksille tehtiin mainosprosessi ja henkilökorttiprosessi uusittiin.

8. KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIAN HANKETOIMINTA

Hanketoiminnan tavoitteena on tukea Koulutuskuntayhtymä Tavastian perustehtävän suorittamista ja tuloskortin sitovien tavoitteiden saavuttamista. Hankkeet on esitelty kuntayhtymän internetsivuilla osoitteessa www.kktavastia.fi/kuntayhtymä/projektit. Lisätietoa hankkeista saa myös ottamalla yhteyttä vastuuhenkilöön.

8.1 Ammattiopisto Tavastian vuoden 2018 aikana käynnissä olleet hankkeet

Nuorten aikuisten osaamisohjelma	**Rahoittaja**	**Vastuuhenkilö**
• Osaamisohjelman hakeva ja tukeva toiminta	OKM	Airi Riitinki-Sundqvist
Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamat hankkeet		
• Kumppaneina	OKM	Arto Ruhala
• Kotityö- kiinteistö ja puhtauspalvelujen tulevaisuuden osaaminen työelämässä.	OKM	Pia Jylhä-Ollila
Ammatillisen koulutuksen kehittämishankkeet		
• Amis Osaa	OPH	Heini Kujala
• Killat avoimesti verkossa	OPH	Anu Konkarikoski
• Konedigi	OPH	Teemu Vepsäläinen
• Pomokilta	OPH	Minna Leminen
• Vieraskielisten opetus	OPH	Untamo Ansaharju
Alueellisen kehittämisen hankkeet		
• LAPE- Oma Häme	Hämeen liitto	Outi Bottas
Ammatillisen koulutuksen laadun kehittämishankkeet		
• Vertaisarvioinnilla tulosta	OPH	Jouni Haajanen
Kansainväliset hankkeet		
• Työturvaa Euroopasta	Erasmus+ KA1	Anssi Kovanen Eeva Kulmanen
• See -the-goal	Erasmus+ KA2	Markku Rinne Satu Nylander
• Eurocom Smart (Sotenet-verkosto)	Erasmus+ KA1	Tiina Hottinen
• EDINN – Educate to Innovate	Erasmus+ KA2	Eeva Kulmanen

8.2 Tavastian lukioiden vuoden 2018 aikana käynnissä olleet hankkeet

Oppimisympäristöjen kehittämishankkeet	**OPH**	
• Digisilta lukiosta työelämään	OPH	Tuomo Iltanen; Pieta Tukkimäki-Hildén
• Me Muuttajat - uusi tapa toimia	OPH	Tuomo Iltanen; Pieta Tukkimäki-Hildén
• Romanivankien opetuksen kehittäminen	OKM	Pieta Tukkimäki-Hildén
• Vankilaperusopetuksen järjestäminen	OPH	Pieta Tukkimäki-Hildén
• Uudet oppimisen arviointitavat ja oppimispolut lukiosta yliopistoon	OPH	Pieta Tukkimäki-Hildén, Tuomo Iltanen, Esa Kähkönen, Reijo Järvinen
• Urheiluakatemia Tavastia	OKM	Jouni Haajanen
Kansainväliset hankkeet		
• Empower students with entrepreneurial skills	Erasmus+ KA2	Päivi Lyytinen
• Yhdessä olemme enemmän	Erasmus+ KA1	Pieta Tukkimäki-Hildén; Tuomo Iltanen
• Sharing our Cultural Heritage to Build a Common Future	Erasmus+ KA1	Päivi Lyytinen

8.3 Vanajaveden Opiston vuoden 2018 aikana käynnissä olleet hankkeet

Laatu- ja kehittämishankkeet	OPH	
• Moderni pedagogiikka	OPH	Outi Itäluoma
• Nuorten ideat	OPH	Kari Koski
• Minä osaan – osaaminen esiin	OPH	Riitta-Liisa Joutsenlahti
• Arjen digitaidot haltuun	OPH	Mika Pelvola

8.4 Kuntayhtymän useamman toteuttajan vuoden 2018 aikana käynnissä olleet hankkeet

ESR-hankkeet	Rahoittaja	
• Huippuosaajia tulevaisuuden metallialalle (Tavastia-FAI)	Hämeen ELY	Eeva Kulmanen
• UVVET – uutta vetovoimaa energiatehokkaista teräsrakenteista (HAMK-Tavastia-Hyria)	Hämeen ELY	Ari Pöllänen
• Hyvä Alku Hämeessä (AOT-VOP- Hml kaupunki – Setlementti-luetaan yhdessä verkosto)	Uudenmaan ELY	Tiina Alhainen
• Poluttamo – Oma digipolku oppimiseen (AOT/Lyseo)	Hämeen ELY	Anu Konkarikoski / Pieta Tukkimäki-Hildén
• INTO-osallistu ja innostu (Hyria koordinoi)	Hämeen ELY	Päivi Lauronen
• Monet polut työelämään (Kiipula koordinoi)	Hämeen ELY	Sirpa Rintala
• Taitava OPVA (Tavastia-SDO)	Pohjois-Pohjanmaan ELY	Tiina Alhainen
• Osaan! (AOT-VOP-Otavan opisto)	Pohjois-Pohjanmaan ELY	Juha Mäkirinta
• Taitavasti tulevaisuuden työelämään (lukioverkosto)	Pohjois-Pohjanmaan ELY	Virve Turunen
• TEFORMI – tekniikan alojen ammatillisen koulutuksen reformi	Hämeen ELY	Jorma Lakso
Euroopan maaseuturahaston hankkeet		
• Matkalla kasvuun (Tavastia-HAMK)	• Hämeen ELY	• Leena Puumalainen

Parolan lukion aloituspäivä Lepaalla.

9. HENKILÖSTÖKERTOMUS

Henkilöstöraportin tarkoituksena on tukea henkilöstöjohtamista ja henkilöstön kehittämistä Koulutuskuntayhtymä Tavastiassa. Henkilöstöraportissa esitetyt määrilliset tunnusluvut auttavat ennakoimaan henkilöstömäärän, henkilöstörakenteen, työpanoksen ja henkilöstökustannusten kehitystä ja ovat tukena toiminnan suunnittelussa. Henkilöstöä koskevien toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta on kerrottu kuntayhtymän tuloskortissa.

9.1 Henkilöstöä kuvaavat tunnusluvut

Henkilöstön kokonaismäärän, rakenteen ja muutosten seurannasta on hyötyä henkilöstösuunnittelussa. Vuoden 2017 luvut on esitetty suluissa.

9.1.1 Henkilöstömäärä palvelussuhdetyypeittäin

Henkilöstöraportin taulukot on luotu Kuntari-ohjelmalla. Taulukot ja graafit on muodostettu KT Kuntatyönantajien 2013 raportointisuosituksen mukaisesti.

Koko kuntayhtymässä oli 31.12.2018 päätoimista henkilökuntaa 399 (413). Heistä 348 (360) oli toistaiseksi voimassa olevassa ja 51 (53) määräaikaisessa palvelussuhteessa. Sivutoimista henkilökuntaa oli 18 (21). Vanajaveden Opistossa oli 144 (140) tuntiopettajaa.

Ammattiopistossa oli päätoimista opetushenkilöstöä 188 (195), lukioissa 78 (82) ja Vanajaveden Opistossa 7 (7). Päätoimista, muuta kuin opetushenkilöstöä oli kuntayhtymäpalveluissa ja muussa hallinnossa sekä ammattiopistossa 108 (113), lukioissa 9 (7) ja Vanajaveden Opistossa 9 (9).

Kuukauden viimeisen päivän tilanne	12/2017	%	12/2018	%	Muutos
Vakituiset	**363**	**62,4 %**	**348**	**61,3 %**	**-4,1 %**
Miehet	108	18,6 %	102	18,0 %	-5,6 %
Naiset	255	43,8 %	246	43,3 %	-3,5 %
Muut määräaikaiset	**199**	**34,2 %**	**200**	**35,2 %**	**0,5 %**
Miehet	67	11,5 %	64	11,3 %	-4,5 %
Naiset	132	22,7 %	136	23,9 %	3,0 %
Sijaiset	**17**	**2,9 %**	**18**	**3,2 %**	**5,9 %**
Miehet	3	0,5 %	8	1,4 %	166,7 %
Naiset	14	2,4 %	10	1,8 %	-28,6 %
Oppisopimussuhteiset	**2**	**0,3 %**	**2**	**0,4 %**	**0,0 %**
Miehet	1	0,2 %	1	0,2 %	0,0 %
Naiset	1	0,2 %	1	0,2 %	0,0 %
Muut	**0**	**0,0 %**	**0**	**0,0 %**	
Miehet	0	0,0 %	0	0,0 %	
Naiset	0	0,0 %	0	0,0 %	
Työllistetyt	**1**	**0,2 %**	**0**	**0,0 %**	**-100,0 %**
Miehet	1	0,2 %	0	0,0 %	-100,0 %
Naiset	0	0,0 %	0	0,0 %	
Yhteensä	**582**	**100,0 %**	**568**	**100,0 %**	**-2,4 %**

Perhe- ja omaishoitajat, sopimuspalokunnat ja poliittiset luottamushenkilöt jäävät raportoinin ulkopuolelle, koska eivät ole palvelussuhteessa kuntaan. Henkilöä ei ilmoiteta määräaikaiseksi, jos hänellä on määräaikaisen tehtävän ohella vakinainen virka- tai työsuhde samassa kuntaorganisaatiossa.

9.1.2 Henkilötyövuodet

Henkilöstömäärän vaihtelu vuoden aikana ja osa-aikatyötä tekevien osuus henkilöstöstä vaikuttavat siihen, että henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta työvoimaa kuin henkilöstömäärä yhtenä tiettynä päivänä 31.12.2018.

	12/2017	12/2018	Muutos	Muutos
HTV1	529,8	511,5	**-18,2**	**-3,4 %**
HTV2	514,4	497,3	**-17,1**	**-3,3 %**
HTV3	468,9	446,4	**-22,5**	**-4,8 %**

HTV1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

HTV2 = palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)
HTV3 = palveluksessaolopäivien (vähennetty kaikki poissaolot) lkm kalenteripäivinä / 365 * (osa-aika-%/100)

9.1.3. Työajan jakautuminen

Tietoa työajasta ja poissaoloista voidaan hyödyntää arvioitaessa ja suunniteltaessa henkilöstömäärää ja sen kohdentamista.

	12/2017	12/2018	Muutos
Tehty työ	88,5 %	87,3 %	**-1,2 %**
Lomat	4,1 %	5,1 %	**1,1 %**
Muut	3,2 %	3,6 %	**0,4 %**
Sairaus	1,8 %	2,0 %	**0,2 %**
Koulutus	0,8 %	0,8 %	**0,0 %**
Perhevapaat	0,5 %	0,6 %	**0,0 %**
Opintovapaa	0,8 %	0,5 %	**-0,3 %**
Kuntoutustuki	0,2 %	0,2 %	**0,0 %**
Työtapaturma	0,1 %	0,1 %	**0,0 %**
Kuntoutus	0,0 %	0,0 %	**0,0 %**
Vuorotteluvapaa	0,1 %	0,0 %	**-0,1 %**

Tehty työ = HTV3 / HTV1 = (palveluksessaolopäivät - poissaolopäivät) / palveluksessaolopäivät

Taulukon muutoksen yksikkö on %-yksikköä (esim. tehdyn työn muutos: 80,4 % - 79,0 % = 1,4 %).

Opetushenkilöstön osalta koulutyön kesäkeskeytys tai muut opetustyön keskeytykset eivät ole poissaoloja.

9.1.4. Henkilöstön ikärakenne

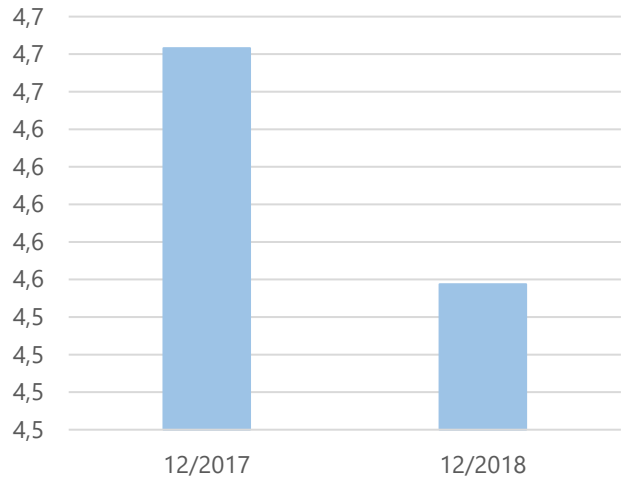
Henkilöstön ikätiedoista on hyötyä eläkepoistumaan varautumisessa ja tulevaisuuden henkilöstön rekrytointitarpeen ennakoinnissa.

	12/2017	%	12/2018	%	Muutos
-30	13	2,3 %	17	3,0 %	**30,8 %**
30-39	78	13,6 %	80	14,1 %	**2,6 %**
40-49	144	25,0 %	152	26,7 %	**5,6 %**
50-59	223	38,8 %	220	38,7 %	**-1,4 %**
60-64	86	15,0 %	77	13,5 %	**-10,5 %**
65-69	21	3,7 %	14	2,5 %	**-33,3 %**
70-	10	1,7 %	9	1,6 %	**-10,0 %**
Yhteensä	**575**	**100,0 %**	**569**	**100,0 %**	**-1,0 %**

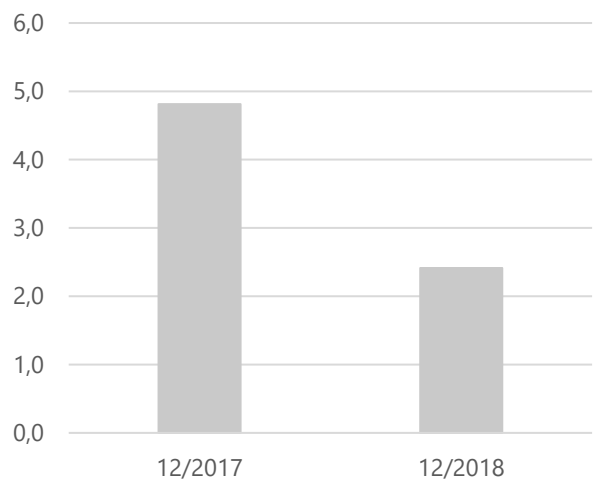
9.1.5. Henkilöstön osaamisen kehittäminen

Henkilöstön osaamisen kehittämiselle vuonna 2018 asetettujen määrällisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta on kerrottu toimintakertomuksen mittareissa sekä tuloskortissa.

Koulutuspäivät/vakituinen henkilöstö

Opintovapaapäivät/vakituinen henkilöstö

	12/2017	12/2018	Muutos	Muu-tos
Koulutuspäivät (vakituinen henkilöstö)	1 715	1 586	**-129**	**-7,5 %**
Koulutuspäivät / vakituinen henkilöstö	4,7	4,6	**-0,1**	**-2,7 %**
Opintovapaapäivät (vakituinen henkilöstö)	1 747	840	**-907**	**-51,9 %**
Opintovapaapäivät / vakituinen henkilöstö	4,8	2,4	**-2,4**	**-49,8 %**

HUOM! Ilmoitetut päivät ovat kalenteripäiviä.

9.1.6. Terveysperusteiset poissaolot

Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot. Terveysperusteisten poissaolojen määrän ja keston seuranta on tärkeää työstä tai työoloista johtuvien sairauspoissaolojen havaitsemiseksi ja niiden vähentämiseksi. Erityisesti pitkäkestoiset työkyvyttömyydet ovat sekä työnantajan että työntekijän kannalta ei-toivottuja.

	2 017	2018
Yhteensä	**4 540**	**4 854**
Poissaolopäivät / HTV1	**8,6**	**9,5**
Poissaolopäivät / henkilöstön lkm	**7,8**	**8,5**
Poissaolo-%	**2,3 %**	**2,6 %**

Poissaolo-% = Poissaolopäivät / (HTV1 * 365) = kalenteripoissaolopäivät / teoreettinen työaika kalenteripäivinä
Terveysperusteisiin poissaoloihin sisältyy sairaus- ja työtapaturmapoissaolot.

Terveysperusteiset poissaolot (kalenteripäivät)

	2 017	%	2018	%	Muutos-%
1-3 päivää	431	62,3 %	389	58,5 %	-3,8 %
4-7 päivää	117	16,9 %	119	17,9 %	1,0 %
8-29 päivää	111	16,0 %	97	14,6 %	-1,4 %
30-60 päivää	27	3,9 %	35	5,3 %	1,4 %
61-90 päivää	4	0,6 %	10	1,5 %	0,9 %
91-180 päivää	2	0,3 %	11	1,7 %	1,4 %
yli 180 päivää			4	0,6 %	0,6 %
Yhteensä	**692**	**100,0 %**	**665**	**100,0 %**	

Taulukossa ilmoitettu muutoksen yksikkö on %-yksikköä (esim. 16,8 % - 16,1 % = 0,7 %)

Terveysperusteiset poissaolot (lukumäärät)

Päätoimisesta henkilökunnasta 179 (212) henkilöllä ei ollut lainkaan terveysperusteisia poissaoloja vuonna 2018. Sairauspoissaolopäiviä oli vuonna 2018 314 enemmän kuin edellisenä vuonna (vuonna 2017 päiviä oli 1164 vähemmän kuin edellisenä vuonna 2016). Poissaolopäivien määrä per henkilö nousi 7,8 päivästä 8,5 päivään (kun edellisten vuosien vertailussa poissaolopäivien määrä per henkilö laski 9,3 päivästä 7,8 päivään vuodesta 2016 vuoteen 2017). Tarkasteltaessa sairauspoissaolopäiviä poissaolojen keston mukaan, painopiste on lyhyissä 1-3 päivän poissaoloissa. Käytössä on varhaisen välittämisen malli, johon kuuluu työhyvinvoinnin riskitekijöiden ottaminen käsiteltäväksi välittömästi niiden tultua ilmi. Varhaisen välittämisen mallin toteuttamisen tukena on palkkahallintojärjestelmän poissaolohälytystoiminto, joka ilmoittaa esimiehelle varhaisen välittämisen mallin mukaisten hälytysrajojen ylittymisestä.

Tilapäinen hoitovapaa on perhevapaa. Terveysperusteiset poissaolot eivät sisällä tilapäisen hoitovapaan käytöstä (lapsen sairastuminen) aiheutuneita poissaolopäiviä, joita oli vuonna 2018 yhteensä 102 (85) kalenteripäivää.

Koulutuskuntayhtymä Tavastiassa ilmoitettiin vuonna 2018 yhteensä 18 (30) työtapaturmaa, joista aiheutui sairauspoissaoloja 9 (10) työtapaturmasta yhteensä 238 (193) kalenteripäivää.

9.1.7 Henkilöstön vaihtuvuus ja eläköitymisen ennakointi

Yksi tietolähde tulevan henkilöstö- ja osaamistarpeen ennakointiin on henkilöstön eläköitymisen seuranta.

	12/2017	Vaihtuv.-%	12/2018	Vaihtuv.-%	Muutos
Vakituisten päättyneet palvelussuhteet	25	6,6 %	27	7,4 %	**8,0 %**
• joista eläköityneet	13	3,4 %	13	3,6 %	**0,0 %**
Vakituisen henkilöstön lkm ed. vuosi 31.12	381		363		**-4,7 %**
Vaihtuvuus-% = Vakituisten päättyneet palvelussuhteet / vakituisen henkilöstön lkm ed. vuoden viim. päivänä					

Vaihtuvuus ja eläköityminen

	2018	2019	2020	2021	2022
Vakituiset	10	19	17	15	14
Muut	2	3	3	7	8
Yhteensä	**12**	**22**	**20**	**22**	**22**

63 vuotta jo täyttäneet	**12/2017**
Vakituiset	18
Muut	23
Yhteensä	**41**

Vanhuuseläke:
Vuosina 1940 - 1959 syntyneellä työntekijällä on henk.koht. eläkeikä (63 - 65 vuotta), jos palvelussuhde on alkanut

ennen 1.1.1993 ja jatkuu eläkeikään saakka.

Eläkeuudistus 2017:
Eläkkeen alaikäraja nousee vuoteen 2027 mennessä asteittain 65 ikävuoteen (vuodesta 2018 alkaen).

Eläköitymisen ennakointi

9.2 Henkilöstökustannukset ja henkilöstöinvestoinnit

Henkilöstökustannukset ja henkilöstöinvestoinnit muodostavat merkittävän osan kuntayhtymän taloudesta, mistä syystä niiden rakenteen ja kehityksen seuranta on tärkeää. Vuonna 2018 kunta-alan virka- ja työehtosopimuksissa tehtiin seuraavat palkankorotukset: KVTESissä yleiskorotus 1.5.2018, jossa viranhaltijan/työntekijän tehtäväkohtaista palkkaa korotettiin yleiskorotuksella 26 euroa/kk kuitenkin vähintään 1,25 %. Henkilökohtaista lisää korotettiin 1,25 %. OVTESissä yleiskorotus 1.5.2018, jossa viranhaltijan/työntekijän tehtäväkohtaista palkkaa ja henkilökohtaista lisää korotettiin 1,17 % yleiskorotuksella.

Lomarahoja leikattiin 30 prosenttia sopimuskauden 2014-2016 tasosta. Leikkaus koskee 1.2.2017-30.9.2019 maksettavia lomarahoja. Lisäksi Kuntaliiton ohjeen mukaisesti vuoden 2018 kirjanpitoon kirjautui tammikuussa 2019 palkansaajille maksettu kertaerä, jonka suuruus oli 9,2 % palkansaajan varsinaisesta palkasta. Maksun edellytyksenä oli, että palvelussuhde oli ollut voimassa 3.9.-18.11.2018. Kertaerää ei maksettu, jos viranhaltijalla/työntekijällä ei ollut yhtään palkallista päivää ko. ajanjaksona.

9.2.1 Henkilöstökustannukset

Koko kuntayhtymän henkilöstökustannukset olivat yhteensä 23.447.136 € (24.254.182 €). Henkilöstökulut vähenivät edellisvuodesta 807.046 euroa. Ammattiopisto Tavastiassa henkilöstökulut olivat 12.018.291 € (12.730.549 €), lukiokoulutuksessa 5.626.381 € (5.577.421 €) ja Vanajaveden opistossa 2.369.398 € (2.398.247 €). Työnantajan eläke- ja muut sosiaalivakuutusmaksut olivat yhteensä 4.402.041 € (4.512.211 €).

Koko kuntayhtymän osalta terveysperusteisten poissaolojen palkat olivat yhteensä 361.908 € (377.415 €). Vapaa-ajan tapaturmien palkkamenot olivat 39.712 €. Vuosilomapalkkoja maksettiin 1.392.257 € (1.138.469 €). Perhevapaiden palkkamenot olivat 34.612 € (32.517 €). Kannustevapailla saatiin 36.820 € (48.606 €) säästöt henkilöstökuluissa.

9.2.2 Henkilöstöinvestoinnit

Työterveyshuolto

Työterveyshuollon kustannukset olivat yhteensä 195.279 € euroa (229.165 €), josta työhyvinvointia edistävän toiminnan kustannuksia 72.381 euroa (86.908 €) ja sairaanhoidon kustannuksia 122.898 euroa (136.041 €). Työhyvinvointia edistävän toiminnan kustannukset henkilöä kohden olivat 162 euroa (188 €) ja sairaanhoidon 276 euroa (293 €). Raportoidut kustannukset ovat bruttokustannuksia.

Koulutus ja muu kehittäminen

Koko kuntayhtymän koulutuskustannukset olivat 207.568 euroa (199.073 €), josta ammattiopiston osuus oli 146.501 euroa (158.814 €). Tyhy- ja virkistystoimintaan käytettiin 35.884 € (43.445 €).
Sisäisiin kehittämishankkeisiin käytettiin 405.560 euroa (287.025 €).

10. TALOUDEN TOTEUTUMINEN

10.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

Kuntayhtymän tilikauden tulos muodostui talousarviota paremmaksi. Tulos johtui lähinnä siitä syystä, että talousarviossa oli varauduttu merkittävään alijäämäiseen tulokseen Jaakonkadun kiinteistön vanhan osan purkamisen myötä. Hanke ei toteutunut suunnitelmavuotena. Lisäksi ammattiopiston E-liitteessä olevien opettajien siirtyminen vuosityöaikajärjestelmään merkitsi lomapalkkavarauksen purkua noin 600.000 eurolla vähentäen siten henkilöstömenoja. Tilikauden tulos oli negatiivinen -182.752,45 euroa. Toimintatuotot ylittyivät noin 1,84 miljoonaa euroa talousarviosta samalla, kun toimintamenot alittuivat noin 230.000 eurolla.

Kokonaisuudessaan toimintakulut pysyivät hyvin budjetissa ja toimintakulujen toteutumisprosentti oli 99,52 %. Talouden sopeuttamistoimenpiteiden osalta budjetissa oli huomioitu saatavat säästöt henkilöstökuluissa, mutta hyväksyttyjen säästötoimenpiteiden lisäksi henkilöstökuluissa saatiin aikaan lisäsäästöä. Henkilöstökulujen toteuma suhteessa budjettiin oli runsaat 2,0 milj. euroa pienempi, jossa em. lomapalkkavarauksen purku pitää huomioida. Palveluiden ostoissa toimintakulujen ylitys oli runsaat 582.000, aineissa ja tarvikkeissa noin 520.000 euroa ja muissa toimintakuluissa noin 780.000 euroa. Muiden toimintakulujen merkittävä budjettiylitys johtui lähinnä toimintavuoden aikana saatujen hankkeiden määrärahojen käytöstä, joita ei osattu budjetin laadintavaiheessa ennakoida.

Lukiokoulutuksessa toimintatuotot ylittyivät budjetoidusta noin 675.000 eurolla. Merkittävä syy ylitykseen oli suunnitellun lukioinvestoinnin suunnittelukustannusten (477.010 euroa) tuloutus Hämeenlinnan kaupungilta. Valtionosuustuloissa jäätiin tavoitteesta noin 120.000 euroa lähinnä Lyseon ja Kaurialan lukioiden tavoitetta alhaisempien opiskelijamäärien vuoksi. Kantakaupungin lukioiden opiskelijamäärät ovat olleet viime vuosina laskussa. Lukiotoiminnan toimintakulut ylittyivät kokonaisuudessaan noin 395.000 eurolla talousarviosta. Merkittävänä menoeränä toimintavuonna oli Lyseon lukion muuttokulut Hattelmalantien kampukselle ja kalustohankinnat av-välineiden uusimiseksi. Lukiokoulutuksen vuosikate muodostui 308.877,46 euroa ylijäämäiseksi, mutta suunnitellun lukioinvestoinnin suunnittelukulujen arvonalentumiskirjauksen ja suun-

nitelmapoistojen jälkeen tilikauden tulos jäi negatiiviseksi ollen 186.805,03 euroa. Hämeenlinnan kaupungin alijäämän kattamisvelvoite ylittyi budjetoidusta (400.000 euroa) ollen 676.725 euroa. Hattulan kunnan alijäämän kattamisvelvoite ylittyi hieman budjetoidusta (360.000 euroa) ollen 376.450 euroa.

Vanajaveden Opistossa toimintatuotot ylittivät budjetin noin 87.000 eurolla ja toimintakulut ylittivät niin ikään budjetin noin 55.000 eurolla. Toimintatuottojen ylitystä selittää ennen muuta lukukausi- ja kurssimaksuista saatu ennakoitua suurempi tulo. Toimintamenojen ylitykseen vaikutti ennakoitua suuremmat ICT-menot ja opiston muutto Jaakonkadun kiinteistöön. Tilikauden tulos muodostui arvioitua (-25.912 euroa) hieman paremmaksi ollen -4.181 euroa.

Kuntayhtymän talousarvion investointiosaan tehtiin toukokuun yhtymäkokouksessa muutos. Vuoden 2018 talousarvion alkuperäinen investointiosa laadittiin osin epävarmuuden merkeissä Hämeenlinnan kaupungin palveluverkkoselvityksen ollessa vielä kesken. Varmuutta ei ollut mahdollisen lukiolaajennuksen toteutumisesta Hattelmalantien kampukselle ja Hattelmalantie 8 A-rakennuksen peruskorjauksen laajuudesta. Palveluverkkoselvityksen tultua valmiiksi oli lopputulemana se, että Kaurialan lukio ja Hämeenlinnan lyseon lukio jatkavat erillisinä oppilaitoksina. Lyseon lukio siirtyi lyseon lukion tiloissa tehtävän peruskorjauksen vuoksi väistötiloihin Hattelmalantien kampukselle H 6 G-rakennukseen elokuussa 2018.

Ehdotetussa talousarvion investointiosan muutoksessa varattiin 100.000 euroa G-rakennuksen tietoliikenne- ja av-järjestelmän päivittämiseksi. Myös H 8 A-rakennuksessa budjetoitiin 61.000 euroa Kruuppi-osaston käyttöön tulevat av-laitteiden päivitykseen. Lisäksi varattiin 110.000 euron määräraha A-rakennuksen kalusteiden uusimiseksi. H 8 E-rakennuksen uudistamiseksi yhtymäkokous myönsi 100.000 euron suunnittelumäärärahan valmentavan koulutuksen, teollisen pintakäsittelyn ja suutarikoulutuksen keskittämisestä E-rakennukseen. Lisäksi VOP:n vuokratiloissa oleva puutyösalin toiminta on tarkoitus siirtää E-rakennukseen.

Talonrakennukseen tehtiin investointeja vuonna 2018 yhteensä 2.597.480 eurolla. Merkittävin investointikohde oli Hattelmalantie 8 A-rakennuksessa toteutettu tilamuutos-/peruskorjaushanke, jolla ajanmukaistettiin ja uusittiin tiloja Kruuppi-osaston ja ravitsemispalveluiden käyttöön. Ruokasalia laajennettiin ja keittiölaitteet uusittiin. Auditorio muutettiin moderniksi yleisopetustilaksi, jäähdytysjärjestelmä asennettiin muutosalueelle ja tietoliikenneverkkoa parannettiin aiemmasta. Lisäksi D-rakennukseen uusittiin vesikaton eristeet ja vesikermit sekä C-rakennukseen tehtiin muutostöitä Lyseon lukion tilatarpeisiin. Toimintavuonna tehtyihin investointeihin otettiin 1,0 miljoonan euron talousaviolaina seitsemän vuoden laina-ajalla.

Taloudellinen toimintavuosi oli ammattiopistossa hyvä. Toimintakate oli runsaat 2 miljoonaa euroa positiivinen ja säästöä saatiin ennen muuta henkilöstökuluissa. Toimintavuosi oli ensimmäinen, jolloin ammatillisen koulutuksen reformin tuoma rahoitusjärjestelmä oli voimassa. Muutos ei toteutunut kitkatta ja on selvää, että rahoitusjärjestelmän ollessa jatkossa yhä enemmän suorituksia ja vaikuttavuutta painottava, on epävarmuus tulorahoituksen heilahtelusta yhä suurempi taloudellinen riski. Lyseon lukion tulo väistöön Hattelmalantien kampukselle toi helpotusta ammatillisen koulutuksen tilakustannuksiin, mutta ratkaisu on vain väliaikainen. On selvää, että kaupungin palveluverkkoratkaisun myötä kuntayhtymän tilaratkaisut tulee suunnitella hyvissä ajoin ennen Lyseon lukion siirtymistä takaisin Lukiokadun peruskorjattuihin tiloihin. Lukiokoulutuksessa kasvava huoli on vähenevä opiskelijamäärä, mikä nostaa omistajakuntien alijäämän kattamisvelvoitetta samalla, kun toimintaa yritetään sopeuttaa tulorahoitusta vastaavaksi. Kuntayhtymän toiminnan rahoitus ja sen muutokset ovat nähtävissä rahoituslaskelmassa kohdassa 12.2.

Tuloslaskelman mukainen kuntayhtymän vuosikate on 3.357.782,94 euroa, kun yhtymäkokouksen asettama tavoite oli 1.318.370 euroa.

10.2 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainotustoimenpiteet

Yhtymähallitus esittää yhtymäkokoukselle tilikauden tuloksen -182.752,45 euron käsittelystä seuraavaa:

- Tuloutetaan poistoeroa 818.679,89 euroa.

Tilikauden ylijäämä on näin ollen 635.927,44 euroa, joka siirretään taseen yli-/alijäämätilille.

10.3 Talouden toteutumisvertailut

10.3.1 Talousarvion käyttötalousosan toteutumisvertailu

	Alkup. TA 2018	TA muu-tokset	Muutettu TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	**48 916 018,00**	**0,00**	**48 916 018,00**	**50 765 168,74**	**1 849 150,74**
Myyntituotot	38 846 379,00	0,00	38 846 379,00	39 049 507,40	203 128,40
Maksutuotot	1 137 293,00	0,00	1 137 293,00	1 305 617,16	168 324,16
Tuet ja avustukset	3 126 201,00		3 126 201,00	3 681 948,15	555 747,15
Muut toimintatuotot	5 806 145,00	0,00	5 806 145,00	6 728 096,03	921 951,03
Toimintamenot	**-47 627 647,70**	**0,00**	**-47 627 647,70**	**-47 369 702,03**	**257 945,67**
Henkilöstömenot	-25 472 905,70	0,00	-25 472 905,70	-23 447 136,59	2 025 769,11
Palvelujen ostot	-11 082 334,00	0,00	-11 082 334,00	-11 636 641,46	-554 307,46
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 255 249,00	0,00	-3 255 249,00	-3 775 779,32	-520 530,32
Avustukset	-148 350,00		-148 350,00	-60 829,77	87 520,23
Muut toimintamenot	-7 668 809,00	0,00	-7 668 809,00	-8 449 314,89	-780 505,89
Toimintakate	**1 288 370,30**	**0,00**	**1 288 370,30**	**3 395 466,71**	**2 107 096,41**
Rahoitustulot ja -menot	30 000,00		30 000,00	-37 683,77	-67 683,77
Korkotulot muilta	120 000,00		120 000,00	23 900,00	-96 100,00
Muut rahoitustulot muilta	10 000,00		10 000,00	190 743,68	180 743,68
Korkomenot	-90 000,00		-90 000,00	-39 109,78	50 890,22
Muut rahoitusmenot	-10 000,00		-10 000,00	-213 217,67	-203 217,67
Vuosikate	**1 318 370,30**	**0,00**	**1 318 370,30**	**3 357 782,94**	**2 039 412,64**
Poistot ja arvonalentumiset	-4 628 205,00	0,00	-4 628 205,00	-3 540 535,39	1 087 669,61
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 592 317,00	0,00	-2 592 317,00	-3 069 762,50	-477 445,50
Arvonalentumiset	-2 035 888,00		-2 035 888,00	-470 772,89	1 565 115,11
Tilikauden tulos	***-3 309 834,70***	***0,00***	***-3 309 834,70***	***-182 752,45***	***3 127 082,25***
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	581 115,00		581 115,00	818 679,89	237 564,89
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	***-2 728 719,70***	***0,00***	***-2 728 719,70***	***635 927,44***	***3 364 647,14***

10.3.1.1 Talousarvion tulosyksikkökohtainen toteutumisvertailu

	TP 2017	Alkuperäi-nen TA 2018	TA-muu-tokset	Muutettu TA 2018	TP 2018	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	50 131 373	48 916 018	0	48 916 018	50 765 169	1 849 151
Toimintamenot	-48 571 879	-47 627 648	0	-47 627 648	-47 369 702	257 946
Toimintakate (netto)	*1 559 494*	*1 288 370*	*0*	*1 288 370*	*3 395 467*	*2 107 096*
Vuosikate	1 574 683	1 318 370	0	1 318 370	3 357 783	2 039 413
Poistot ja arvonalentumiset	-2 760 464	-4 628 205	0	-4 628 205	-3 540 535	1 087 670
Tilikauden tulos	-1 185 781	-3 309 835	0	-3 309 835	-182 752	3 127 082

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIA						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	46 111 434	48 916 018	0	48 916 018	50 765 169	1 849 151
Toimintamenot	-44 568 369	-47 627 648	0	-47 627 648	-47 369 702	257 946
Toimintakate (netto)	*1 543 065*	*1 288 370*	*0*	*1 288 370*	*3 395 467*	*2 107 096*
Vuosikate	1 543 065	1 288 370	0	1 288 370	3 395 467	2 107 096
Poistot ja arvonalentumiset	-2 750 085	-4 628 205	0	-4 628 205	-3 540 535	1 087 670
Tilikauden tulos	-1 207 020	-3 339 835	0	-3 339 835	-145 069	3 194 766

AMMATTIOPISTO TAVASTIA					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	26 961 197	26 750 208	26 750 208	27 450 408	700 200
Toimintamenot	-26 426 166	-26 453 983	-26 453 983	-25 363 404	1 090 578
Toimintakate (netto)	*535 031*	*296 225*	*296 225*	*2 087 004*	*1 790 779*
Vuosikate	535 031	296 225	296 225	2 087 004	1 790 779
Poistot ja arvonalentumiset	-462 864	-296 226	-296 226	-515 860	-219 634
Tilikauden tulos	72 167	-1	-1	1 571 144	1 571 144

Opetustoimen yhteiset					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 261 428	2 099 755	2 099 755	2 275 744	175 989
Toimintamenot	-2 012 931	-2 093 105	-2 093 105	-2 298 589	-205 484
Toimintakate (netto)	*248 497*	*6 650*	*6 650*	*-22 845*	*-29 496*
Vuosikate	248 497	6 650	6 650	-22 845	-29 496
Poistot ja arvonalentumiset		-6 650	-6 650		6 650
Tilikauden tulos	248 497	0	0	-22 845	-22 846

RaCE, Ravintola-, catering- ja elintarvikeala					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 160 273	2 183 450	2 183 450	2 331 913	148 463
Toimintamenot	-2 185 660	-2 255 584	-2 255 584	-2 054 966	200 618
Toimintakate (netto)	*-25 387*	*-72 134*	*-72 134*	*276 947*	*349 081*
Vuosikate	-25 387	-72 134	-72 134	276 947	349 081
Poistot ja arvonalentumiset	-1 718				0
Tilikauden tulos	-27 105	-72 134	-72 134	276 947	349 081

Kone, metalli ja sähkö, Komesä					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 518 157	2 177 553	2 177 553	2 471 574	294 021
Toimintamenot	-2 667 012	-2 116 370	-2 116 370	-2 079 064	37 306
Toimintakate (netto)	*-148 855*	*61 184*	*61 184*	*392 510*	*331 326*
Vuosikate	-148 855	61 184	61 184	392 510	331 326
Poistot ja arvonalentumiset	-133 155	-113 230	-113 230	-120 207	-6 977
Tilikauden tulos	-282 010	-52 047	-52 047	272 303	324 350

Kätevä, Taideteollisuus-, tekstiili- ja muoti, hius- ja kauneudenhoitoala sekä valmistavat					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 226 700	2 096 446	2 096 446	2 049 331	-47 115
Toimintamenot	-2 335 452	-2 086 440	-2 086 440	-2 148 845	-62 405
Toimintakate (netto)	*-108 752*	*10 006*	*10 006*	*-99 514*	*-109 520*
Vuosikate	-108 752	10 006	10 006	-99 514	-109 520
Poistot ja arvonalentumiset	-51 225	-39 396	-39 396	-49 240	-9 844
Tilikauden tulos	-159 977	-29 390	-29 390	-148 754	-119 364

Kruuppi, Kauppa ja tietojenkäsittely, matkailu ja puhtauspalvelut					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	3 485 259	2 978 976	2 978 976	2 962 638	-16 338
Toimintamenot	-3 372 286	-2 959 153	-2 959 153	-2 557 964	401 189
Toimintakate (netto)	*112 973*	*19 823*	*19 823*	*404 673*	*384 851*
Vuosikate	112 973	19 823	19 823	404 673	384 851
Poistot ja arvonalentumiset	-28 366	-7 880	-7 880	-7 883	-3
Tilikauden tulos	84 607	11 943	11 943	396 791	384 848

Prolog, prosessi-, kemian- ja materiaalitekniikka, ajoneuvo ja logistiikka					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	4 044 427	3 427 212	3 427 212	3 828 564	401 352
Toimintamenot	-3 936 855	-3 352 219	-3 352 219	-3 371 478	-19 259
Toimintakate (netto)	*107 573*	*74 993*	*74 993*	*457 086*	*382 093*
Vuosikate	107 573	74 993	74 993	457 086	382 093
Poistot ja arvonalentumiset	-121 085	-54 960	-54 960	-221 011	-166 051
Tilikauden tulos	-13 512	20 033	20 033	236 075	216 042

Rakmalvi, Rakennus ja maanmittaus, talotekniikka (lvi) ja kiinteistöpalvelut					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 407 160	2 463 461	2 463 461	2 373 658	-89 803
Toimintamenot	-2 482 327	-2 324 184	-2 324 184	-2 156 165	168 019
Toimintakate (netto)	*-75 166*	*139 277*	*139 277*	*217 493*	*78 216*
Vuosikate	-75 166	139 277	139 277	217 493	78 216
Poistot ja arvonalentumiset	-115 415	-69 330	-69 330	-107 073	-37 743
Tilikauden tulos	-190 581	69 947	69 947	110 420	40 473

Sote1, Sosiaali- ja terveysala					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 273 491	2 262 804	2 262 804	2 249 777	-13 027
Toimintamenot	-2 241 095	-2 142 864	-2 142 864	-2 018 350	124 514
Toimintakate (netto)	*32 396*	*119 940*	*119 940*	*231 427*	*111 487*
Vuosikate	32 396	119 940	119 940	231 427	111 487
Poistot ja arvonalentumiset	-5 670			-5 670	-5 670
Tilikauden tulos	26 726	119 940	119 940	225 757	105 817

Sote2, Sosiaali- ja terveysala					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	1 813 446	1 917 731	1 917 731	1 957 464	39 733
Toimintamenot	-1 917 864	-1 938 907	-1 938 907	-1 653 829	285 078
Toimintakate (netto)	*-104 418*	*-21 176*	*-21 176*	*303 635*	*324 811*
Vuosikate	-104 418	-21 176	-21 176	303 635	324 811
Poistot ja arvonalentumiset	-1 453				0
Tilikauden tulos	-105 871	-21 176	-21 176	303 635	324 811

YTOPK					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 404 808	2 885 672	2 885 672	2 604 108	-281 564
Toimintamenot	-2 036 902	-2 840 626	-2 840 626	-2 794 486	46 139
Toimintakate (netto)	*367 906*	*45 047*	*45 047*	*-190 378*	*-235 425*
Vuosikate	367 906	45 047	45 047	-190 378	-235 425
Poistot ja arvonalentumiset	-4 777	-4 780	-4 780	-4 777	3
Tilikauden tulos	363 129	40 267	40 267	-195 156	-235 422

Oppisopimuskoulutus					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot		757 148	757 148	772 740	15 592
Toimintamenot		-844 532	-844 532	-657 319	187 212
Toimintakate (netto)		*-87 384*	*-87 384*	*115 421*	*202 804*
Vuosikate		-87 384	-87 384	115 421	202 804
Poistot ja arvonalentumiset					0
Tilikauden tulos		-87 384	-87 384	115 421	202 804

Ammattiopiston projektit					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	1 366 047	1 500 000	1 500 000	1 572 898	72 898
Toimintamenot	-1 237 783	-1 500 001	-1 500 001	-1 572 350	-72 349
Toimintakate (netto)	*128 264*	*-1*	*-1*	*548*	*549*
Vuosikate	128 264	-1	-1	548	549
Poistot ja arvonalentumiset					0
Tilikauden tulos	128 264	-1	-1	548	549

VANAJAVEDEN OPISTO					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	3 200 892	3 168 672	3 168 672	3 255 975	87 303
Toimintamenot	-3 218 594	-3 194 584	-3 194 584	-3 249 717	-55 133
Toimintakate (netto)	*-17 703*	*-25 912*	*-25 912*	*6 258*	*32 170*
Vuosikate	-17 703	-25 912	-25 912	6 258	32 170
Poistot ja arvonalentumiset				-10 440	-10 440
Tilikauden tulos	-17 703	-25 912	-25 912	-4 182	21 730

LUKIOKOULUTUS						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	5 651 379	9 355 570	0	9 355 570	10 031 006	675 436
Toimintamenot	-5 547 154	-9 327 710	0	-9 327 710	-9 722 128	-394 419
Toimintakate (netto)	*104 225*	*27 860*	*0*	*27 860*	*308 877*	*281 017*
Vuosikate	104 225	27 860	0	27 860	308 877	281 017
Poistot ja arvonalentumiset	-14 531	-27 860	0	-27 860	-495 682	-467 822
Tilikauden tulos	89 694	0	0	0	-186 805	-186 805

Lukioliikelaitos Tavastian toiminta lakkautettiin 31.5.2017. Lukiokoulutuksen talouden toteumatiedot vuodelta 2017 koskevat ajanjaksoa 1.6.-31.12.2017.

Tavastian lukio PÄÄT 310718						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot		6 874 531	-6 874 531	0	0	0
Toimintamenot	-644	-6 640 198	6 640 198	0	0	0
Toimintakate (netto)	*-644*	*234 333*	*-234 333*	*0*	*0*	*0*
Vuosikate	-644	234 333	-234 333	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset		-27 860	27 860	0		0
Tilikauden tulos	-644	206 473	-206 473	0	0	0

Kaurialan lukio						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	2 014 887		3 508 721	3 508 721	3 207 486	-301 235
Toimintamenot	-2 078 881	0	-3 451 321	-3 451 321	-3 511 951	-60 631
Toimintakate (netto)	*-63 994*	*0*	*57 400*	*57 400*	*-304 465*	*-361 866*
Vuosikate	-63 994	0	57 400	57 400	-304 465	-361 866
Poistot ja arvonalentumiset			-15 360	-15 360		15 360
Tilikauden tulos	-63 994	0	42 040	42 040	-304 465	-346 506

Lyseon lukio						
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	1 881 044		3 365 810	3 365 810	3 471 450	105 640
Toimintamenot	-1 783 318	0	-3 188 877	-3 188 877	-3 261 906	-73 029
Toimintakate (netto)	*97 726*	*0*	*176 933*	*176 933*	*209 543*	*32 611*
Vuosikate	97 726	0	176 933	176 933	209 543	32 611
Poistot ja arvonalentumiset			-12 500	-12 500	-470 773	-458 273
Tilikauden tulos	97 726	0	164 433	164 433	-261 229	-425 662

Aikuislinja					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	183 698	194 762	194 762	314 528	119 766
Toimintamenot	-188 945	-325 834	-325 834	-290 286	35 548
Toimintakate (netto)	*-5 247*	*-131 072*	*-131 072*	*24 242*	*155 314*
Vuosikate	-5 247	-131 072	-131 072	24 242	155 314
Poistot ja arvonalentumiset					0
Tilikauden tulos	-5 247	-131 072	-131 072	24 242	155 314

Lammin lukio					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	495 051	1 030 154	1 030 154	804 157	-225 997
Toimintamenot	-631 634	-1 105 993	-1 105 993	-1 050 059	55 934
Toimintakate (netto)	*-136 583*	*-75 839*	*-75 839*	*-245 902*	*-170 063*
Vuosikate	-136 583	-75 839	-75 839	-245 902	-170 063
Poistot ja arvonalentumiset					0
Tilikauden tulos	-136 583	-75 839	-75 839	-245 902	-170 063

Lukioiden yhteiset					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	260 940			705 589	705 589
Toimintamenot	-51 950	0	0	-75 631	-75 631
Toimintakate (netto)	*208 990*	*0*	*0*	*629 958*	*629 958*
Vuosikate	208 990	0	0	629 958	629 958
Poistot ja arvonalentumiset	-14 531			-24 910	-24 910
Tilikauden tulos	194 459	0	0	605 048	605 048

Parolan lukio					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	755 868	1 256 123	1 256 123	1 313 353	57 230
Toimintamenot	-739 207	-1 255 684	-1 255 684	-1 317 336	-61 652
Toimintakate (netto)	*16 661*	*439*	*439*	*-3 983*	*-4 421*
Vuosikate	16 661	439	439	-3 983	-4 421
Poistot ja arvonalentumiset					0
Tilikauden tulos	16 661	439	439	-3 983	-4 421

Lukiokoulutukseen valmistava (mamu)					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	-14 072			-9	-9
Toimintamenot		0	0		0
Toimintakate (netto)	*-14 072*	*0*	*0*	*-9*	*-9*
Vuosikate	-14 072	0	0	-9	-9
Poistot ja arvonalentumiset					0
Tilikauden tulos	-14 072	0	0	-9	-9

Lukioiden projektit					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	73 963			214 452	214 452
Toimintamenot	-72 574	0	0	-214 958	-214 958
Toimintakate (netto)	*1 389*	*0*	*0*	*-505*	*-505*
Vuosikate	1 389	0	0	-505	-505
Poistot ja arvonalentumiset					0
Tilikauden tulos	1 389	0	0	-505	-505

KUNTAYHTYMÄHALLINTO					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	1 623 555	1 734 329	1 734 329	1 769 938	35 609
Toimintamenot	-1 832 681	-1 775 741	-1 775 741	-1 889 562	-113 820
Toimintakate (netto)	*-209 126*	*-41 412*	*-41 412*	*-119 624*	*-78 211*
Vuosikate	-209 126	-41 412	-41 412	-119 624	-78 211
Poistot ja arvonalentumiset	-4 493	-4 493	-4 493	-4 493	0
Tilikauden tulos	-213 619	-45 905	-45 905	-124 117	-78 212

Luottamushenkilöhallinto					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintamenot	-76 712	-60 223	-60 223	-53 773	6 450
Toimintakate (netto)	*-76 712*	*-60 223*	*-60 223*	*-53 773*	*6 450*
Vuosikate	-76 712	-60 223	-60 223	-53 773	6 450
Poistot ja arvonalentumiset					0
Tilikauden tulos	-76 712	-60 223	-60 223	-53 773	6 450

Muu hallinto					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	1 288 807	1 403 329	1 403 329	1 433 681	30 352
Toimintamenot	-1 449 656	-1 384 519	-1 384 519	-1 495 610	-111 090
Toimintakate (netto)	*-160 849*	*18 810*	*18 810*	*-61 929*	*-80 738*
Vuosikate	-160 849	18 810	18 810	-61 929	-80 738
Poistot ja arvonalentumiset	-4 493	-4 493	-4 493	-4 493	0
Tilikauden tulos	-165 342	14 317	14 317	-66 422	-80 738

Viestintä					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	334 748	331 000	331 000	336 257	5 257
Toimintamenot	-306 313	-330 999	-330 999	-340 179	-9 180
Toimintakate (netto)	*28 435*	*1*	*1*	*-3 922*	*-3 923*
Vuosikate	28 435	1	1	-3 922	-3 923
Poistot ja arvonalentumiset					0
Satunnaiset tuotot ja kulut					0
Tilikauden tulos	28 435	1	1	-3 922	-3 923

KUNTYHTYMÄPALVELUT					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	7 379 069	7 907 239	7 907 239	8 257 842	350 603
Toimintamenot	-6 252 841	-6 875 630	-6 875 630	-7 144 890	-269 261
Toimintakate (netto)	*1 126 228*	*1 031 609*	*1 031 609*	*1 112 951*	*81 342*
Vuosikate	1 126 228	1 031 609	1 031 609	1 112 951	81 342
Poistot ja arvonalentumiset	-2 268 197	-4 299 626	-4 299 626	-2 514 060	1 785 566
Tilikauden tulos	-1 141 969	-3 268 017	-3 268 017	-1 401 108	1 866 908

Opiskelijapalvelut					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	1 037 778	1 123 096	1 123 096	1 126 145	3 049
Toimintamenot	-1 121 526	-1 178 385	-1 178 385	-1 129 515	48 870
Toimintakate (netto)	*-83 748*	*-55 289*	*-55 289*	*-3 370*	*51 919*
Vuosikate	-83 748	-55 289	-55 289	-3 370	51 919
Poistot ja arvonalentumiset	-18 985	0	0		0
Tilikauden tulos	-102 734	-55 289	-55 289	-3 370	51 919

It-palvelut					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	570 963	559 646	559 646	577 919	18 273
Toimintamenot	-587 822	-542 749	-542 749	-573 274	-30 525
Toimintakate (netto)	*-16 859*	*16 897*	*16 897*	*4 645*	*-12 252*
Vuosikate	-16 859	16 897	16 897	4 645	-12 252
Poistot ja arvonalentumiset	-38 320	-38 320	-38 320	-38 320	0
Tilikauden tulos	-55 179	-21 423	-21 423	-33 675	-12 252

Ravitsemis- ja siivouspalvelut					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	2 233 841	2 249 939	2 249 939	2 556 341	306 402
Toimintamenot	-2 128 122	-2 337 035	-2 337 035	-2 477 236	-140 201
Toimintakate (netto)	*105 719*	*-87 096*	*-87 096*	*79 104*	*166 200*
Vuosikate	105 719	-87 096	-87 096	79 104	166 200
Poistot ja arvonalentumiset	-28 328	-22 850	-22 850	-26 388	-3 538
Tilikauden tulos	77 391	-109 946	-109 946	52 717	162 662

Kiinteistöpalvelut					
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatuotot	3 536 488	3 974 558	3 974 558	3 997 437	22 879
Toimintamenot	-2 415 371	-2 817 460	-2 817 460	-2 964 865	-147 404
Toimintakate (netto)	*1 121 116*	*1 157 098*	*1 157 098*	*1 032 572*	*-124 526*
Vuosikate	1 121 116	1 157 098	1 157 098	1 032 572	-124 526
Poistot ja arvonalentumiset	-2 182 563	-4 238 456	-4 238 456	-2 449 352	1 789 104
Tilikauden tulos	-1 061 446	-3 081 358	-3 081 358	-1 416 780	1 664 578

10.3.2 Rahoitusosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen TA 2018	TA-muutokset	Muutettu TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 606 820,30	0,00	1 606 820,30	3 357 782,94	1 750 962,64
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00	0,00	-7 000,00	-7 000,00
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 031 000,00	-371 000,00	-7 402 000,00	-3 032 085,64	4 369 914,36
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00	0,00	7 000,00	7 000,00
Toiminta ja investoinnit, netto	**-5 424 179,70**	**-371 000,00**	**-5 795 179,70**	**325 697,30**	**6 120 877,00**
Rahoitustoiminta					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 200 000,00	0,00	2 200 000,00	1 000 000,00	-1 200 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-512 000,00	0,00	-512 000,00	-496 666,70	15 333,30
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen rahavirta	**1 688 000,00**	**0,00**	**1 688 000,00**	**503 333,30**	**-1 184 666,70**
					0,00
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-3 736 179,70**	**-371 000,00**	**-4 107 179,70**	**829 030,60**	**4 936 210,30**

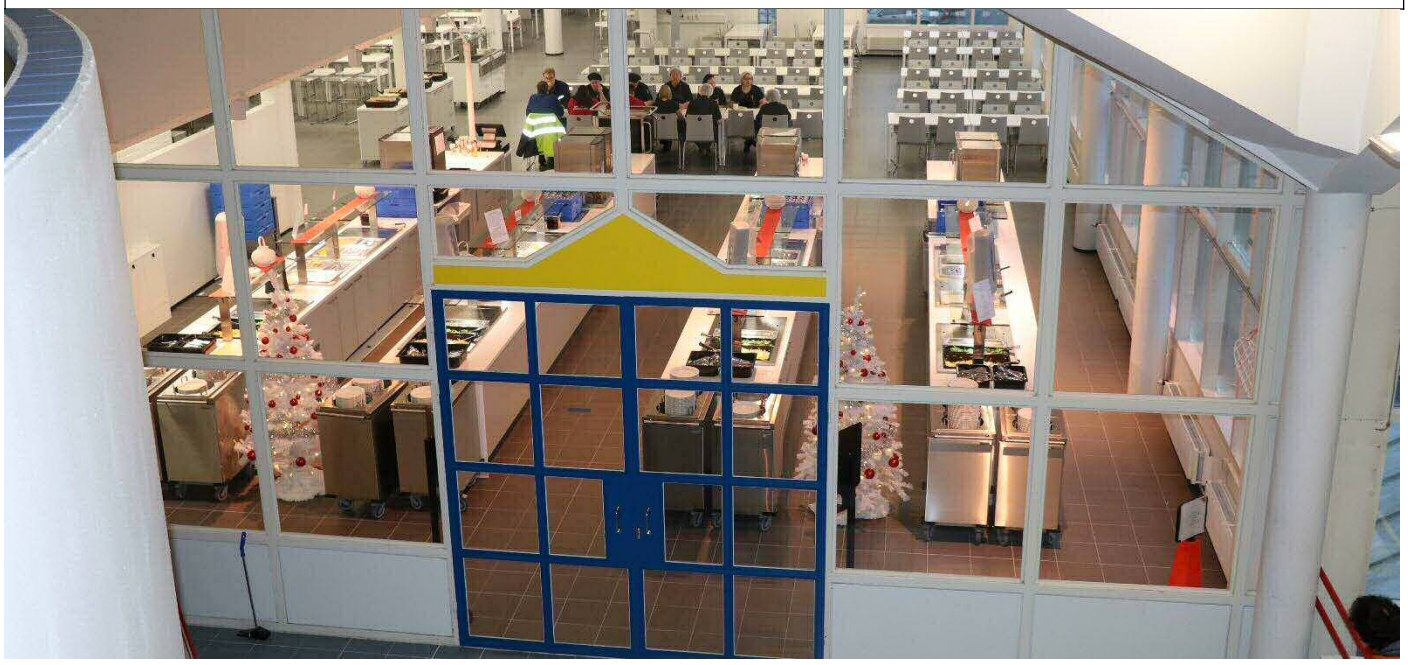

Ammattiopiston opiskelijoita lähdössä SAKUstars-kilpailuihin Kokkolaan.

10.3.3 Investointiosan toteutumisvertailu

TALONRAKENNUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Soten uudisrakennuksen suunnittelu ja toteutus					
Menot	0	0	0	28 963,00	-28 963,00
Kiinteistöjen kunnossapitosuunnitelman mukaiset hankkeet					
Menot	200 000	0	200 000	209 799,74	-9 799,74
H8 sisäilmakorjaukset					
Menot	0	0	0	17 611,10	-17 611,10
J28 korjaus- ja maalaustyöt					
Menot	0	0	0	18 553,40	-18 553,40
Sähkö- ja työturvallisuuskohteet					
Menot	0	0	0	4 206,28	-4 206,28
H8 sisäilmakorjaukset 2018					
Menot	0	0	0	7 680,00	-7 680,00
J28 korjaus- ja maalaustyöt 2018					
Menot	0	0	0	3 035,31	-3 035,31
D-rakennuksen vesikaton eristeiden uusinta					
Menot	0	0	0	50 975,55	-50 975,55
D-rakennuksen hallin yläpohjan eristeiden uusinta					
Menot	0	0	0	75 000,00	-75 000,00
D-rakennuksen kattopellityksen uusinta					
Menot	0	0	0	25 080,60	-25 080,60
Kulunvalvonta					
Menot	0	0	0	7 657,50	-7 657,50
Jaakonkatu 28 vanhan osan purku					
Menot	400 000	0	400 000	9 829,50	-390 170,50
A-rakennuksen peruskorjauksen aloitus					
Menot	2 200 000	0	2 200 000	2 130 726,42	-69 273,58
Jaakonkadun tilamuutokset VOP					
Menot	0	0	0	114,25	114,25
H8E tilamuutokset					
Menot	0	100 000	100 000	218 047,25	118 047,25
Lukiolaajennuksen toteutus					
Menot	4 000 000	0	4 000 000	0,00	-4 000 000,00
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ					
Menot	6 800 000	100 000	6 900 000	2 597 480,46	-4 380 046
Tulot	0	0	0	0,00	0
Nettomeno	6 800 000	100 000	6 900 000	2 597 480,46	-4 380 046

IRTAIN OMAISUUS	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kruuppi					
Menot	0	110 000	110 000	130 189,00	-20 189,00
Komesä					
Menot	92 000	0	92 000	54 000,00	38 000,00
Kuntayhtymäpalvelut					
Menot	60 000	161 000	221 000	198 776,38	22 223,62
Opetuksen hallinto					
Menot	27 000	0	27 000	0,00	27 000,00
Kätevä					
Menot	30 000	0	30 000	11 199,95	18 800,05
Prolog					
Menot	0	0	0	4 781,25	-4 781,25
Soten uudisrakennus					
Menot	0	0	0	22 257,66	-22 257,66
RakmaLvi					
Menot	22 000	0	22 000	13 400,94	8 599,06
IRTAIN OMAISUUS YHTEENSÄ					
Menot	231 000	271 000	502 000	434 605	67 395
Tulot	0	0	0	0	0
Nettomeno	231 000	271 000	502 000	434 605	67 395
INVESTOINNIT YHTEENSÄ					
Menot	7 031 000	371 000	7 402 000	3 032 085,64	-4 312 651
Tulot	0	0	0	0,00	0
Nettomeno	7 031 000	371 000	7 402 000	3 032 085,64	-4 312 651

A-rakennuksen Opiskelijaravintolan uusi ilme on valois

11. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

11.1 Tuloslaskelma

	TP 2018		TP 2017	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	32 529 829,28		31 651 944,60	
Maksutuotot	1 305 617,16		1 254 540,66	
Tuet ja avustukset	3 681 948,15		3 494 371,38	
Muut toimintatuotot	2 481 431,54	39 998 826,13	1 999 330,98	38 400 187,62
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot yhteensä	-19 045 095,30		-19 741 971,24	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-3 754 804,68		-3 894 359,09	
Muut henkilösivukulut	-647 236,61		-617 851,96	
Palvelujen ostot	-5 119 466,84		-5 289 500,58	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 775 779,32		-3 041 738,19	
Avustukset	-60 829,77		-72 444,08	
Muut toimintakulut	-4 200 146,90	-36 603 359,42	-4 182 828,97	-36 840 694,11
Toimintakate		**3 395 466,71**		**1 559 493,51**
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	23 900,00		25 263,54	
Muut rahoitustuotot	190 743,68		84 101,69	
Korkokulut	-39 109,78		-29 472,57	
Muut rahoituskulut	-213 217,67	-37 683,77	-64 703,36	15 189,30
Vuosikate		**3 357 782,94**		**1 574 682,81**
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 069 762,50		-2 760 463,53	
Arvonalentumiset	-470 772,89	-3 540 535,39	0,00	-2 760 463,53
Tilikauden tulos		**-182 752,45**		**-1 185 780,72**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		818 679,89		581 122,08
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		**635 927,44**		**-604 658,64**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2017
Toimintatuotot / toimintakulut, %	**109,3**	**104,2**
Vuosikate / Poistot %	**109,4**	**57,0**

11.2 Rahoituslaskelma

	2018		2017	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 357 782,94		1 574 682,81	
Tulorahoituksen korjauserät	-7 000,00	3 350 782,94	-7 217,74	1 567 465,07
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-3 032 085,64		-2 176 708,52	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	0,00		597 047,16	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 000,00	-3 025 085,64	7 217,74	-1 572 443,62
Toiminnan ja investointien rahavirta		**325 697,30**		**-4 978,55**
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 000 000,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-496 666,70	503 333,30	-496 666,70	-496 666,70
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1 150,00		-2 250,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	-8 031,53		9 603,37	
Saamisten muutos	-730 730,94		217 851,67	
Korottomien velkojen muutos	-1 349 420,77	-2 089 333,24	814 431,18	1 039 636,22
Rahoituksen rahavirta		**-1 585 999,94**		**542 969,52**
Rahavarojen muutos		**-1 260 302,64**		**537 990,97**
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 557 297,88		5 817 600,52	
Rahavarat 1.1.	5 817 600,52	-1 260 302,64	5 279 609,55	537 990,97

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2017
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	**1 435**	**- 662**
Investointien tulorahoitus, %	**111**	**99,7**
Lainanhoitokate	**6,3**	**3,0**
Kassan riittävyys, pv	**41**	**54**

11.3 Tase

VASTAAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	**30 147 430,56**	**30 655 880,31**
Aineettomat hyödykkeet	41 096,52	49 111,49
Tietokoneohjelmistot	34 265,09	40 367,50
Muut pitkävaikutteiset menot	6 831,43	8 743,99
Aineelliset hyödykkeet	29 998 028,56	30 498 463,34
Maa- ja vesialueet	833 532,83	833 532,83
Rakennukset	27 216 183,72	26 416 138,10
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 400,94	0,00
Koneet ja kalusto	1 613 891,11	2 077 628,98
Muut aineelliset hyödykkeet	59 186,87	59 186,87
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	261 833,09	1 111 976,56
Sijoitukset	108 305,48	108 305,48
Osakkeet ja osuudet	108 305,48	108 305,48
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**46 519,92**	**24 544,21**
Lahjoitusrahastojen varat	46 519,92	24 544,21
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**7 349 673,77**	**7 871 213,94**
Vaihto-omaisuus	41 749,43	33 717,90
Aineet ja tarvikkeet	41 749,43	33 717,90
Saamiset	2 750 626,46	2 019 895,52
Lyhytaikaiset saamiset	2 750 626,46	2 019 895,52
Myyntisaamiset	2 034 095,89	1 161 716,83
Muut saamiset	204 858,81	292 186,73
Siirtosaamiset	511 671,76	565 991,96
Rahoitusarvopaperit	2 257 313,65	2 231 226,59
Osakkeet ja osuudet	74 135,80	95 499,83
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	202 611,67	210 018,15
Joukkovelkakirjalainasaamiset	948 297,00	1 054 290,00
Muut arvopaperit	1 032 269,18	871 418,61
Rahat ja pankkisaamiset	2 299 984,23	3 586 373,93
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**37 543 624,25**	**38 551 638,46**

VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	**20 002 638,75**	**19 366 711,31**
Peruspääoma	14 395 649,71	14 395 649,71
Muut omat rahastot	176 966,58	176 966,58
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 794 095,02	5 398 753,66
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**635 927,44**	**-604 658,64**
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	**9 906 936,89**	**10 725 616,78**
Poistoero	6 901 965,82	7 720 645,71
Vapaaehtoiset varaukset	3 004 971,07	3 004 971,07
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**76 135,41**	**55 309,70**
Lahjoitusrahastojen pääomat	76 135,41	55 309,70
VIERAS PÄÄOMA	**7 557 913,20**	**8 404 000,67**
Pitkäaikainen	1 662 144,00	1 201 666,60
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 662 144,00	1 201 666,60

Lyhytaikainen	5 895 769,20	7 202 334,07
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	539 522,60	496 666,70
Saadut ennakot	2 009 367,34	1 721 195,26
Ostovelat	1 652 153,64	1 962 264,04
Muut velat	320,00	600 780,58
Siirtovelat	1 694 405,62	2 421 427,49
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**37 543 624,25**	**38 551 638,46**

TASEEN TUNNUSLUVUT	**Tilinpäätös 2018**	**Tilinpäätös 2017**
Omavaraisuusaste, %	**84,2**	**81,7**
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	**13,9**	**17,4**
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	**33,7**	**19,6**
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	**5 430**	**4 794**
Lainakanta 31.12., 1000 €	**2 202**	**1 698**

Ammattiopiston Taitaja2018-kilpailijat joukkueenjohtajansa kanssa Tampereella.

12. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

12.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus
Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen perusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa

Sijoitusten arvostus
Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus
Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenon määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus
Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus
Palkat on kirjattu maksuperusteisesti. Lomapalkkajaksotus on tehty.

Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus
Tilikaudella on oikaistu aikaisemmille tilikausille kuuluvia koneiden ja kaluston poistoja 88 352,22 euroa.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus
Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet
Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi
Kuntayhtymän ja sen tytäryhteisön keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vapaaehtoiset varaukset
Konsernitaseessa poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämiin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus
Tilikaudella on oikaistu aikaisemmille tilikausille kuuluvia koneiden ja kaluston poistoja 88 352,22 euroa.

12.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot		
	2018	**2017**
Yksikköhintarahoitus	28 820 404,81	28 148 355,19
Muut myyntituotot	3 709 424,47	3 680 975,76
Maksutuotot	1 305 617,16	1 254 540,66
EU-tuet	694 725,67	530 412,47
Muut tuet ja avustukset	2 987 222,48	2 963 958,91
Muut toimintatuotot	2 481 431,54	2 001 603,89
Toimintatuotot yhteensä	*39 998 826,13*	*38 579 846,88*

Toimintatuotot	Konserni		Kuntayhtymä	
	2018	**2017**	**2018**	**2017**
Myyntituotot	32 561 472,76	31 714 673,45	32 529 829,28	31 829 330,95
Maksutuotot	1 305 617,16	1 254 540,66	1 305 617,16	1 254 540,66
Tuet ja avustukset	3 681 948,15	3 494 371,38	3 681 948,15	3 494 371,38
Muut toimintatuotot	2 477 431,54	1 976 934,05	2 481 431,54	2 001 603,89
Toimintatuotot yhteensä	*40 026 469,61*	*38 440 519,54*	*39 998 826,13*	*38 579 846,88*

Valtionosuuksien erittely		
	2018	**2017**
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus, ammattiopisto	21 562 341,81	20 544 567,19
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus, lukiokoulutus	7 258 063,00	7 603 788,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus, Vanajaveden Opisto	1 241 733,00	1 192 608,00
Valtionosuudet yhteensä	*30 062 137,81*	*29 340 963,19*

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Kuntayhtymän poistosuunnitelma

Pysyvien vastaavien arvostus

Käyttöomaisuuden alkuarvostukseen otetaan kiinteä käyttöomaisuus, jonka hankintahinnasta vähennetään hankintaan mahdollisesti saadut investointiavustukset tai muut rahoitusosuudet. Mukaan otettavan irtaimen käyttöomaisuuden hankinta-arvo on vähintään 10.000 €

Sekä kiinteästä että irtaimesta omaisuudesta lasketaan kertyneet poistot kuukauden tarkkuudella siitä ajankohdasta, kun hyödyke on otettu käyttöön. Ennen 31.12.2012 hankittu omaisuus poistetaan loppuun aiemman hyödykekohtaisen poistosuunnitelman mukaisesti. 1.1.2013 jälkeen hankittu omaisuus poistetaan alla olevan poistosuunnitelman mukaisesti.

Käyttöomaisuuteen lasketaan kiinteä ja irtain omaisuus, jota ei seuraavien poistoaikojen perusteella ole vielä kokonaan poistettu.

Poistomenetelmät ja poistoajat

Aineettomat hyödykkeet

ATK-ohjelmistot	tasapoisto	2 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	tasapoisto	20 - 30 vuotta
Käytettyinä hankitut rakennukset ja rakennusten perusparannukset	tasapoisto	10 - 20 vuotta*
Koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta
Kuljetusvälineet	tasapoisto	4 vuotta
ATK-laitteet	tasapoisto	3 vuotta
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	ei poistoa

* Yhtymähallituksen hankekohtaisen päätöksen mukaisesti

Erittely suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

	2018	2017
Poistonalaiset investoinnit	3 032 085,64	2 176 708,52
Rahoitusosuudet	0,00	-597 047,16
Investointien omahankintameno	3 032 085,64	1 579 661,36
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 540 535,39	-2 760 463,53
Poikkeama (€)	-508 449,75	-1 180 802,17
Poikkeama% (Erotus/Investoinnit-%)	-17	-54

Erittely poistoeron muutoksista	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	818 679,89	581 122,08

12.3. Taseen liitetiedot

12.3.3 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET KUNTAYHTYMÄ			
	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	**Aineettomat hyödykkeet yhteensä**
Poistamaton hankintameno 1.1.2018	40 367,50	8 743,99	**49 111,49**
Lisäykset tilikauden aikana	14 081,25	0,00	**14 081,25**
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Tilikauden poistot	-20 183,66	-1 912,56	**-22 096,22**
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Arvonalentumiset	0,00	0,00	**0,00**
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	**0,00**
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	**34 265,09**	**6 831,43**	**41 096,52**

Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Arvo- ja taide-esineet	Keskeneräiset hankinnat	**Aineelliset hyödykkeet yhteensä**
833 532,83	26 416 138,10	0,00	2 077 628,98	59 186,87	1 111 976,56	**30 498 463,34**
0,00	2 326 736,97	13 400,94	416 422,99	0,00	261 443,49	**3 018 004,39**
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		**0,00**
0,00	-2 167 505,42	0,00	-880 160,86	0,00	0,00	**-3 047 666,28**
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**0,00**
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-470 772,89	**-470 772,89**
0,00	640 814,07	0,00	0,00	0,00	-640 814,07	**0,00**
833 532,83	**27 216 183,72**	**13 400,94**	**1 613 891,11**	**59 186,87**	**261 833,09**	**29 998 028,56**

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET KONSERNI			
	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	**Aineettomat hyödykkeet yhteensä**
Poistamaton hankintameno 1.1.2018	40 367,50	8 743,99	**49 111,49**
Lisäykset tilikauden aikana	14 081,25	0,00	**14 081,25**
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Tilikauden poistot	-20 183,66	-1 912,56	**-22 096,22**
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Arvonalentumiset	0,00	0,00	**0,00**
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	**0,00**
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	**34 265,09**	**6 831,43**	**41 096,52**

Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Arvo- ja taide-esineet	Keskeneräiset hankinnat	**Aineelliset hyödykkeet yhteensä**
833 532,83	26 416 138,10	0,00	2 078 891,08	59 186,87	1 111 976,56	**30 499 725,44**
0,00	2 326 736,97	13 400,94	416 422,99	0,00	261 443,49	**3 018 004,39**
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**0,00**
0,00	-2 167 505,42	0,00	-880 476,38	0,00	0,00	**-3 047 981,80**
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	**0,00**
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-470 772,89	**-470 772,89**
0,00	640 814,07	0,00	0,00	0,00	-640 814,07	**0,00**
833 532,83	**27 216 183,72**	**13 400,94**	**1 614 837,69**	**59 186,87**	**261 833,09**	**29 998 975,14**

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIJOITUKSET KUNTAYHTYMÄ			
	Tytäryhteisöosakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Sijoitukset yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2018	100 000,00	8 305,48	**108 305,48**
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	**0,00**
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	**100 000,00**	**8 305,48**	**108 305,48**

Pysyvät vastaavat tase-erä kohtaisesti

Tytäryhteisöt			Konsernin osuus (1000 €)		
Kotipaikka	Kuntayhtymän omistusosuus	Konsernin omistusosuus	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voi-tosta/tappiosta
Hämeenlinna	100 %	100 %	113	385	9

Saamisten erittely				
	Konserni		Kuntayhtymä	
Lyhytaikaiset saamiset	**2018**	**2017**	**2018**	**2017**
Myyntisaamiset muilta	2 002 737,29	1 046 658,21	2 034 095,89	1 161 716,83
Arvonlisäverosaamiset	219 652,09	312 285,70	204 858,81	292 186,73
Muut siirtosaamiset	513 618,27	565 991,96	511 671,76	565 991,96
Yhteensä	*2 736 007,65*	*1 924 935,87*	*2 750 626,46*	*2 019 895,52*

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kuntayhtymä	
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	**2018**	**2017**	**2018**	**2017**
Hankeavustussaamiset	389 208,68	340 782,21	389 208,68	340 782,21
Kelan korvaus työterveyshuollosta	90 590,00	90 390,00	90 590,00	90 390,00
Muut siirtosaamiset	33 819,59	134 819,75	31 873,08	134 819,75
Yhteensä	*513 618,27*	*565 991,96*	*511 671,76*	*565 991,96*

Rahoitusarvopaperit	2018	2017
Osakkeet		
Jälleenhankintahinta	75 656,68	106 402,88
Kirjanpitoarvo 31.12.	74 135,80	95 499,83
Erotus	1 520,88	10 903,05
Rahastosijoitukset		
Jälleenhankintahinta	211 880,29	210 018,15
Kirjanpitoarvo 31.12.	202 611,67	210 018,15
Erotus	9 268,62	0,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Jälleenhankintahinta	960 902,00	1 070 327,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	948 297,00	1 054 290,00
Erotus	12 605,00	16 037,00
Muut arvopaperit		
Jälleenhankintahinta	1 039 837,83	946 015,44
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 032 269,18	871 418,61
Erotus	7 568,65	74 596,83
Yhteensä rahoitusarvopaperit		
Jälleenhankintahinta	**2 076 396,51**	**2 122 745,32**
Kirjanpitoarvo 31.12.	**2 054 701,98**	**2 021 208,44**
Erotus	**21 694,53**	**101 536,88**

12.3.4 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kuntayhtymä	
	2018	**2017**	**2018**	**2017**
Peruspääoma 1.1.	14 395 649,71	14 395 649,71	14 395 649,71	14 395 649,71
Peruspääoma 31.12.	14 395 649,71	14 395 649,71	14 395 649,71	14 395 649,71
Sisäinen peruspääoma 1.1.	0,00	100 000,00	0,00	100 000,00
Sisäinen peruspääoma Tilikauden vähennykset	0,00	-100 000,00	0,00	-100 000,00
Sisäinen peruspääoma 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot	176 966,58	176 966,58	176 966,58	176 966,58
Ed. tilikausien ylijäämä	15 532 745,44	16 709 219,02	4 794 095,02	5 398 753,66
Tilikauden yli-/alijäämä	-181 570,48	-1 176 473,58	635 927,44	-604 658,64
Oma pääoma yhteensä	***29 923 791,25***	***30 105 361,73***	***20 002 638,75***	***19 366 711,31***

Peruspääoman jakautuminen jäsenkuntien kesken		
	2018	**2017**
Hämeenlinna	11 119 138,94	11 119 138,94
Hattula	1 256 604,00	1 256 604,00
Janakkala	1 788 594,98	1 788 594,98
Pälkäne	33 044,54	33 044,54
Akaa	66 089,08	66 089,08
Urjala	132 178,17	132 178,17
	14 395 649,71	**14 395 649,71**

Erittely poistoerosta	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoero		
Kertynyt poistoero 1.1.	7 720 645,71	8 301 767,79
Poistoeron vähennys tilikaudella	-818 679,89	-581 122,08
Poistoero 31.12.	6 901 965,82	7 720 645,71

Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	**2018**	**2017**
Lainat kotimaisilta talletuspankeilta	805 000,00	1 035 000,00
Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä	857 144,00	166 666,60
Yhteensä	***1 662 144,00***	***1 201 666,60***
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	**2018**	**2017**
Lainat kotimaisilta talletuspankeilta	230 000,00	230 000,00
Lainat Kuntarahoitus Oyj:ltä	309 522,60	266 666,70
Yhteensä	***539 522,60***	***496 666,70***

Saadut ennakot	2018	2017
Saadut ennakot muilta	402 064,97	581 337,81
Saadut ennakot muilta/hankkeet	1 066 770,57	1 139 857,45
Saadut ennakot/myyntireskontra	483,80	0,00
Saadut valtionosuusennakot	540 048,00	0,00
Yhteensä	***2 009 367,34***	***1 721 195,26***

Ostovelat	Konserni		Kuntayhtymä	
	2018	2017	2018	2017
Ostovelat tytäryhteisöille	0,00	0,00	0,00	14 244,14
Ostovelat muille	1 653 210,06	1 945 791,19	1 652 153,64	1 943 277,89
Ostovelat muut	0,00	4 742,01	0,00	4 742,01
Yhteensä	***1 653 210,06***	***1 950 533,20***	***1 652 153,64***	***1 962 264,04***

Muut velat	Konserni		Kuntayhtymä	
	2018	2017	2018	2017
Oppisopimusmaksujen selvittelytili	320,00	37 294,01	320,00	37 294,01
Ennakonpidätysvelka	0,00	428 306,82	0,00	428 306,82
Sosiaaliturvamaksuvelka	0,00	18 509,56	0,00	18 509,56
Työntekijämaksut palkoista	0,00	116 670,19	0,00	116 670,19
Verotili	0,00	27 370,34	0,00	0,00
Yhteensä	***320,00***	***628 150,92***	***320,00***	***600 780,58***

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kuntayhtymä	
Lyhytaikaiset siirtovelat	**2018**	**2017**	**2018**	**2017**
Siirtyvät korot muille	18 256,63	0,00	18 256,63	4 559,97
Verovelat	0,00	1 540,23	0,00	0,00
Lomapalkkajaksotus	1 466 848,12	2 076 562,15	1 466 848,12	2 076 562,15
Palkkajaksotus	178 338,03	0,00	178 338,03	0,00
Työnantajamaksut	0,00	49 765,41	0,00	49 765,41
Muut siirtovelat	30 962,84	290 539,96	30 962,84	290 539,96
Yhteensä	***1 694 405,62***	***2 418 407,75***	***1 694 405,62***	***2 421 427,49***

Sekkilimiitti	2018	2017
Ammattiopiston sekkilimiitti 31.12.	1 000 000,00	1 000 000,00
	1 000 000,00	1 000 000,00

12.3.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Vuokra- ja leasingvastuiden yhteismäärä		
	2018	**2017**
Seuraavalla tilikaudella maksettavat		
- 3 StepIT	308 539,18	349 461,66
- Danske Finance Oy	0,00	4 587,17
- Kuntarahoitus	366 649,72	0,00
- Siemens Financial Services	0,00	23 280,00
- Tukirahoitus Oy	22 688,58	11 318,22
Myöhemmin maksettavat		
- 3 StepIT	396 885,39	386 329,10
- Kuntarahoitus	6 783 019,82	0,00
- Siemens Financial Services	0,00	56 260,00
- Tukirahoitus Oy	68 066,64	0,00
Yhteensä	***7 945 849,33***	***831 236,15***

12.3.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2018	**2017**
Ammattiopisto ja kuntayhtymäpalvelut	296	326
Vanajaveden Opisto	16	16
Lukiot	87	89
Yhteensä	***399***	***431***
Henkilöstökulut		
	2018	**2017**
Palkat ja palkkiot	18 440 827,97	19 898 445,31
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	3 653 428,87	3 894 359,09
Muut henkilösivukulut	624 403,04	617 851,96
Henkilöstökorvaukset ja muut korjauserät	0,00	-156 474,07
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	22 718 659,88	24 254 182,29
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0,00	2 677,50
Henkilöstökulut yhteensä	***22 718 659,88***	***24 256 859,79***
Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2018	**2017**
Hämeen Vihreät ry	360,00	170,00
Hämeen Kokoomus ry	1 867,50	1 575,00
Hämeen Sosialidemokraatit ry	1 739,00	2 328,00
Janakkalan Kokoomus ry	0,00	153,75
Akaan Kokoomus	0,00	10,00
Keskustan Etelä-Hämeen piiri	680,00	885,00
Keskustan Urjalan kunnallisjärjestö	22,50	22,50
Kanta-Hämeen Perussuomalaiset ry	240,00	0,00
Perussuomalaisten Hämeen piiri	60,00	302,50
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	***4 969,00***	***5 446,75***

Tilintarkastajan palkkiot		
	2018	**2017**
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	8 880,00	8 920,00
BDO Oy		
Neuvonanto, vero- ja lakipalvelut	0,00	0,00
Palkkiot yhteensä	***8 880,00***	***8 920,00***

12.3.7 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

KIRJANPITOKIRJAT		**SÄILYTYSTAPA**
Tasekirja		Sidottu kirja
Päiväkirja		Sähköinen arkistointi
Pääkirja		Sähköinen arkistointi
APUKIRJAT		**SÄILYTYSTAPA**
Myyntireskontra		Sähköinen arkistointi
Ostoreskontra		Sähköinen arkistointi
Käyttöomaisuus		Sähköinen arkistointi
Konsernikirjanpito		Sähköisessä järjestelmässä
TOSITELAJIT	**TAPAHTUMA**	**SÄILYTYSTAPA**
Kirjanpito		
AIF	AIF tositekonversio	Sähköisessä järjestelmässä
AKT	Aktivoinnit	Sähköisessä järjestelmässä
ALV	ALV-maksuajo	Sähköisessä järjestelmässä
AS	Alkusaldo	Sähköisessä järjestelmässä
Kman	Asiakkaan man. kuittaukset	Sähköisessä järjestelmässä
KPA	Kirjanpitotapahtuman palautustapahtuma	Sähköisessä järjestelmässä
MuistioE	Muistiotositteet Excelistä	Sähköinen arkistointi
Muistio	Muistiotositteet, myyntireskontran kuittaus	Sähköinen arkistointi
Palkka	Palkat Populus	Sähköinen arkistointi
Pankki	Pankkitositteet	Sähköinen arkistointi
Myyntireskontra		
Ltappio	Luottotappiokirjaus	Sähköisessä järjestelmässä
Man	Manuaaliset suoritukset	Sähköisessä järjestelmässä
PERINTÄ	Perintä toimeksiantoliittymä	Sähköisessä järjestelmässä
Vii	Viitesuoritukset	Sähköinen arkistointi
10-55	Laskulajit 10-55	Sähköisessä järjestelmässä
Ostoreskontra		
OL	Ostolaskut	Sähköinen arkistointi
OM	Ostoreskontran maksut	Sähköinen arkistointi
ORK	Ostoreskontran kohdistustapahtumat maksutosite	Sähköisessä järjestelmässä
Käyttöomaisuus		
KOM	Käyttöomaisuus	Sähköisessä järjestelmässä
XAKOM	Kom-konversio	Sähköisessä järjestelmässä

13. VANAJA KOULUTUS OY:N TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

13.1 Tuloslaskelma

	1.1.2018-31.12.2018	1.1.2017-31.12.2017
LIIKEVAIHTO	1 009 395,54	1 099 389,75
Materiaalit ja palvelut		
Ulkopuoliset palvelut	-944 761,61	-990 060,31
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-944 761,61	-990 060,31
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-315,52	-420,70
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-315,52	-420,70
Liiketoiminnan muut kulut		
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	1 456,72	11 570,14
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	172,24	65,33
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-1,77	-5,54
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	1 627,19	11 629,93
Tuloverot		
Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot	-445,22	-2 322,79
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	1 181,97	9 307,14

13.2 Tase

TASE	31.12.2018	31.12.2017
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	946,58	1 262,10
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	946,58	1 262,10
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ VAIHTUVAT VASTAAVAT	946,58	1 262,10
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	105 649,00	252 434,18
Muut saamiset	14 793,28	20 098,97
Siirtosaamiset	1 946,51	0,00
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	122 388,79	272 533,15
Rahat ja pankkisaamiset	128 944,26	223 910,92
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	251 333,05	496 444,07
V A S T A A V A A Y H T E E N S Ä	252 279,63	497 706,17
V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma	100 000,00	100 000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	13 033,64	3 726,50
Tilikauden voitto (tappio)	1 181,97	9 307,14
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ VIERAS PÄÄOMA	114 215,61	113 033,64
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	138 064,02	355 761,96
Muut velat	0,00	27 370,34
Siirtovelat	0,00	1 540,23
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	138 064,02	384 672,53
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	138 064,02	384 672,53
V A S T A T T A V A A Y H T E E N S Ä	252 279,63	497 706,17

14. KONSERNILASKELMAT

14.1 Konsernituloslaskelma

	01.01.2018-31.12.2018	01.01.2017-31.12.2017
Toimintatuotot	40 026 469,61	38 440 519,54
Toimintakulut	-36 629 230,66	-36 869 035,19
TOIMINTAKATE	**3 397 238,95**	**1 571 484,35**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	24 072,24	25 328,87
Muut rahoitustuotot	190 743,68	84 101,69
Korkokulut	-39 111,55	-29 478,11
Muut rahoituskulut	-213 217,67	-64 703,36
Rahoitustuotot ja -kulut	-37 513,30	15 249,09
VUOSIKATE	**3 359 725,65**	**1 586 733,44**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 540 850,91	-2 760 884,23
Poistot ja arvonalentumiset	-3 540 850,91	-2 760 884,23
TILIKAUDEN TULOS	**-181 125,26**	**-1 174 150,79**
Tilikauden verot	-445,22	-2 322,79
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	**-181 570,48**	**-1 176 473,58**

14.2 Konsernitase

VASTAAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	**34 265,09**	**40 367,50**
Muut pitkävaikutteiset menot	**6 831,43**	**8 743,99**
Aineettomat hyödykkeet	**41 096,52**	**49 111,49**
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	**833 532,83**	**833 532,83**
Rakennukset	**27 216 183,72**	**26 416 138,10**
Kiinteät rakenteet ja laitteet	**13 400,94**	
Koneet ja kalusto	**1 614 837,69**	**2 078 891,08**
Muut aineelliset hyödykkeet	**59 186,87**	**59 186,87**
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	**261 833,09**	**1 111 976,56**
Aineelliset hyödykkeet	**29 998 975,14**	**30 499 725,44**
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	**8 305,48**	**8 305,48**

Sijoitukset	**8 305,48**	**8 305,48**
PYSYVÄT VASTAAVAT	**30 048 377,14**	**30 557 142,41**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	**46 519,92**	**24 544,21**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**46 519,92**	**24 544,21**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	41 749,43	33 717,90
Vaihto-omaisuus	**41 749,43**	**33 717,90**
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	**2 002 737,29**	**1 046 658,21**
Muut saamiset	**219 652,09**	**312 285,70**
Siirtosaamiset	**513 618,27**	**565 991,96**
Lyhytaikaiset saamiset	**2 736 007,65**	**1 924 935,87**
Saamiset	**2 736 007,65**	**1 924 935,87**
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	**74 135,80**	**95 499,83**
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	**202 611,67**	**210 018,15**
Joukkovelkakirjalainasaamiset	**948 297,00**	**1 054 290,00**
Muut arvopaperit	**1 032 269,18**	**871 418,61**
Rahoitusarvopaperit	**2 257 313,65**	**2 231 226,59**
Rahat ja pankkisaamiset	**2 428 928,49**	**3 810 284,85**
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**7 463 999,22**	**8 000 165,21**
VASTAAVAA	**37 558 896,28**	**38 581 851,83**
VASTATTAVAA	**2018**	**2017**
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	**14 395 649,71**	**14 395 649,71**
Muut omat rahastot	**176 966,58**	**176 966,58**
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	**15 532 745,44**	**16 709 219,02**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-181 570,48**	**-1 176 473,58**
OMA PÄÄOMA	**29 923 791,25**	**30 105 361,73**
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	**76 135,41**	**55 309,70**
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	**76 135,41**	**55 309,70**
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	**1 662 144,00**	**1 201 666,60**
Pitkäaikainen vieras pääoma	**1 662 144,00**	**1 201 666,60**

Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	**539 522,60**	**496 666,70**
Saadut ennakot	**2 009 367,34**	**1 721 195,26**
Ostovelat	**1 653 210,06**	**1 950 533,20**
Liittymismaksut ja muut velat	**320,00**	**628 150,92**
Siirtovelat	**1 694 405,62**	**2 422 967,72**
Lyhytaikainen vieras pääoma	**5 896 825,62**	**7 219 513,80**
VIERAS PÄÄOMA	**7 558 969,62**	**8 421 180,40**
VASTATTAVAA	**37 558 896,28**	**38 581 851,83**

14.3 Konsernirahoituslaskelma

	2018	2017
VUOSIKATE	3 359 725,65	1 586 733,44
Tilikauden verot	-445,22	-2 322,79
Tulorahoituksen korjauserät	-7 000,00	-7 217,74
	3 352 280,43	1 577 192,91
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 032 085,64	-2 178 391,32
Rahoitusosuudet investointimenoihin		597 047,16
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 000,00	7 217,74
Investointien rahavirta	-3 025 085,64	-1 574 126,42
Toiminnan ja investointien rahavirta	**327 194,79**	**3 066,49**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-496 666,70	-496 666,70
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Lainakannan muutokset	503 333,30	-496 666,70
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1 150,00	-2 250,00
Vaihto-omaisuuden muutos	-8 031,53	9 603,37
Saamisten muutos	-811 071,78	504 526,69
Korottomien velkojen muutos	-1 365 544,08	658 778,48
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 185 797,39	1 170 658,54
Rahoituksen rahavirta	**-1 682 464,09**	**673 991,84**
Rahavarojen muutos	**-1 355 269,30**	**677 058,33**
Rahavarat 31.12.	4 686 242,14	6 041 511,44
Rahavarat 1.1.	6 041 511,44	5 364 453,11
Rahavarojen muutos	-1 355 269,30	677 058,33

15. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

15.1 Koulutuskuntayhtymä Tavastian tilinpäätöksen allekirjoitus

Koulutuskuntayhtymä Tavastian yhtymähallitus

Hämeenlinnassa _____ . _____ 2019

_____ _____

_____ _____

_____ _____

_____ _____

_____ _____

15.2 Tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Suoritetusta tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Hämeenlinnassa _____ . _____ 2019

_____

Jorma Kesä
JHTT

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIA

Y h t y m ä k o k o u s

KOKOUSKUTSU/ASIALISTA 1/2019

Kokousaika Tiistai 21.5.2019 klo 18.00

Kokouspaikka Ammattiopisto Tavastia, Hattelmalantie 8 A-rakennus, kokoushuone 3049.

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

1 § Yhtymäkokouksen avaus

2 § Edustettuina olevien jäsenkuntien ja niiden äänimäärien sekä jäsenkuntien edustajien ja heidän käyttöönsä tulevien äänimäärien toteaminen ja ääniluettelon vahvistaminen

3 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

4 § Kokouksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta

5 § Pöytäkirjantarkastajien valinta

6 § Asioiden käsittelyjärjestyksen hyväksyminen

7 § Toimintakertomus ja tilinpäätös sekä arviointi- ja tilintarkastuskertomukset vuodelta 2018

8 § Tili- ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille vuodelta 2018

9 § Vuoden 2019 talousarvion investointiosan muutos

10 § Muut esille tulevat asiat

Koulutuskuntayhtymä Tavastian jäsenkuntien kunnanhallitukset ja yhtymäkokousedustajat

YHTYMÄKOKOUSKUTSU

Koulutuskuntayhtymä Tavastian yhtymäkokous pidetään

tiistaina 21.5.2019 klo 18.00

Hämeenlinnassa Ammattiopisto Tavastiassa, Hattelmalantie 8 A-rakennus, kokoushuone 3049.

Lähetämme yhtymäkokouskutsun perussopimuksen mukaisesti jäsenkuntien kunnanhallituksille.

Pyydämme jäsenkuntia nimeämään edustajansa tähän yhtymäkokoukseen, toimittamaan kokouksen asiapaperit yhtymäkokousedustajille ja ilmoittamaan kokousedustajan nimen kuntayhtymälle 7.5.2019 mennessä.

Voimassa olevan perussopimuksen mukaisesti yhtymäkokoukseen valitaan edustajat jäsenkunnista seuraavasti:

- Akaa 1 edustaja
- Hattula 2 edustajaa
- Hämeenlinna 3 edustajaa
- Janakkala 2 edustajaa
- Pälkäne 1 edustaja
- Urjala 1 edustaja

Tervetuloa!

Koulutuskuntayhtymä Tavastia

MERK. HELENA LEHKONEN
yhtymähallituksen
puheenjohtaja

Reijo Lehtonen
yhtymäkokouksen
sihteeri

SOPIMUS

Lukio-opetuksen järjestäminen Hattulan kunnan alueella

1. Sopijaosapuolet

Hattulan kunta/sivistystoimi
Myllytie 33, 13720 Parola
Yhteyshenkilö: Jari Wihersaari, puhelin 050 574 5616

Koulutuskuntayhtymä Tavastia
Hattelmalantie 8, 13100 Hämeenlinna
Yhteyshenkilö: Jouni Haajanen, puhelin 0400 505 388

2. Sopimuksen tausta ja tehtävä

Hattulan kunta on vuonna 2013 tekemällä päätöksellään siirtänyt Hattulan kunnan lukiokoulutuksen järjestämisvastuun Koulutuskuntayhtymä Tavastialle. Koulutuskuntayhtymä Tavastialla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä lukiokoulutuksen järjestämislupa koskien Hämeenlinnan kaupungin ja Hattulan kunnan aluetta. Hattulan kunnan alueella toimii tällä hetkellä yksi lukio: Parolan lukio. Osapuolten sopiman lukiokoulutuksen siirtosopimuksen mukaan ennen lukioverkkoa ja muita periaatteellisesti tärkeiden asioiden ratkaisua yhtymähallituksen tulee pyytää asiasta kunnan lausunto. Siirtosopimuksessa on lisäksi sovittu, että lukiokoulutuksen vuosittaista järjestämistä ja siihen liittyviä asiakokonaisuuksia varten Hattulan kunnan sivistystoimi ja kuntayhtymä tekevät keskinäisen sopimuksen, jossa määritellään koulutuksen määrälliset ja laadulliset tavoitteet.

3. Koulutuksen määrälliset ja laadulliset tavoitteet

Lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi koulutuksen tulee tukea opiskelijoiden edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen elämänsä aikana. Nuorten lukiokoulutuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa

Kevään 2019 yhteishaussa on Parolan lukiossa yhteensä 90 aloituspaikkaa. Parolan lukion ryhmäkoko pyritään pitämään alle 30 opiskelijan. Kokonaisopiskelijamäärän arvioidaan olevan vuonna 2019 yhteensä 150 opiskelijaa.

Lukiokoulutuksen hakeutumisen pääsyrajana on peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvoa vähintään 7,0. Tavoitteena on, että lukiokoulutuksen aloittaneista

yli 90 % suorittaa ylioppilastutkinnon ja valmistuu ylioppilaaksi kolmessa ja puolessa vuodessa.

Koulutuskuntayhtymä ylläpitää Urheiluakatemia Tavastiaa. Urheiluakatemia Tavastia on yhteistyöverkosto, jossa Hämeenlinnan seudun oppilaitokset, urheiluorganisaatiot, kuntayhteisöt sekä erilaiset asiantuntijapalveluiden tuottajat työskentelevät yhdessä urheilijoiden siviili- ja urheilu-urien yhteensovittamiseksi. Urheiluakatemia Tavastian strategiassa, urheilun ja koulunkäynnin yhdistäminen mahdollistetaan toisella asteella ja mahdollisesti myöhemmin peruskouluissa. Urheiluakatemia Tavastian paikallisesta koordinoinnista vastaa Koulutuskuntayhtymä Tavastia ja valtakunnallisesta Suomen Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön alaisuudessa toimiva Urheiluakatemiaohjelma. Urheiluakatemia Tavastian kohderyhmänä on lapsuus ja valintavaiheen urheilijat.

Hattulan kunnan omistuksessa olevia liikuntatiloja voidaan käyttää veloituksetta Parolan lukion liikuntaopetuksen järjestämiseen edellyttäen, että tiloja ei ole varattu muuhun käyttöön vastaavana ajankohtana.

Perusopetuksen opiskelijoille on tarjottu mahdollisuutta suorittaa lukiokursseja kuntayhtymän lukioissa peruskoulun viimeisen luokan aikana. Käytäntö tukee yksilöllisten opintopolkujen toteutumista ja nopeuttaa yksilöiden valmistumista tutkintoon ja sitä kautta jatko-opintoihin ja työelämään. Hattulan tukee ko.toimintaa maksamalla kuntayhtymälle 100 €/ kurssi / opiskelija.

Palveluntuottaja raportoi edellä sovittujen koulutuksen määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumisesta lukukausittain tilaajalle. Tilastoitavia asioita ovat:

- Opiskelijamäärät, ryhmäkoot
- Tutkinnon suorittaneet (ajat)
- Opintonsa keskeyttäneet (syyt)
- Peruskoululaisten suorittamien lukiokurssien määrä
- Urheiluakatemian toimintakertomus

Tämän lisäksi voidaan kerätä muuta yhteisesti sovittua tietoa.

4. Ostettavan palvelun hinta ja laskutus

Viime vuosina lukiokoulutukseen yksikköhintarahaan tehtyjen leikkausten vuoksi valtionosuus ei kata Parolan lukiokoulutuksen järjestämisen menoja. Valtion budjettiesityksen mukaan lukiokoulutukseen varattu rahoitus vähenee 2,8 %:lla tästä vuodesta. Parolan lukion opiskelijamäärän arvioidaan olevan myös 8 opiskelijaa pienempi kuin vuonna 2018. Vuodelle 2019 on arvioitu Hattulan lukiokoulutuksen menojen ylittävän valtionosuuden 360 000 €:lla. Jotta Hattulan kunnan rahoitettava osuus ei nouse tulojen vähentyessä on Parolan lukiossa vähennetty 20 kurssia syksystä 2018 alkaen. Hattulan kunta on varautunut omassa talousarviossaan maksamaan Koulutuskuntayhtymä Tavastialle kyseisen summan.

5. Sopimuksen voimassaoloaika

Sopimus astuu voimaan 01.01.2019 ja on voimassa kalenterivuoden, jonka jälkeen palvelun laajuus ja hinta tarkistetaan vastaamaa tulevan vuoden tilannetta.

Sopijaosapuolilla on oikeus purkaa sopimus, jos joku sopijapuolista lyö sopimukseen perustuvan velvollisuutensa laimin eikä ole korjannut laiminlyöntiään kuukauden kuluessa siitä, kun joku toinen sopijaosapuolista on kirjallisesti huomauttanut laiminlyönnistä. Yhteisesti sopien sopimus voidaan purkaa muulloinkin. Sopimuksen ehtoja voidaan muuttaa yhteisellä sopimuksella.

6. Erimielisyyksien ratkaiseminen

Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet ratkaistaan ensisijaisesti keskinäisillä neuvotteluilla.

7. Allekirjoitukset

Tätä sopimusta on laadittu kaksi samanlaista kappaletta, yksi kullekin sopijapuolelle.

Hattulassa _____/_____2019

_____	_____
Jari Wihersaari	Jouni Haajanen
sivistysjohtaja	kuntayhtymän johtaja
Hattulan kunnan sivistystoimi	Koulutuskuntayhtymä Tavastia

Kaupan osapuolet

Myyjät (jäljempänä myyjä)

Koulutuskuntayhtymä Tavastia

Hattelmalantie 8
13100 HÄMEENLINNA

Ostajat (jäljempänä ostaja)

Hämeenlinnan Huoneistoremontit Oy

Eteläkatu 9
13100 HÄMEENLINNA

Kaupan kohde

Asunto Oy Hämeen Linnanneito –nimisen yhtiön osakkeet nrot 32575 - 35682 (3108 kpl), jotka oikeuttavat hallitsemaan huoneistoa osoitteessa Koulukatu 16 B 12, 13100 HÄMEENLINNA. Huoneiston käyttötarkoitus on asunto.

Yhtiöjärjestyksen huoneistoselitelmän mukaan huoneisto käsittää 2h+k+s ja sen pinta-ala on yhtiöjärjestyksen mukaan 66,5 m².

Asunto-osakeyhtiö on rekisteröity ennen 1.1.1992, yhtiöjärjestyksessä ilmoitettua asunto-osakeyhtiön asuinhuoneiston asuinpinta-alaa ei ole mitattu nykyisin käytettävän huoneistoalan laskemismenetelmän mukaisesti (standardi SFS 5139). Tämän vuoksi asuinhuoneiston ilmoitettu asuinpinta-ala saattaa poiketa merkittävästi todellisesta huoneistoalasta.

Kauppaan kuuluvat myyntiesitteessä mainitut varusteet. Muuten kaupan yhteydessä ostajalle siirtyvät asuntokauppalain 6 luvun 3§:ssä tarkoitetut tavanomaiset tarpeistoesineet, jotka olivat huoneistossa sitä ostajalle esiteltäessä.

Kaupan ehdot

Kauppahinta

Kauppahinta on 100 000,00 € (satatuhatta euroa).

Kauppahinta maksetaan kokonaisuudessaan kaupantekotilaisuudessa.

Kauppahinta kuitataan suoritetuksi tämän kauppakirjan allekirjoituksin.

Osakkeisiin ei 21.2.2019 päivätyn isännöitsijäntodistuksen mukaan kohdistu huoneistokohtaista lainaosuutta.

Omistusoikeus

Omistusoikeus siirtyy ostajalle, kun kauppahinta on kokonaisuudessaan maksettu.

Osakekirjojen luovutus

Osakekirja kuitataan vastaanotetuksi tämän kauppakirjan allekirjoituksin.

Osakekirja luovutetaan ostajalle asianmukaisin siirtomerkinnöin varustettuna kaupantekotilaisuudessa kauppahinnan tultua kokonaisuudessaan suoritetuksi.

Hallintaoikeus

Hallintaoikeus huoneistoon siirtyy ostajalle kaupantekohetkellä.

Asunnosta aiheutuvat kustannukset

Myyjä vastaa yhtiövastikkeesta 31.3.2019 asti ja muista huoneistosta menevistä maksuista kaupantekopäivään saakka, minkä jälkeen niistä vastaa ostaja.

Huoneiston kunto

Myyjä ei vastaa asunnon ikään ja kuntoon verrattuna tavanomaisesta huoneiston pinnoitteiden tai kalusteiden kulumisesta tai virheistä, kauppaan kuuluvien laitteiden toiminnasta tai asunto-osakeyhtiön myöhemmin päättämien vuosikorjausten tai parannusten kustannuksista. Laitteet ovat myyjän ilmoituksen mukaan toimintakunnossa kaupantekohetkellä.

Ostaja on ennen kaupasta päättämistä tutustunut huoneistoon ja todennut sen vastaavan esitteen tietoja.

Ostaja ilmoittaa saaneensa tiedon siitä, että 1.1.2016 uudistunut asbestilainsäädäntö edellyttää, että ennen vuotta 1994 valmistuneissa rakennuksissa purettavien materiaalien asbestipitoisuus tulee selvittää ennen purkutöitä. Jos asbestikartoituksessa löytyy asbestia, niin remonttityössä tulee ottaa huomioon lain velvoitteet. Myyjä tai taloyhtiö ei ole toteuttanut kaupan kohteeseen asbestikartoitusta.

Ostaja hyväksyy huoneiston esitteen tietojen mukaisessa kunnossa ja sellaisena kuin se viimeksi ostajalle esiteltäessä oli. Myyjän vastuu asunnon laatuvirheistä, oikeudellisesta ja taloudellisesta virheestä määräytyy asuntokauppalain 6. luvun säännösten mukaisesti.

Saadut tiedot

Ostaja on saanut kaupan kohteesta asuntojen markkinoinnissa annettavista tiedoista annetun asetuksen (130/2001) mukaiset tiedot.

Myyjä vakuuttaa antaneensa ostajalle kaikki ne tiedot, joiden myyjä tietää tai hänen pitäisi tietää vaikuttavan ostajan ostopäätökseen.

Ostaja on tutustunut ennen kaupasta päättämistä seuraaviin kaupan kohdetta koskeviin asiakirjoihin ja kuittaa ne kauppakirjan allekirjoituksella vastaanottaneensa.

28.2.2019 päivätty huoneiston esite

21.2.2019 päivätty isännöitsijäntodistus

Viimeksi vahvistettu tilinpäätös (tuloslaskelma, tase ja toimintakertomus)

Hyväksytty talousarvio

Tilintarkastus- tai toiminnantarkastuskertomus

Energiatodistus

Yhtiöjärjestys

Kaupan varainsiirtoverolaskelma

Pohjapiirros

Yhtiön kunnossapitosuunnitelma

Veroseuraamukset

Myyjä on tietoinen kaupasta mahdollisesti aiheutuvista veroseuraamuksista. Tästä kaupasta menevän varainsiirtoveron maksaa ostaja kaupantekotilaisuudessa.

Allekirjoitukset

Tätä kauppakirjaa on tehty neljä (4) samanlaista kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle, yksi Etelä-Hämeen OP-Kiinteistökeskus Oy LKV:lle ja yksi asunto-osakeyhtiön hallitusta varten.

Hämeenlinna 27.3.2019.

Koulutuskuntayhtymä Tavastia Jouni Haajanen

Jari Kallio

LUONNOS

YHTYMÄHALLITUS 26.3.2019/LIITE 5

Koulutuskuntayhtymä Tavastia - riskienhallintasuunnitelma

SISÄLLYSLUETTELO

1. Riskienhallinnan tarkoitus ja tavoitteet 3
2. Riskienhallintasuunnitelman soveltamisala ja sisältö 3
3. Riskienhallinnan keskeiset käsitteet 3
4. Riskienhallinnan tehtävät ja vastuut 4
5. Riskien luokittelu Koulutuskuntayhtymä Tavastiassa 5
6. Riskien tunnistamis-, arviointi- ja hallintaperiaatteet 6
7. Riskien arviointi 6
8. Suhtautuminen riskeihin ja riskienhallinnan toimenpiteet 7
9. Riskienhallinnan seuranta ja raportointi 9
10. Riskienhallinnan yhteistyö ja yhteyshenkilöt 9
11. Riskienhallintasuunnitelman hyväksyminen ja voimaantulo 9

1. Riskienhallinnan tarkoitus ja tavoitteet

Koulutuskuntayhtymä Tavastian johtamisjärjestelmä, arvot ja tavoitteet luovat perustan riskienhallinnalle. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on kohtuullisella tasolla varmistaa strategian ja asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Riskienhallinnan tavoitteena auttaa Koulutuskuntayhtymä Tavastian johtoa hallitsemaan tehtävien toteuttamista ja tavoitteiden saavuttamista uhkaavia riskejä sekä hyödyntämään niitä edesauttavia mahdollisuuksia systemaattisesti ja kokonaisvaltaisesti kaikilla organisaatiotasoilla.

2. Riskienhallintasuunnitelman soveltamisala ja sisältö

Koulutuskuntayhtymä Tavastian yhtymähallituksen hyväksymää riskienhallintasuunnitelmaa sovelletaan Koulutuskuntayhtymä Tavastian kaikilla tasoilla ja kaikessa toiminnassa. Yhtymävaltuusto on hyväksynyt 15.12.2015 kuntayhtymän riskienhallinnan perusteet. Koulutuskuntayhtymä Tavastian johtotiimi ja Koulutuskuntayhtymä Tavastian päälliköt valvovat riskienhallinnan järjestämistä ja toimivuutta. Koulutuskuntayhtymä Tavastian strategia, strategiset tulossopimukset, talousarvio, riskienhallintasuunnitelma sekä sitä täydentävät ohjeet määrittelevät riskienhallinnan päämäärät ja tavoitteet, toiminnalliset vastuut sekä toteutuskeinot. Koulutuskuntayhtymä Tavastian johtotiimi sekä Koulutuskuntayhtymä Tavastian päälliköt voivat antaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa tarkentavia käytännön ohjeita, joita tulee noudattaa. Koulutuskuntayhtymä Tavastian perustehtäviä, strategiaa ja asetettuja tavoitteita tukevan riskienhallintasuunnitelman jalkauttaminen on ensisijaisesti Koulutuskuntayhtymä Tavastian johtavien viranhaltijoiden ja muiden esimiesten vastuulla.

3. Riskienhallinnan keskeiset käsitteet

Riski ja mahdollisuus

Riskillä tarkoitetaan tapahtumaa, joka voi toteutuessaan vaarantaa perustehtävien laadukkaan toteuttamisen sekä strategisten- ja muiden tavoitteiden saavuttamisen. Mahdollisuudella tarkoitetaan tapahtumaa, joka voi toteutuessaan edesauttaa perustehtävien laadukasta toteuttamista sekä strategisten- ja muiden tavoitteiden saavuttamista.

Riskienhallinta

Riskienhallinnalla tarkoitetaan Koulutuskuntayhtymä Tavastian johtavien viranhaltijoiden ja päälliköiden vastuulla olevaa järjestelmää ja prosessia, jolla voidaan varmistua Koulutuskuntayhtymä Tavastian olennaisten riskien asianmukaisesta hallinnasta. Koulutuskuntayhtymä Tavastian riskienhallinta on luonteeltaan kokonaisvaltaista toimintaa, jossa luodaan yhtenäinen kokonaiskuva kaikista Koulutuskuntayhtymä Tavastian eri organisaatiotasojen tehtäviä ja tavoitteita uhkaavista riskeistä. Riskienhallintaa toteutetaan riskienhallintaohjeessa määritettyjen toimintatapojen mukaisesti.

Riskienhallintaprosessi

Riskienhallintaprosessilla tarkoitetaan systemaattista toimintatapaa, jonka mukaisesti olennaisia riskejä tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan. Koulutuskuntayhtymä Tavastian riskienhallintaprosessi pitää sisällään toimintaympäristön määrittelemisen, tavoitteiden asettamisen, riskien tunnistamisen, riskien arvioinnin, riskeihin vastaamisen, valvontatoimenpiteet sekä raportoinnin ja seurannan. Koulutuskuntayhtymä Tavastian henkilöstön tulee noudattaa tässä dokumentissa kuvattuja periaatteita ja toimintatapoja.

4. Riskienhallinnan tehtävät ja vastuut

Koulutuskuntayhtymä Tavastian yhtymähallitus
Yhtymähallitus hyväksyy Koulutuskuntayhtymä Tavastian riskienhallintasuunnitelman ja sitä täydentävät riskienhallintaohjeet sekä valvoo niiden noudattamista. Yhtymähallitus antaa tilinpäätöksen toimintakertomuksen yhteydessä yhtymäkokoukselle selonteon siitä, miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riksienhallinta on järjestetty ja kuinka sitä kehitetään.

Kuntayhtymän johtaja
Kuntayhtymän johtaja vastaa kuntayhtymän toiminnasta, taloudesta, strategian laadinnasta ja käyttöönotosta sekä laatutyöstä. Osana tätä kokonaisuutta kuntayhtymän johtajalla on vastuu kuntayhtymän riskienhallinnan järjestämisestä. Kuntayhtymän johtajan tehtävänä on aktiivisesti seurata toimintaympäristön muutoksia ja antaa yhtymähallitukselle informaatiota mahdollisista epävarmuuksista, mahdollisista uusista riskeistä tai strategisista tai toiminnallista mahdollisuuksista.

Talousjohtaja
Talousjohtaja vastaa oman tulosalueensa riskienhallinnan toteuttamisesta. Keskeistä tässä on kuntayhtymän vahinkoriskien hallinta vakuutusturvan avulla ja kuntayhtymän rahoitusriskien hallinta. Talousjohtaja raportoi kuntayhtymän johtajalle tunnistetuista ja toteutuneista rahoitus- ja vahinkoriskeistä kuten myös muista tulosalueensa riskeistä ja suoritetuista riskienhallintatoimenpiteistä.

Riskienhallinnan johtoryhmä
Kuntayhtymän johtotiimi täydennettynä kiinteistöpäälliköllä ja opiskelijapalvelupäälliköllä toimii riskienhallinnan johtoryhmänä. Johtoryhmällä tulee olla kokonaisnäkemys kuntayhtymän riskienhallinnasta. Riskienhallinnan johtoryhmän keskeisenä tehtävänä on osaltaan varmistaa, että kuntayhtymän strategiset, taloudelliset, operatiiviset ja vahinkoriskit on olennaisilta osin tunnistettu ja arvioitu sekä hallintakeinot määritelty. Johtoryhmä koordinoi lisäksi riskien arvioimisen toimintamallien ja hallinnan kehittämistä. Johtoryhmän tehtävänä on myös edistää yleistä riskienhallinnan tuntemusta ja koordinoida henkilöstön riskienhallintakoulutusta.

Tulosalueiden johtajat
Tulosalueiden johtajat vastaavat oman vastuualueensa riskien tunnistamisesta, arvioinnista ja hallinnasta riskienhallintasuunnitelman sekä käytännön ohjeiden mukaisesti. He raportoivat riskienhallintasuunnitelman toimeenpanosta ja mm. niiden yhteydessä olennaisiksi arvioiduista ja toteutuneista riskeistä sekä päätetyistä riskienhallinnan

toimenpiteistä kuntayhtymän johtajalle. Esille nousseet asiat käsitellään riskienhallinnan johtoryhmässä.

Päälliköt ja esimiehet
Päälliköt ja esimiehet vastaavat oman vastuualueensa riskien itsearvioinnista riskienhallintasuunnitelman sekä käytännön ohjeiden mukaisesti. He raportoivat riskeistä sekä päätetyistä riskienhallinnan toimenpiteistä tulosalueen johtajalle. Raportoinnissa käytetään tulosneuvottelulomaketta.

Henkilöstö
Henkilöstöllä on keskeinen asema riskienhallinnassa. Henkilöstön tehtävänä on suorittaa tehtäväkuvausten mukaiset tehtävät ja noudattaa toimintaa koskevaa ohjeistusta. Henkilöstön tulee saattaa esimiehensä tietoisuuteen toimintaan liittyviä riskejä ja kehittämismahdollisuuksia sekä sitoutua oman ammatillisen osaamisen jatkuvaan ylläpitoon ja kehittämiseen.

5. Riskien luokittelu Koulutuskuntayhtymä Tavastiassa

Riskit luokitellaan Koulutuskuntayhtymä Tavastiassa strategisiin, taloudellisiin, operatiivisiin ja vahinkoriskeihin.

Strategiset riskit
Strategisia riskejä voivat olla esimerkiksi strategisten päämäärien toteutumista uhkaavat riskit, toimintaympäristön merkittävät muutokset ja niistä aiheutuvat riskit (esim. ikäluokkien tai työelämän tarpeiden nopea muutos ja niiden vaikutus kuntayhtymän palvelutuotantoon ja taloudelliseen liikkumavaraan), lainsäädäntömuutokset ja niihin varautuminen, rakennettuun ympäristöön liittyvät riskit, opiskelijoiden, henkilöstön ja luottamushenkilöstön terveyteen laajasti vaikuttavat uhat, sekä erilaiset strategiset ja toiminnalliset mahdollisuudet jne.

Operatiiviset riskit
Operatiivisia riskejä voivat olla esimerkiksi johtamiseen ja muihin toimintoihin, henkilöstöön, opiskelijoihin ja asiakkaisiin liittyvät riskit, opiskelijahuoltoon liittyvät riskit, tieto- ja tiedonkulun riskit (ml. tietojärjestelmät), teknisten varajärjestelmien toimimattomuus, tulojen ja menojen käsittelyyn liittyvät riskit, sopimus- ja vastuuriskit sekä toimintatapoihin ja toiminnan lainmukaisuuteen liittyvät riskit.

Henkilöriskeillä tarkoitetaan yrityksen henkilöstöön kohdistuvia uhkia. Henkilöriskit liittyvät esimerkiksi henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin, työympäristöön, työyhteisön toimintaan, osaamiseen, työsuhteen eri vaiheisiin, työväkivaltaan jne.

Tietoriskeihin sisältyvät mm. tiedonhallintatapa, tietosuoja ja tietoturva sekä tietojärjestelmiin liittyvät kysymykset.

Opiskelijoiden ja asiakkaiden näkökulmasta operatiiviset riskit voivat vaikuttaa esimerkiksi opetuksen ja palveluiden tuottamisen häiriöttömyyteen ja sujuvuuteen, oppilashuollon toimivuuteen, turvallisuuteen, terveyteen sekä opetuksen ja palveluiden laatuun.

Taloudelliset riskit
Taloudellisia riskejä ovat kuntayhtymän talouteen liittyvät riskit, kuten korkoriskit, investointiriskit ja rahoituksen perusteissa tapahtuvista muutoksista aiheutuvat riskit. Taloudellisiin riskeihin voidaan katsoa kuuluvaksi myös takauksiin ja vakuuksiin sekä taloudellisten suunnitelmien laadintaan liittyvät riskit ja epävarmuudet esimerkiksi puutteellisesta informaatiosta johtuen.

Vahinkoriskit
Vahinkoriskejä ovat esim. omaisuuteen, ympäristöön, tilaturvallisuuteen, asiakas- ja henkilöstöturvallisuuteen sekä opiskelijoihin kohdistuvat riskit.

6. Riskien tunnistamis-, arviointi- ja hallintaperiaatteet

Riskien tunnistaminen

Riskien hallitseminen edellyttää niiden tunnistamista. Toimintaan kohdistuvia riskejä tunnistetaan osana kuntayhtymän päivittäistä johtamista, päätöksentekoa, toimintaa ja sen suunnittelua sekä seurantaa ja arviointia. Lisäksi voidaan suorittaa erillisiä riskikartoituksia riskien tunnistamiseksi.

Strategisia riskejä tunnistetaan mm. toimintaympäristön analysoinnin, strategian sekä toiminta- ja taloussuunnitelman, henkilöstöohjelman, omistajapoliittisten linjausten laadinnan ja toimeenpanon sekä seurannan yhteydessä. Strategisten riskien ja mahdollisuuksien tunnistamisesta vastaavat ensisijaisesti yhtymähallitus, kuntayhtymän johtaja, tulosalueiden johto sekä muut strategian laadintaan ja toimeenpanoon osallistuvat tahot.

Operatiivisia riskejä tunnistetaan toiminnan vuosisuunnittelun ja tavoitteiden asettamisen yhteydessä, henkilöstöjohtamisen sekä toiminnan ohjauksen, toteutuksen ja seurannan yhteydessä. Operatiivisten riskien tunnistaminen ja arviointi on osa toimintaprosesseja ja niiden jatkuvaa toiminnallista ja taloudellista seurantaa ja raportointia. Operatiivisten riskien tunnistaminen on ensisijaisesti kuntayhtymän johtajan sekä tulosalueiden operatiivisen johdon vastuulla.

Taloudellisia riskejä tunnistetaan toiminnan ja talouden vuosisuunnittelun, tavoitteiden asettamisen ja määrärahojen budjetoinnin yhteydessä sekä toiminnan toteutuksen ja seurannan yhteydessä. Taloudellisten riskien tunnistaminen on mm. yhtymähallituksen, kuntayhtymän johtajan ja talousjohtajan sekä muiden tilivelvollisten viranhaltijoiden vastuulla. Taloudelliset riskit kattavat menoihin ja tuloihin liittyvien riskien lisäksi taloudellisuuden ja tuottavuuden kehittymisen näkökulmat.

Vahinkoriskejä arvioidaan mm. osana kuntayhtymän toimintaprosesseja, omaisuuden hallinnan seurantaa, toimintaohjelmien laadintaa, pelastussuunnitelmia, opetussuunnitelmien laadinnan yhteydessä ja tarvittaessa erillisarvioinnein. Työturvallisuuden varmistamiseksi noudatetaan työsuojeluun liittyvää kuntayhtymän ohjeistusta. Vahinkoriskien tunnistamisesta ja arvioinnista vastaa ensisijaisesti tulosalueiden esimiehet ja vahinkoriskien vakuuttamisesta vastaa talousjohtaja.

7. Riskien arviointi

Tunnistetut riskit voidaan arvioida määrällisesti ja/tai laadullisesti, jolloin arvioidaan tunnistetun riskin toteutumisen todennäköisyys sekä seurauksen luonne ja vakavuus.

Tunnistetut riskit priorisoidaan. Priorisoinnin tavoitteena on kohdistaa resurssit kiireellisimmän ja suurimman riskin poistamiseen tai pienentämiseen, kohdistaa organisaation resurssit oikein sekä antaa kokonaiskuva kohteen haavoittuvuudesta. Riskejä priorisoitaessa ne jaetaan merkityksettömiin, vähäisiin, kohtalaisiin ja merkittäviin riskeihin. Riskit arvioidaan kokonaisvaltaisesti kuntayhtymän tasolla ja tulosalueilla vähintään toiminta- ja taloussuunnittelukausittain.

8. Suhtautuminen riskeihin ja riskienhallinnan toimenpiteet

Riskienhallinnan toimenpiteenä riskejä voidaan pienentää, välttää tai siirtää. Riski voidaan myös pitää omalla vastuulla. Riskin pienentämisellä tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla riskin toteutumisen todennäköisyyttä ja/tai seurauksien vakavuutta pyritään pienentämään. Riskin välttämisellä tarkoitetaan pidättäytymistä toimista, jotka kohdistuvat riskialttiiseen toimintaan, henkilöön tai omaisuuteen. Riskejä voidaan välttää rakenteellisella ennaltaehkäisyllä, henkilöstön koulutuksella ja työsuojelutoimenpiteillä. Riskin siirtämisellä tarkoitetaan sopimusteitse riskin siirtämistä toiselle, esimerkiksi vakuuttamalla.

Koulutuskuntayhtymä Tavastiassa noudatetaan riskeihin suhtautumisesta seuraavaa:

- Voimassa olevan lainsäädännön vastaisia tai muutoin eettisesti kyseenalaisia toimintatapoja ei hyväksytä
- Henkilöriskeissä henkilöstön, opiskelijoiden, asiakkaiden tai muiden sidosryhmien vakavan loukkaantumisen tai menehtymisen riskiä ei hyväksytä
- Tiloihin, koneisiin tai laitteisiin liittyviä vakavia turvallisuus- tai vahinkoriskejä sekä terveyteen laajasti vaikuttavia riskejä ei hyväksytä
- Päällekarkaus-, väkivalta- ja muihin vaaratilanteisiin liittyviä riskejä ei hyväksytä

Kuntayhtymässä tulee aktiivisesti välttää sellaista toimintaa ja toimintatapoja, jotka voivat aiheuttaa edellä mainittujen riskien toteutumisen. Lisäksi tulee aktiivisesti ohjata ja valvoa sellaista toimintaa, johon edellä mainitut riskit voivat liittyä.

Kuntayhtymässä raportoidaan, seurataan ja analysoidaan toteutuneita merkittäviä riskejä, vähältä piti -tilanteita sekä tunnistettuja riskejä. Toimintatapoja kehittämällä pyritään estämään tunnistettujen riskien toteutuminen.

Vastuullisena toimijana on kunkin tulosyksikön esimies, jonka tulee raportoida tiedot tulosalueen johtajalle ja hänen edelleen riskienhallinnan johtoryhmälle. Riskienhallinnan johtoryhmä käy analysoidut tapaukset, raportoidun tiedon sekä päätetyt riskienhallinnan menettelyt läpi sekä esittää suosituksia riskienhallinnan kehittämiseksi. Työsuojelutoimikunnassa käsitellään työturvallisuuteen ja työhyvinvointiin liittyviä riskejä.

Toiminnan suunnittelun ja päätöksenteon yhteydessä linjataan strategisten tavoitteiden perusteella suhtautuminen erilaisiin toiminnallisiin riskeihin tai vaihtoehtoisesti ne ratkaistaan toimivaltaisen viranhaltijan toimesta tapauskohtaisesti.

- Yhtymävaltuusto on määritellyt osana sisäisen valvonnan ohjeistusta sijoitustoiminnan periaatteet, jotka määrittelevät hyväksyttävää sijoitustoimintaa, tavoiteltavaa tuottoa ja riskitasoa

- Toiminnan ja talouden suunnittelussa ja päätöksenteossa ratkaistaan resurssit, joilla osaltaan turvataan esimerkiksi henkilöstön riittävyyttä, kriittisten peruskorjausten suorittamista ja tietojärjestelmien toiminnan häiriöttömyyttä
- Osallistuminen erilaisiin hankkeisiin ratkaistaan tapauskohtaisesti arvioiden niihin liittyviä rahoitusosuuksia ja erilaisia vastuita

Riskienhallinnan toimenpiteitä, joilla voidaan hallita riskejä sekä varmistaa vahvuuksien ja mahdollisuuksien hyödyntäminen, ovat mm:

Johtamismenettelyt
- tarkoituksenmukaiset toimivaltuudet, tehtävät ja vastuut
- kouluttaminen, perehdyttäminen, määräykset ja ohjeistaminen
- vaarallisten tehtäväyhdistelmien välttäminen sekä työnjaot
- henkilöstön ammatillisen osaamisen jatkuva kehittäminen ja työhyvinvoinnin edistäminen

Suunnittelun ja päätöksenteon menettelyt
- toiminnan suunnittelu, toimintaympäristön ja erilaisten ratkaisuvaihtoehtojen analysointi
- päätösten huolellinen valmistelu ja perustelu
- kehittyneet hinnoittelu-, kilpailutus- ja sopimusmenettelyt sekä niiden valvonta
- riittävät taloudelliset, henkilöstö- ja muut resurssit (ml. varahenkilöjärjestelyt)

Toimintatavat
- toimintojen ja prosessien kuvaukset (ml. toimintaohjeet ja hyväksytyt toimintatavat)
- taloudenhoidon, tilojen ja omaisuuden hallinnan menettelyt
- opiskelija- ja asiakaspalautteiden kerääminen ja analysointi
- kannustaminen epäkohtien rakentavaan ratkaisuun, aloitemenettelyt
- toimivat tiedonvälityksen ja hallinnan sekä raportoinnin menettelyt

Suunnitelmat ja järjestelmät
- pelastussuunnitelma, turvallisuussuunnitelmat, uhkatilanteiden toimintasuunnitelmat
- toiminnan jatkuvuussuunnitelmat (ml. veden ja sähkön toimitukset)
- tietojärjestelmäkohtaiset toipumissuunnitelmat
- järjestelmien, koneiden ja laitteiden toimintakuntoisuuden varmistukset
- omaisuuden ja henkilöstön fyysinen turvaaminen
- erilaiset tekniset hälytys- ja riskienhallintajärjestelmät
- käyttö- ja kulkuoikeuksien rajaaminen

Riskeihin voidaan vastata mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- **Välttäminen**. Riskin välttäminen tarkoittaa sellaisen toiminnan välttämistä, jossa kyseiselle riskille altistuttaisiin. Tämä tarkoittaa myös mahdollisen riskin ottamisesta saatavan hyödyn menettämistä tai tavoitteista tai toiminnasta luopumista.
- **Alkusyyn poistaminen**. Riskin alkusyyn poistaminen tarkoittaa toimintaa, joka poistaa riskin toteutumisen käynnistävän tapahtuman tai tapahtumaketjun käynnistymisen. Esimerkiksi liukkaan pihan riittävä hiekoittaminen poistaa liukastumisriskin alkusyyn.
- **Todennäköisyyden pienentäminen.** Riskin todennäköisyyden pienentämisellä pyritään pienentämään riskin toteutumisen todennäköisyyttä. Esimerkiksi ajantasainen virustorjuntaohjelmisto pienentää vakavan tietoturvariskin toteutumisen todennäköisyyttä.

- **Vaikutuksen pienentäminen.** Riskin pienentämisellä pyritään vähentämään riskin vaikutusta riskin toteutuessa esimerkiksi suunnittelemalla etukäteen toteutettavat toimenpiteet riskin toteutumisen varalle.
- **Siirtäminen**. Riski voidaan siirtää sopimusten avulla toisen osapuolen kannettavaksi joko osittain tai kokonaan. Tyypillisin riskin siirtämiskeino on vakuuttaminen, mutta riskiä voidaan siirtää myös esim. toiminnassa tehtävien sopimusten kautta.
- **Hyväksyminen**. Riski voidaan pitää myös omalla vastuulla. Riskin ottamiseen liittyvät päätökset tehdään pääasiallisesti strategisen johtamisen yhteydessä ylimmän johdon toimesta.

Yhtymähallitus, johtavat viranhaltijat ja muut esimiehet kukin vastuualueellaan määrittelee riskien luonteen perusteella tarkoituksenmukaisimmat ja tehokkaimmat riskienhallinnan menettelyt, jotka toimeenpannaan systemaattisesti.

Riskienhallintatoimenpiteistä päätetään tunnistettujen ja olennaisiksi arvioitujen riskien perusteella tulosaluetasolla ja määriteltyjen toimenpiteiden toteutumista seurataan systemaattisesti raportoinnin avulla. Yhtymähallituksen ja johtavien viranhaltijoiden vastuulla on seurata ja valvoa toimenpiteiden riittävyyttä.

9. Riskienhallinnan seuranta ja raportointi

Riskienhallinnan toimivuutta ja tehokkuutta seuraa ja arvioi yhtymähallitus määräajoin. Seuranta ja arviointi ovat pohjana hallituksen selonteolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Yhtymähallitus voi käyttää apunaan riskienhallinnan seurannassa riskienhallinnan johtoryhmää.

Riskienhallinnan raportointi on osa kuntayhtymän normaalia raportointia ja se sisältää toimenpideohjelmien toteuttamisen raportoinnin sekä tunnistetut olennaiset toimintaan kohdistuvat riskit, niiden toteutumisen, analysoinnin ja päätetyt riskienhallinnan toimenpiteet.

Riskienhallinnan raportointia suoritetaan kaikilla organisaatiotasoilla. Tulosalueiden johtajat raportoivat havainnoistaan kuntayhtymän johtajalle. Tulosalueiden seuranta- ja raportointitieto käsitellään ao. johtoryhmässä sekä kuntayhtymän johtajan esittelystä yhtymähallituksessa. Yhtymäkokoukselle raportoidaan osana normaalia toiminnan ja talouden raportointia sekä toimintakertomukseen sisällytettävässä hallituksen selonteossa.

10. Riskienhallinnan yhteistyö ja yhteyshenkilöt

Koulutuskuntayhtymä Tavastian riskienhallinta tapahtuu yhteistyössä eri tahojen (mm. yhtymäkokous, yhtymähallitus, kuntayhtymän johtaja, johtavat viranhaltijat, rehtorit, kiinteistöpäällikkö, it-päällikkö ja muut esimiehet) kanssa, minkä vuoksi eri tahojen välinen tiedonkulku ja käytännön riskienhallintatyön selkeä vastuuttaminen ja organisointi ovat avainasemassa riskienhallinnan toteutuksessa. Riskienhallinnan yhteyshenkilöitä ovat riskienhallinnan johtoryhmän jäsenet. Muita yhteistyötahoja ovat mm. pelastuslaitos, työterveyshuolto, tilintarkastaja, ulkoiset palveluntuottajat sekä muut eri viranomaiset.

11. Riskienhallintasuunnitelman hyväksyminen ja voimaantulo

Koulutuskuntayhtymä Tavastian yhtymähallitus hyväksyy riskienhallintasuunnitelman ja siihen tehtävät muutokset. Riskienhallintasuunnitelma tulee voimaan 1.4.2019.

AMMATTIOPISTO TAVASTIA

YHTYMÄHALLITUS 26.3.2019/LIITE 6

KRIISISUUNNITELMA

Ammattiopisto Tavastian toimintaohje äkillisten kriisien sekä uhka- ja vaaratilanteiden varalle

Hyväksytty yhtymähallituksessa
xx.xx.2019

Sisällysluettelo

Johdanto 3
Mitä kriisi on? 3
Kriisitilanteiden ennaltaehkäisy ja niihin varautuminen 4
Toimintatavat äkillisissä kriiseissä ja turvallisuutta koskevien ohjeiden yhteensovittaminen 5
Johtaminen, yhteistyö ja vastuunjako 6
Sisäinen ja ulkoinen tiedottaminen ja viestintä 7
Toimintavalmiuksien ylläpitäminen ja harjoittelu 7
Kriisiryhmä 8
Psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen 8
Jälkipuintipalvelut (debriefing) 9
Suruviesti 9
Suruviestin saavuttua - opiskelijan menehtyminen 9
Suruviestin saavuttua - henkilökunnan jäsenen menehtyminen 10
Suruviestin saavuttua- opiskelijan lähiomaisen menehtyminen 11
Suruviestin vieminen opiskelijoille 11
LIITE 1 Ammattiopisto Tavastian turvallisuusasioiden liikennevalot 13

Johdanto

Opetushallitus on antanut määräyksen opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja tavoitteista sekä opiskeluhuoltosuunnitelman laatimisesta ammatillisessa koulutuksessa (määräys OPH-285-2018). Osana yhteisöllistä opiskeluhuoltosuunnitelmaa koulutuksen järjestäjän tulee määritellä toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa. Lisäksi osana opiskeluhuoltosuunnitelmaa tulee olla suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta.

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt, joilla edistetään sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista ja opiskeluympäristön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Koulutuksen järjestäjän tulee laatia suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 § 80).

Opetuksen ja koulutuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja oppilaitoksen henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Oppimisympäristön turvallisuuden edistäminen sekä kriisitilanteiden ehkäisy ja niihin varautuminen ovat osa oppilaitoksen toimintakulttuuria, opiskeluhuoltoa ja niissä toteutettavaa yhteistyötä. Terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen oppilaitoksessa on samalla myös kriisitilanteiden ennalta ehkäisyä ja niihin varautumista.

Äkillisissä kriiseissä, onnettomuuksissa sekä uhka- ja vaaratilanteissa oppilaitoksen toimintaa ohjaavat pelastuslain edellyttämä **pelastussuunnitelma, kriisisuunnitelma** sekä oppilaitoksen henkilökunnan osalta työturvallisuuslain edellyttämä **työsuojelun toimintaohjelma.**

Kriisisuunnitelmalla tarkoitetaan varautumista koko yhteisöä tai sen jäseniä koskettaviin äkillisiin kriiseihin ja traumaattisiin tilanteisiin. Kriisisuunnitelma ohjaa toimintaa myös psykososiaalisen tuen järjestämisessä sekä kriisin ensivaiheissa että kriisin jälkeisenä aikana, jolloin arvioidaan tuen tarve arkeen palautumisessa ja mahdollinen pidempiaikainen jälkihoito.

Tämän kriisisuunnitelman laadinnassa on hyödynnetty Opetushallituksen www-sivujen turvallisuusosiota, oppilas- ja opiskelijanhuolto -osiota sekä Oppilas- ja opiskelijahuollon opasta.

https://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/turvallisuus_ja_oppilashuolto/kriisitilanteisiin_varautuminen

Mitä kriisi on?

Kriisi voidaan ymmärtää tilanteeksi, jossa aiemmat kokemukset ja opitut toimintatavat eivät riitä tilanteen ymmärtämiseen ja hallintaan. Voidaan puhua kehityskriiseistä, elämän kriiseistä ja äkillisistä kriiseistä. Opiskelijan tuen suunnittelun kannalta on oleellista ymmärtää, että ihmisen reaktiot erityyppisissä kriiseissä vaihtelevat, ja tukimuodotkin pitää mitoittaa sen mukaisesti.

Äkillisellä kriisillä tarkoitetaan yllättävää ja epätavallisen voimakasta tapahtumaa, joka voi tuottaa huolta, pelkoa ja kärsimystä. Oppilaitoksessa tällaisia voivat olla esimerkiksi opiskelijan tai opettajan äkillinen kuolema, yllättävä, vakava väkivalta- tai kiusaamistilanne, kotona tapahtuvat kriisit, vakava sairastuminen ja kuolema tai onnettomuus, äkillinen vammautuminen, itsemurha tai väkivallan kohteeksi joutuminen. Äkillisiä kriisejä voivat olla myös erilaiset uhka- ja vaaratilanteet, kuten tulipalo tai ulkopuolisen henkilön väkivaltainen tunkeutuminen oppilaitokseen.

Kriisitilanteiden ennaltaehkäisy ja niihin varautuminen

Terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen oppilaitoksessa on samalla myös kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä ja niihin varautumista. Kaikki myönteinen, yhteisöllisyyttä tukeva toiminta edistää oppilaitosturvallisuutta.

Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 § 4).

Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. Tärkeätä on varhainen riskien ja turvallisuusuhkien tunnistaminen ja puuttuminen esimerkiksi kiusaamis- häirintä ja väkivaltatilanteisiin. Ammattiopisto Tavastian **Opiskeluhuoltosuunnitelman luku 4 sisältää suunnitelman kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan varalle.** Kiusaamis- ja häirintätilanteista ja vaaratilanteista tulee tehdä ilmoitus ohjeiden mukaisesti. Lisäksi on erillinen **Päihdetoimintaohje** opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihdeongelmiin puuttumiseksi.

Oppilaitoksessa on tärkeää, että kriisitilanteisiin varaudutaan ja toimintaa harjoitellaan. Lukuvuosien alussa opiskelijaryhmät tekevät turvallisuuskävelyt vastuuopettajan johdolla kahden viikon kuluessa opintojen aloituksesta. Henkilöstö tekee turvallisuuskävelyt esimiehen johdolla. Turvallisuuskävelyiden aikana selvitetään mm. poistumisreitit ja kokoontumispaikat, sisälle suojautuminen, poistumisvalot ja käsisammuttimet, tutustutaan IMSin turvallisuusosioon sekä turvallisuushavaintoilmoituksen tekemiseen selaimen aloitussivulta. Lisäksi käydään läpi 112-sovelluksen lataaminen puhelimelle ja soitto hätätilanteissa sovelluksen kautta.

Turvallisuuteen liittyviin toimintaohjeisiin tutustuminen on osa ennaltaehkäisyä ja varautumista. Linkit rakennuskohtaisiin pelastussuunnitelmiin ja *Ilmoita vaaratilanne - lomakkeelle* löytyvät Tavastian selaimen aloitussivulta. Aloitussivun kautta pääsee myös Ammattiopisto Tavastian muihin turvallisuusohjeisiin. IMSin turvallisuusosioon on koottu laajemmin turvallisuuteen liittyviä ohjeita (IMS -> Käsikirjat -> Ammattiopisto -> Turvallisuus-

ja hyvinvointiohjeet ja IMS-> Käsikirjat -> Kuntayhtymä ja kuntayhtymäpalvelut -> Turvallisuus).

Koulutuskuntayhtymä Tavastian Työsuojelun toimintaohjelmassa vuosille 2018-2021 todetaan, että työsuojelu on lakisääteistä toimintaa, jolla järjestetään työympäristö työyhteisölle turvalliseksi ja terveelliseksi. Työsuojelulla pyritään vaikuttamaan henkilöstön työ- ja toimintakyvyn säilymiseen ja parantamiseen. Tarpeettomien riskien välttäminen sekä omasta ja muiden turvallisuudesta huolehtiminen kuuluu kaikille. Työtapaturmia ja vahinkoja minimoidaan kehittämällä työympäristöä turvallisemmaksi, terveellisemmäksi ja viihtyisämmäksi. Esimiehet huolehtivat, että alaisille sattuneet tapaturmat ja vaaratilanteet sekä niiden syyt selvitetään, ja tarpeelliset toimenpiteet käynnistetään mahdollisimman pian. Vaaran havaitsija on velvollinen ilmoittamaan vaaratilanteista välittömästi. Työsuojeluvaltuutettujen kierroksilla, turvallisuusauditoinneilla, työpaikkaselvityksillä ja riskiarvioinneilla selvitetään järjestelmällisesti työpaikkojen vaaratekijöitä. Työsuojelutoimikunta järjestää poistumisharjoitukset kaikissa rakennuksissa kerran vuodessa syksyisin (IMS -> Prosessit -> Kuntayhtymä ja kuntayhtymäpalvelut -> Riskienhallinta).

Toimintatavat äkillisissä kriiseissä ja turvallisuutta koskevien ohjeiden yhteensovittaminen

Uhka- ja vaaratilanteissa, kuten suojautumista, nopeaa poistumista ja muuta pelastautumista vaativissa tilanteissa, toimitaan oppilaitoksen **pelastussuunnitelman mukaan, ja välittömät toimenpiteet tehdään yhteistyössä koulun henkilöstön, ensiapu- ja pelastushenkilöstön tai poliisin kanssa.**

Perehdy oman rakennuksesi pelastussuunnitelmaan.

Vastuuopettaja - toteuta turvallisuuskävelyt.

Henkilöstö - osallistu turvallisuuskävelyihin.

Kaikissa turvallisuutta uhkaavissa tilanteissa on ensisijaista huolehtia ihmisten suojaamisesta ja pelastamisesta sekä välittömästä ensiavun antamisesta. Toimintaa oppilaitoksessa johtaa rehtori tai muu henkilökuntaan kuuluva aina siihen asti, kunnes paikalle saadaan pelastus- tai poliisiviranomainen, ja tämä ilmoittaa ottavansa johdon ja vastuun tilanteesta.

Ammattiopisto Tavastian turvallisuutta koskevat toimintaohjeet

- Pelastussuunnitelmat (rakennuskohtaiset)
- Kriisisuunnitelma (Toimintaohje äkillisten kriisien sekä uhka- ja vaaratilanteiden varalle)
- Toimintaohje kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan varalle (Opiskeluhuoltosuunnitelman luku 4)
- Opiskeluhuoltosuunnitelma
- Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista
- Järjestyssäännöt
- Päihdetoimintaohje
- Työsuojelun toimintaohje
- Opetukseen liittyvät työturvallisuusohjeet

Lähes kaikki ohjeet löytyvät Tavastian henkilöstön verkkosivujen aloitussivun kautta (kuva ohessa). Pelastussuunnitelmat ja *Ilmoita vaaratilanne* löytyvät myös opiskelijoiden aloitussivulta.

Johtaminen, yhteistyö ja vastuunjako

Turvallisuusvalmiusryhmä on koulutuskuntayhtymän johtotiimi täydennettynä turvallisuuspäälliköllä ja opiskelijapalvelupäälliköllä. Turvallisuusvalmiusryhmä linjaa turvallisuuteen liittyviä keskeisiä asioita koko kuntayhtymän osalta. Turvallisuusvalmiusryhmä on myös riskienhallinnan johtoryhmä.

Kuntayhtymätasolla turvallisuudesta vastaa kuntayhtymän johtaja ja kunkin oppilaitoksen kohdalla rehtori. Pelastussuunnitelmissa on määritelty rakennuskohtaisesti kunkin kiinteistön turvallisuushenkilöt.

Oppilaitoksen kriisitilanteiden johtamisesta vastaa aina oppilaitoksen rehtori tai hänen osoittamansa henkilö. Hän johtaa toimintaa yhdessä sovittujen henkilöiden kanssa ja vastaa sekä sisäisestä että ulkoisesta tiedottamisesta niin kauan kuin johtovastuu on hänellä. Oppilaitoksen johdon tärkeä tehtävä on ohjata ja tukea henkilöstön toimintaa, jotta he vuorostaan voivat tukea opiskelijoita ja kohdata myös huoltajien huolet.

Kun kyseessä on pelastautumista tai suojautumista koskeva tilanne, johtovastuu siirtyy välittömän ensiavun, pelastautumisen tai suojautumisen ensivaiheen jälkeen tilanteesta riippuen joko pelastustoimelle tai poliisille. Pelastustoimi johtaa pelastussuunnitelman mukaista toimintaa. Jos kyseessä on poliisin toimialaan kuuluva tilanne, johtamisvastuu on poliisilla. Kaikki oppilaitoksessa olevat toimivat silloin johtamisvastuussa olevien henkilöiden ohjeiden mukaan.

Kriisitilanne voi liittyä myös terveydenhuollon toimialueeseen. Tällainen on esimerkiksi tartuntatautilaissa määritelty, nopeasti ja laajalti leviävä tartuntatauti (esim. pandemiariski). Tällöin johtovastuu tilanteen hoitamisessa on terveydenhuollon viranomaisilla.

Jo kyse on esimerkiksi opiskelijan tai työntekijän menehtymiseen liittyvästä kriisistä tai muusta kriisistä, joka ei vaadi välitöntä, kiireellistä toimintaa, rehtori voi jakaa tilanteessa käytännön vastuuta mm. koulutuspäällikölle, opiskelijapalvelupäällikölle tai kriisiryhmälle.

Psykososiaalisen tuen henkilöstö ja rehtori kokoontuvat kahdesti vuodessa opiskelijapalvelupäällikön aloitteesta. Ryhmässä käsitellään kriisitilanteet, päivitetään ohjeet ja tarpeen mukaan suunnitellaan toimenpiteitä henkilöstön osaamisen varmistamiseksi.

Sisäinen ja ulkoinen tiedottaminen ja viestintä

Kriisitilanteissa on tärkeää, että jaettava tieto on sisällöltään oikeaa ja oikea-aikaista. Kriisitilanteissa on suuri riski, että tieto etenee huhujen varassa. Tästä syystä on erityisen tärkeää, että tiedottaminen on keskitetty niille henkilöille, joille tiedottamisvastuu kuuluu.

Tiedottamisesta ja viestinnästä vastaa lähtökohtaisesti kuntayhtymän johtaja. Tiedottamisvastuu voi olla tilanteesta riippuen myös rehtorilla tai opiskelijapalvelupäälliköllä. Kriiseissä, jotka ovat laaja-alaisia ja vakavia, tiedotusvastuu keskitetään kuntayhtymän johtajalle tai sovitusti muulle henkilölle. Ao. henkilön ollessa estynyt vastuu on hänen sijaisellaan.

Tilanteissa, jotka edellyttävät pelastus- tai poliisitoimen apua, tiedottamisesta vastaa henkilö, joka johtaa tilanteen selvittämistä. Epäiltäessä rikosta tiedottamisesta vastaa tutkintaa johtava poliisi.

Epidemioita ja suuronnettomuustilanteita koskevissa tapauksissa tiedottamisvastuu kuuluu yleensä terveydenhuollon viranomaisille.

Median välittämiä vaaratiedotteita lähettävät mm. pelastuslaitos ja poliisi. Oppilaitos tiedottaa henkilöstölle ja opiskelijoille sekä omaisille mahdollisimman tehokkaasti omien kanaviensa kautta. Henkilöstölle tiedotetaan vaaratilanteesta mobiilipohjaisella hälytysjärjestelmällä, joka mahdollistaa paikkatiedon perusteella ihmisten hälyttämisen ja viestien kuittaamisen. Reagoimme nopeasti ennakkoon mietityillä viesteillä vaara- ja häiriötilanteissa.

Toimintavalmiuksien ylläpitäminen ja harjoittelu

Lukuvuosien alussa opiskelijaryhmät tekevät turvallisuuskävelyt vastuuopettajan johdolla kahden viikon kuluessa opintojen aloituksesta. Henkilöstö tekee turvallisuuskävelyt esimiehen johdolla. Turvallisuuskävelyiden sisältö on kerrottu tämän toimintaohjeen luvussa *Kriisitilanteiden ennaltaehkäisy ja niihin varautuminen.*

Poistumisharjoitus pidetään vähintään kerran vuodessa jokaisessa Ammattiopisto Tavastian rakennuksessa. Poistumisharjoituksien järjestämisestä vastaa työsuojelutoimikunta. Poistumisharjoitukset raportoidaan ja raportit käydään läpi työsuojelutoimikunnassa.

Esimies vastaa henkilöstön ensiaputaitojen ajantasaisuudesta. Ensiapu 1 -koulutus pitää olla vähintään viidellä prosentilla henkilöstöstä.

Kriisiryhmä

Kriisiryhmän tehtävänä on organisoida toiminta yksittäisissä kriiseissä ja huolehtia psykososiaalisesta tuesta kriisin kohdanneille ja mahdollisista jatkotoimenpiteistä. Koska Ammattiopisto Tavastiassa on useita opetusosastoja, ja jokaiselle osastolle on nimetty esim. omat opiskelijapalvelun ja opiskeluterveydenhuollon työntekijät, **kriisiryhmä ei ole**

vakituisesti tietyistä henkilöistä koostuva ryhmä, vaan ryhmä rakentuu yleensä opetusosaston mukaan. Lisäksi kriisiryhmän kokoonpanoa arvioidaan tilanteen mukaan. Keskeistä on, että kriisiryhmään kuuluvat opetusosaston koulutuspäällikkö ja opiskelijapalveluhenkilöstöä. Rehtori ja opiskelijapalvelupäällikkö arvioivat kriisiryhmän tarpeen ja kokoonpanon, ja käynnistävät toiminnan. Kriisiryhmään kuuluvat

- rehtori (tarvittaessa)
- koulutuspäällikkö
- opiskelijapalvelupäällikkö (tarvittaessa)
- koulukuraattori
- psykologi (tarvittaessa)
- terveydenhoitaja
- nuoriso-ohjaaja
- oppilaitospappi (tarvittaessa)
- muut asiaan liittyvät työntekijät tai asiantuntijat, kuten vastuuopettaja

Psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen

Äkillisissä kriiseissä on tärkeää, että psykososiaalinen tuki saada käynnistettyä nopeasti. Psykososiaalisen tuen periaatteilla tarkoitetaan sekä kriisiammattilaisten että oppilaitoksen henkilökunnan antamia palveluita.

Psykososiaalinen tuki ja palvelut kattavat kaiken sen toiminnan, jota järjestetään erilaisissa yhteisöjä koskettavissa onnettomuuksissa, suuronnettomuuksissa ja muissa äkillisissä kriiseissä. Psykososiaalisella tuella ja palveluilla pyritään torjumaan ja lievittämään tilanteiden aiheuttaman psyykkisen stressin vaikutuksia ihmiseen. Tuki ja palvelut voidaan jakaa psyykkiseen tukeen, sosiaaliseen tukeen ja palveluihin sekä uskonnollisten yhteisöjen antamaan hengelliseen tukeen. Näillä toimilla tuetaan kriisin kohdanneiden henkilöiden palautumista normaalitilaan.

Palautumista tukevia aineksia voi ottaa mukaan koulutyöhön, kuten keskustelua voimavaroista ja niiden vahvistamisesta, elämästä ja kuolemasta, työn ja levon jaksottamisesta sekä harrastusten tärkeydestä. Keskusteluiden tulisi olla konkreettisia ja opiskelijoiden arkea koskettavia.

Jälkihoidon toteuttamisessa on keskeistä eri tukimuotojen helppo saatavuus. Oppilaitoksen henkilöstö on tuen toteuttamisessa aktiivisesti mukana.

Ammattiopisto Tavastiassa annettavasta psykososiaalisesta tuesta ja jälkihoidosta on tarkempia esimerkkejä luvussa *Suruviesti.* Voit tutustua enemmän oppilaitoksissa annettavaan psykososiaaliseen tukeen mm. Opetushallituksen sivuilla, oph.fi/kriisiaineisto.

Jälkipuintipalvelut (debriefing)

Jälkipuinti (debriefing-istunto) on koulutettujen sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten ohjaama ja rakenteeltaan ohjattu ryhmätapaaminen, joka järjestetään noin kolmen vuorokauden sisällä traumaattisesta tapahtumasta.

Jälkipuinnissa osallistujat voivat jäsentää ajatuksiaan ja tunteitaan. Näin pyritään edesauttamaan toipumista ja normalisoimaan stressireaktioita sekä tuetaan surutyön käynnistymistä. Ryhmätapaamisessa arvioidaan ja suunnitellaan mahdollinen jatkohoito.

Hämeenlinnan kaupunki järjestää traumaattisen tapahtuman kokeneille asukkailleen jälkipuintipalvelut.

Yhteydenotot

- virallisen hoitojärjestelmän kautta esim. terveyskeskuslääkäri, psykologi, sairaanhoitaja, Kanta-Hämeen keskussairaalan yhteispäivystys tai
- muun viranomaisten kautta esim. poliisi, pelastuslaitos, sosiaalipäivystys, hätäkeskus.

Oppilaitoksen kriisiryhmä arvioi jälkipuintipalveluiden tarpeen.

Yhteydenotot kriisipäivystäjiin tapahtuvat terveydenhuollon ammattilaisten kautta, esimerkiksi opiskeluterveydenhuollon kautta.

Suruviesti

Surun ja kuoleman kohtaaminen on aina yllättävää, ja toimiminen rationaalisesti tällaisissa tilanteissa voi olla haastavaa. On hyvä pysähtyä selvittämään ensin omat ajatukset ja tunteet esimerkiksi työtovereiden kanssa. Sen jälkeen sovitaan yhdessä, mihin konkreettisiin toimenpiteisiin ryhdytään.

Suruviestin saavuttua - opiskelijan menehtyminen

Yleensä omaiset ilmoittavat oppilaitokselle opiskelijan kuolemasta. Ilmoitus voi tulla kenelle tahansa oppilaitokseen. Omaisilla ei aina ole käsitystä siitä, kenelle heidän tulisi ensisijaisesti asiasta ilmoittaa. Kun omainen ilmoittaa opiskelijan kuolemasta, tieto asiasta tulee saattaa välittömästi rehtorille ja alan koulutuspäällikölle. Ilmoittajalta pyritään ottamaan yhteystiedot, jotta asian lisäselvittäminen on mahdollista myöhemmin.

Seuraavassa muistilistana joitain asioita, jotka on hyvä ottaa huomioon.

- Omaisten toiveiden kunnioittaminen on ensisijaisen tärkeää.
- Rehtori, opiskelijapalvelupäällikkö ja koulutuspäällikkö kutsuvat koolle oppilaitoksen kriisiryhmän.
- Oppilaitoksessa tiedottamisvastuu on rehtorilla. Tiedottamisen laajuudessa ja tavassa käytetään aina tapauskohtaista harkintaa (sovitaan, mitä asiasta kerrotaan ja annetaan mahdollisesti ohjeistusta opettajille).
- Suruviesti käydään ensin läpi niiden henkilökunnan jäsenten kanssa, joita asia koskee, ja sovitaan toimintatavoista. On hyvä sopia ennen opiskelijoiden kohtaamista, miten asia kerrotaan ja kuka kykenee olemaan opiskelijoiden tukena. Paikalla on hyvä olla ainakin vastuuopettaja sekä sovitut henkilöt kriisiryhmästä.

- Samana tai seuraavana päivänä tai tilanteen mukaan muuna sovittuna aikana surulle ja muistelulle järjestetään rauhallinen paikka. Tilaan voi tulla keskustelemaan tapahtuneen aiheuttamista tunteista yhdessä koulun omien ammattilaisten ja/tai seurakunnan edustajan kanssa. Muistopöydällä on valkea liina, kynttilä ja kukat sekä mahdollisesti valokuva ja muistokirja. Kriisiryhmällä on käytössään ns. surulaatikko.
- Koulupäivä pyritään rauhoittamaan normaalilta koulutyöltä erityisesti siltä ryhmältä, jota suru-uutinen koskee.
- Oppilaitoksessa järjestetään suruliputus, kuitenkin omaisten toiveita kunnioittaen.
- Koulutuspäällikkö varmistaa, kuka ottaa yhteyttä menehtyneen kotiin, ja sopii tarvittaessa käynnistä esimerkiksi hautajaisiin liittyen, tai toimittaa surunvalittelun ja kukat menehtyneen läheisille.
- Menehtyneen opiskelijan läheisille ilmoitetaan, miten asia on käsitelty oppilaitoksessa ja keneen vanhemmat voivat tarvittaessa ottaa yhteyttä.
- Koulutuspäällikkö järjestää henkilöstölleen tarvittaessa tilaisuuden, jossa henkilöstöllä on mahdollisuus keskustella tapahtuneesta.
- Tarvittaessa henkilöstölle ja opiskelijoille voidaan pitää jälkipuinti oman henkilökunnan avustaessa. Esimiehen tehtävänä on tarjota työterveyshuollon palveluita henkilöstölle.

Suruviestin saavuttua - henkilökunnan jäsenen menehtyminen

- Omaisten toiveiden kunnioittaminen on ensisijaisen tärkeää.
- Tiedon saanut esimies ilmoittaa asiasta rehtorille ja henkilöstöjohtajalle sekä kutsuu koolle kriisiryhmän.
- Kriisiryhmä sopii, ketkä kertovat menehtyneen opettajan opiskelijaryhmille tai henkilökunnan jäsenen läheisille työtovereille asiasta.
- Oppilaitosyhteisölle tiedottamisvastuu on rehtorilla. Tiedottamisen laajuudessa ja tavassa käytetään aina tapauskohtaista harkintaa.
- Samana tai seuraavana päivänä tai tilanteen mukaan muuna sovittuna aikana surulle ja muistelulle järjestetään rauhallinen paikka. Tilaan voi tulla keskustelemaan tapahtuneen aiheuttamista tunteista yhdessä koulun omien ammattilaisten ja/tai seurakunnan edustajan kanssa. Muistopöydällä on valkea liina, kynttilä ja kukat sekä mahdollisesti valokuva ja muistokirja. Kriisiryhmällä on käytössään ns. surulaatikko.
- Esimies ottaa yhteyttä ja sopii tarvittaessa käynnistä surukotiin esimerkiksi hautajaisiin liittyen, tai toimittaa surunvalittelun ja kukat läheisille.
- Oppilaitoksen yksikössä järjestetään suruliputus, kuitenkin omaisten toiveita kunnioittaen.
- Tapauskohtaisesti harkitaan, onko tarpeellista rauhoittaa opetusryhmien työskentely normaalilta koulutyöltä.
- Tarvittaessa työntekijöille ja opiskelijoille voidaan järjestää koulutettujen sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten jälkipuinti oman henkilökunnan avustaessa.

Suruviestin saavuttua - opiskelijan lähiomaisen menehtyminen

- Omaisten toiveiden kunnioittaminen on ensisijaisen tärkeää.
- Tiedon saanut varmistaa, että vastuuopettaja ja alan koulutuspäällikkö tietävät asiasta.
- Opettaja keskustelee opiskelijan kanssa tarvittavista tukitoimista. Opettaja varmistaa, että opiskelija saa tarvittavan tuen.
- Opettaja kysyy opiskelijalta tai perheeltä, mitä asiasta voi kertoa opetusryhmälle. Kannustetaan kertomaan asiasta ja opetusryhmää valmistellaan ao. opiskelijan

palaamiseen takaisin opetukseen. Opiskelijalle kerrotaan, mitä opetusryhmässä on keskusteltu.
- Tarvittaessa muistetaan surukotia esim. kortilla tai adressilla.

Suruviestin vieminen opiskelijoille

Kuoleman kohtaaminen ja suruviestin kertominen on vaikea tehtävä kaikille. On hyvä pyytää rohkeasti apua tilanteeseen, jos tuntuu, että tehtävä on liian raskas. Tunteita ei tarvitse peitellä, surun voi näyttää.

Ne sanat, jotka ihminen kuulee sokkivaiheessa, ovat erittäin merkityksellisiä sanoja. Rauhoittavalla, turvallisuutta luovalla ja rohkaisevalla toiminnalla on suuri merkitys psyykkisessä sokissa olevalle ihmiselle. Alla olevat ohjeet on muokattu Opetushallituksen kriisiaineiston pohjalta.

- Pysähdy hetkeksi rauhoittumaan, asialla ei ole hengenhätä. Jos viestin vie opiskelijoille useampi henkilö, sopikaa selkeästi, kuka kertoo mitäkin. Varmistakaa, että kaikilla on samat tiedot. Itse tilanteessa kaiken ei tarvitse mennä kuitenkaan sovitulla tavalla, mutta ennakointi auttaa tilanteeseen menemistä.
- Opiskeluryhmän kannalta on luontevinta, että viestiä on kertomassa sellainen henkilö, joka myös itse tuntee menehtyneen opiskelijan (useimmiten vastuuopettaja).
- Pyydä opiskelijoita istumaan. Keskustelutuokioiden ei tarvitse olla pitkiä.
- Kerro rauhallisesti ja selittelemättä tosiasiat kuten myös väärinkäsitykset, etteivät väärät huhut leviä. Kerro asiat, joiden kertomiseen omaiset ovat antaneet luvan. Alussa on jo syytä käyttää sanaa kuolema.
- Rauhallinen läsnäolo on henkisen ensiavun tärkeimpiä asioita. Älä pidä kiirettä ja anna opiskelijoiden tehdä kysymyksiä. Vastauksia voit antaa pitäytyen tosiseikoissa omaisten toiveita kunnioittaen. Sinun ei tarvitse tietää kaikkea. Voit kertoa, että tässä vaiheessa tiedämme vain tämän verran.
- Henkilöiden reaktiot voivat psyykkisessä sokissa vaihdella hyvinkin paljon. Jotkut huutavat, itkevät, lamaantuvat ja toiset käyttäytyvät liiankin rauhallisesti. Turvallisuuden tunnetta voidaan palauttaa kertomalla, että voimakkaat, myös fyysiset reaktiot, ovat normaaleja.
- Opiskelijat, joilla on erilaiset kulttuuritaustat, saattavat reagoida traumaattisiin tapahtumiin eri tavalla. Näissä tilanteissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota turvallisen ilmapiirin ja ympäristön luomiseen.
- Tärkeintä on kiireetön ajan antaminen ja kuunteleminen. On tärkeää saada puhuttua tunteitaan sanoiksi.
- Muistuta opiskelijoita siitä, miten voi auttaa itseään pääsemään asiasta eteenpäin. Esimerkiksi puhuminen, liikunta ja normaali arki auttavat jaksamaan.
- Rohkaise opiskelijoita ottamaan yhteyttä surukotiin tai osallistumaan hautajaisiin, jos omaiset tämän sallivat.
- Kuuntele suruviestin saapumisen jälkeen opiskelijoita ja seuraa heidän jaksamistaan. Tunteet saattavat nousta vasta myöhemminkin. Ole tarvittaessa yhteydessä opiskelijapalveluhenkilöstöön.

LIITE 1 Ammattiopisto Tavastian turvallisuusasioiden liikennevalot

Ennaltaehkäisy
Arkityö

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki

- Opiskeluhuoltosuunnitelma
  - Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
  - Päihdetoimintasuunnitelma

Laki ammatillisesta koulutuksesta

- Kurinpito
  - Järjestyssäännöt
  - Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista

Työturvallisuuslaki ja laki ammatillisesta koulutuksesta

- Työsuojelu ja -turvallisuus

Terveydenhuoltolaki

- Oppilaitoksen opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta

Viestintä

- Tiedottaminen suunnitelmista ja ohjeista
- Ohjeiden ajantasaisuus

Varautuminen
Turvallisuus- ja kriisiohjeet

Pelastussuunnitelmat

Kriisisuunnitelma

- Kriisiryhmä

Harjoitukset ja niihin liittyvä ohjeistus

- Turvallisuuskävelyt
- Poistumisharjoitukset

Opasteet

- Kyltit, tilakohtaiset ohjeet, poistumisreitit, kuulutuslaitteet

Turvallisuushavainto-ilmoitus

Viestintä

- tiedottaminen oppilaitoksen henkilöstölle ja opiskelijoille turvallisuusohjeista, harjoituksista ja varautumisesta

Turvallisuusuhka tai kriisitilanne

Toiminta kriisitilanteessa tilanteen vaatimalla tavalla

Turvallisuusvalmiusjohto-tiimi

- toiminta kriisitilanteessa

Kriisiryhmä

- toiminta kriisitilanteessa ja sen jälkeen

Kriisiviestintä

- vastuu, sisältö, viestintäkanavat

Psykososiaalinen tuki ja jälkipuinti

- oppilaitoksen omat palvelut
- Debriefing-istunto
- Kirjaaminen
- Ohjeiden tarkistaminen

YHTYMÄHALLITUS 26.3.2019/LIITE 7

Päihdetoimintaohje

Toimintaohje opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihdeongelmiin puuttumiseksi

AMMATTIOPISTO TAVASTIA

Sisällys

1. Johdanto **3**

2. Miksi puutumme opiskelijoiden päihteiden käyttöön? **4**

3. Ennaltaehkäisevä työ **4**

4. Puheeksi ottaminen ja puuttuminen päihteiden käyttöön **5**

4.1. Opiskelijan epäillään olevan päihteiden vaikutuksen alaisena oppilaitoksessa, oppilaitoksen järjestämässä tilaisuudessa tai opiskelija-asuntolassa *5*

4.2. Oppilaitoksessa herää epäily opiskelijan päihdeongelmasta *5*

4.3. Opiskelijan hallusta löytyy päihteitä tai niiden käyttövälineitä *5*

4.4. Oppilaitoksessa herää epäily päihteiden välittämisestä *6*

5. Seuraukset päihteiden käytöstä, hallussapidosta tai välittämisestä **6**

5.1. Hoitoonohjaus *6*

5.2. Huumausainetestaus *6*

5.3. Kurinpitotoimet *7*

5.4. Opiskeluoikeuden peruuttaminen *8*

6. Asiantuntija-apua opettajille ja muulle henkilökunnalle opiskelijoiden päihteiden käyttöön liittyen **9**

Liitteet 1-4 sivuilla 10-15

1. Johdanto

Tämä toimintaohje on laadittu opiskelijoiden päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihdeongelmiin puuttumiseksi. Opettaja käy päihdetoimintaohjeen läpi perehdytyksessä. Ohjeen tarkoituksena on antaa toimintamalli siitä, miten oppilaitoksen henkilöstö voi omalla toiminnallaan olla mukana ennaltaehkäisemässä opiskelijoiden päihteiden käyttöä, ja miten henkilökunta voi ottaa puheeksi opiskelijan päihteiden käytön.

Toimintaohje sisältää kaikille yhteisen **toimintaohjeen** ja opiskelijapalvelun ja opiskeluterveydenhuollon käyttöön tarkoitetun **hoitoonohjausmallin.**

Ammattiopisto Tavastian **järjestyssäännöt** kieltävät päihteiden käytön oppilaitoksen alueella ja oppilaitoksen järjestämissä tilaisuuksissa:

> *Päihdyttävien aineiden hallussapito, käyttäminen ja niiden vaikutuksen alaisena esiintyminen oppilaitoksen alueella sekä oppilaitoksen järjestämissä tilaisuuksissa on kielletty. Oppilaitos voi velvoittaa opiskelijaa esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, mikäli on perusteltua syytä olettaa, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista. Lisäksi edellytetään lain 531/2017 84 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttymistä.*

Myös **opiskelija-asuntolan järjestyssäännöissä** otetaan kantaa päihteisiin:

> *Päihdyttävien aineiden käyttö ja hallussapito asuntolassa on kielletty.*
>
> Ammattiopisto Tavastia, opiskelija-asuntolan järjestyssäännöt, kohta 8

Päihteiden käytöllä tarkoitetaan alkoholin, huumeiden ja lääkkeiden väärinkäyttöä sekä edellä mainittujen sekakäyttöä.

2. Miksi puutumme opiskelijoiden päihteiden käyttöön?

Opiskelijan päihteiden käyttöön puuttuminen on osa terveellisen ja turvallisen oppimis- ja työympäristön takaamista opiskelijoille ja henkilökunnalle. Puutumme päihteiden käyttöön, koska

- meille herää huoli opiskelijan terveydentilasta, opintojen sujumisesta ja elämän hallinnasta
- kaikilla yhteisöön kuuluvilla on oikeus turvalliseen opiskelu- ja työympäristöön
- lakien ja oppilaitoksen järjestyssääntöjen noudattaminen on kaikkien etu
- päihteiden käyttö ei ole opiskelijan yksityisasia
- päihteiden käyttöön puuttuminen ja puheeksi ottaminen on opiskelijasta huolehtimista
- huumeiden käyttö, hallussapito ja huumeiden välittäminen ovat rikoksia
- lastensuojelulaki velvoittaa puuttumaan alaikäisen opiskelijan päihteiden käyttöön.

3. Ennaltaehkäisevä työ

Ehkäisevän päihdetyön yleisenä tarkoituksena on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen tukemalla päihteettömiä elintapoja sekä vähentämällä päihteiden käyttöä ja käytöstä aiheutuvia haittoja.

Nuorten parissa tehtävässä työssä päihdeasenteisiin pyritään vaikuttamaan keskittymällä nuoren kokonaisvaltaisen elämänhallinnan rakentamiseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Oppilaitoksessa ehkäisevä päihdetyö keskittyy parantamaan opiskelijoiden ymmärrystä päihteiden käyttöön liittyvistä riskeistä ja vahvistamaan niiltä suojaavia tekijöitä sekä lisäämään sosiaalista vahvistumista. Sosiaalisella vahvistamisella tarkoitetaan esimerkiksi opiskelijoiden arjenhallinnan ja hyvän itsetunnon tukemista, opiskelijan omien valintojen korostamista, opiskelijoiden erilaisten ryhmien rakentumista ja tukemista, kuulemista, osallisuuden edistämistä, kannustamista, läsnäoloa ja aikuisena olemista opiskelijan arkipäivässä.

Edellä mainittuihin tavoitteisiin pyritään mm. ryhmäyttämällä opiskelijaryhmiä, opiskelijatuutori- ja opiskelijakuntatoiminnalla, opiskeluterveydenhuollon terveystarkastuksilla ja terveysneuvonnalla sekä henkilökohtaisella ohjauksella.

Kaikkiin perustutkintoihin sisältyy yhteinen tutkinnon osa *Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen.* Tämän tutkinnon osan osa-alueen *Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen* osaamistavoitteina on, että

- opiskelija osaa huolehtia terveydestään ja toimintakyvystään
- opiskelija osaa arvioida toimintaympäristönsä ja toimintansa turvallisuutta ja terveyttä
- opiskelija edistää liikunnan avulla opiskelu- ja työkykyään sekä hyvinvointiaan
- opiskelija osaa ehkäistä tapaturmien syntymistä ja antaa ensiapua.

Päihteiden käyttöön liittyvät haitat yksilölle ja työelämälle otetaan esille mm. edellä mainitun osa-alueen opetuksessa.

4. Puheeksi ottaminen ja puuttuminen päihteiden käyttöön

Jokaisella oppilaitosyhteisön jäsenellä on oikeus ja velvollisuus puuttua opiskelijan päihteiden käyttöön ja ohjata hänet saamaan apua. Seuraavassa on joitakin esimerkkejä tilanteista, joita voi esiintyä oppilaitoksessa.

On tärkeää, että päihteisiin liittyvät akuutit havainnot, tapahtumat ja ajankohdat kirjataan muistiin jatkotoimenpiteitä varten.

4.1. Opiskelijan epäillään olevan päihteiden vaikutuksen alaisena oppilaitoksessa, oppilaitoksen järjestämässä tilaisuudessa tai opiskelija-asuntolassa

- Jos opiskelijan epäillään olevan päihtyneenä, on hyvä saada kahden työntekijän varmistus asiasta.
- Opettaja keskeyttää opetuksen tarvittaessa.
- hHvainnon tehnyt henkilö ottaa yhteyttä nuoriso-ohjaajaan, koulukuraattoriin tai terveydenhoitajaan (liite 1).
- Samalla sovitaan, kuka ottaa yhteyttä alaikäisen opiskelijan huoltajaan.
- Varmistetaan opiskelijan kotiinlähtö ja -pääsy sen jälkeen, kun akuutti tilanne on ohi.
- Jos tilanne vaatii, paikalle kutsutaan poliisi.
- Jatkotoimenpiteistä vastaa opiskelijapalveluiden henkilöstö tai erikseen sovittu työryhmä. Opiskelijan tilanne kartoitetaan, ja tarpeen mukaan hänelle tarjotaan hoitomahdollisuuksia.
- Mahdollisista kurinpitomenettelyistä päättää rehtori tai monijäseninen toimielin.

4.2. Oppilaitoksessa herää epäily opiskelijan päihdeongelmasta

- Havainnon tehnyt henkilö ottaa asian puheeksi ja keskustelee opiskelijan kanssa päihteiden käytöstä.
- Havainnon tehnyt henkilö konsultoi opiskeluterveydenhuollon tai opiskelijapalvelun henkilöstöä.

4.3. Opiskelijan hallusta löytyy päihteitä tai niiden käyttövälineitä

- Opiskelijaa kehotetaan luovuttamaan päihteet tai niiden käyttövälineet henkilökunnalle. Työntekijä kirjaa lomakkeeseen **Toimenpiteet turvallisuutta vaarantavan esineen tai aineen poistamiseksi** (liite 4) ja konsultoi päihdeaineiden tai käyttövälineiden hävittämisestä opiskelijapalvelua. Katso Ammattiopisto Tavastia, järjestyssäännöt, kohta 8.
- Paikalla on hyvä olla ainakin kaksi henkilöstöön kuuluvaa turvallisuuden ja mahdollisesti myöhemmin tarvittavan todistettavuuden vuoksi.
- Jos opiskelija kieltäytyy luovuttamasta päihteitä tai niiden käyttövälineitä, voi takavarikoinnin tehdä vain poliisi.

- Opiskelija, jolta on löydetty päihteitä tai niiden käyttövälineitä, ohjataan keskustelemaan opiskelijapalvelun työntekijän kanssa. Opiskelijapalvelun edustaja ottaa yhteyttä alaikäisen opiskelijan huoltajaan.
- Mahdollisista oppilaitoksen kurinpitomenettelyistä päättää rehtori tai monialainen toimielin.

4.4. Oppilaitoksessa herää epäily päihteiden välittämisestä

- Mikäli oppilaitoksessa havaitaan tai epäillään päihteiden välittämistä, asiasta ilmoitetaan opiskelijapalvelun työntekijöille tai rehtorille.
- Asiaa selvitellään oppilaitoksessa ja otetaan yhteyttä poliisiin.

5. Seuraukset päihteiden käytöstä, hallussapidosta tai välittämisestä

5.1. Hoitoonohjaus

Opiskelijan käyttäessä päihteitä ensisijaisena tavoitteena on antaa opiskelijalle tarvittava keskusteluapu ja ohjata häntä eteenpäin saamaan asiantuntija-apua. Keskeisessä roolissa tässä tehtävässä ovat alaikäisen opiskelijan kohdalla huoltajat, opiskeluterveydenhuolto ja opiskelijapalvelut.

Opiskelijan kanssa voidaan tehdä **sopimus hoidosta** (hoitoon-ohjaussitoumus, liite 2). Sopimus tehdään alaikäisen opiskelijan kohdalla huoltajan suostumuksella.

Hoitotaho voi olla esimerkiksi Hämeenlinnan A-klinikka, joka on avohoitoklinikka päihdeongelmaisille ja muille riippuvuusongelmaisille ja heidän läheisilleen. Palvelut ovat maksuttomia kumppanuuskuntien eli Hämeenlinnan, Janakkalan ja Hattulan asukkaille. Hoitava taho voi valikoitua myös opiskelijan kotikunnan mukaan.

Mikäli opiskelija ei halua sitoutua hänelle tarjottuun hoitoon tai jättää hoidon kesken sopimuksen vastaisesti, voidaan alaikäisen opiskelijan kohdalla tehdä lastensuojeluilmoitus.

Päihteiden käyttöä voidaan käsitellä oppilaitoksessa myös järjestyssääntörikkomuksena, joka voi johtaa kurinpitomenettelyihin.

5.2. Huumausainetestaus

Koulutuksen järjestäjä ei voi järjestää ns. joukkotestauksia esimerkiksi opiskelemaan hakeville hakuvaiheessa tai opintojen aikana opiskelijaryhmille. Huumausainetestiin ohjaaminen on mahdollista vain yksittäisissä tapauksissa silloin, kun lain edellytykset täyttyvät.

Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 § 84 säätää, että koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan esittämään **huumausainetestiä koskevan todistuksen,** jos on perusteltua aihetta epäillä jotakin seuraavista:

- Opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa **käytännön tehtävissä oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä, tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista.**

- Edellytyksenä on edellä olevan **lisäksi,** että

    - testaaminen on välttämätöntä opiskelijan toimintakyvyn selvittämiseksi **ja**
    - opiskelija toimii sellaisissa **tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä**.

- **Lisäksi** edellytyksenä on se, että huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena toiminen **vakavasti vaarantaa opiskelijan itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä tai vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta tai vakavasti vaarantaa salassapitosäännösten suojattujen tietojen suojaa tai eheyttä tai merkittävästi lisää** koulutuksen järjestäjän, 70 §:ssä tarkoitetun työnantajan tai 71 §:ssä tarkoitetun koulutussopimustyöpaikan tarjoajan hallussa olevien huumausainelain (373/2008) 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen aineiden **laittoman kaupan ja leviämisen riskiä.**

Koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan menemään viipymättä huumausainetestaukseen, jos edellytykset huumausainetestiä koskevan tuloksen esittämiseen toteutuvat opiskelijan kohdalla. **Huumausainetestiä koskevalla todistuksella tarkoitetaan koulutuksen järjestäjän osoittaman laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa todistusta**, josta ilmenee, että opiskelijalle on tehty testi huumausainelain 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun huumausaineen käytön selvittämiseksi.

Opiskelijan tulee esittää huumausainetestiä koskeva todistus koulutuksen järjestäjän määräämässä **kohtuullisessa** ajassa. Huumausainetestiä koskevaan todistukseen sisältyy selvitys siitä, onko opiskelija käyttänyt huumeita muuhun kuin lääkinnälliseen tarkoitukseen siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt.

5.3. Kurinpitotoimet

Opiskelijoiden päihteiden käyttö voi johtaa kurinpitotoimiin. Oppilaitoksen järjestyssääntöjen kohdassa 12 otetaan suoraan kantaa päihteiden käyttöön (teksti tämän ohjeen sivulla 3), mutta myös järjestyssääntöjen kohtiin 4 ja 7 voidaan vedota, mikäli päihteistä johtuva käyttäytyminen on johtamassa kurinpitotoimiin.

> *Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäydyttävä asiallisesti.*
>
> *Työturvallisuusohjeita tulee noudattaa kaikissa tilanteissa. Havaituista vioista, puutteista, vaaroista ja tapaturmista on välittömästi ilmoitettava henkilökunnalle.*
>
> Ammattiopisto Tavastia, järjestyssäännöt, kohdat 4 ja 7

Oppilaitoksella on ***Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista,*** jossa on tarkemmat ohjeet säännösten mahdollistamiin kurinpitotoimiin. Suunnitelma perustuu lakiin ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 ja Opetushallituksen määräykseen OPH-286-2018. (IMS: Ammattiopisto -> järjestyssäännöt -> opiskelijan perehdyttäminen järjestyssääntöihin).

Kurinpitokeinoja ovat kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen oppilaitoksesta enintään vuodeksi ja erottaminen asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi.

Lisäksi häiritsevä ja turvallisuutta vaarantava opiskelija voidaan määrätä poistumaan tilasta jäljellä olevan oppitunnin tai tilaisuuden ajaksi.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai muun henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Opiskelijalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta päättää rehtori. Opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta, määräaikaisesta erottamisesta, asuntolasta erottamisesta sekä opiskeluoikeuden pidättämisestä päättää Ammattiopisto Tavastian monijäseninen toimielin. Korkeintaan kolmen kuukauden määräaikaisesta erottamisesta oppilaitoksesta tai asuntolasta päättää rehtori.

Kieltäytyminen huumausainetestauksesta voi johtaa kurinpitomenettelyyn, ensisijaisesti varoitukseen. Kirjallinen varoitus voidaan antaa myös silloin, jos huumausainetestauksen perusteella opiskelija on käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt.

Huumausainetestiä koskevalla todistuksella tarkoitetaan koulutuksen järjestäjän (oppilaitoksen) osoittaman laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön antamaa todistusta. Todistus hankitaan opiskeluterveydenhuollon kautta (liite 3: Tiedonsiirtolomake terveydenhuollolle).

Todistus on esitettävä koulutuksen järjestäjän esittämässä kohtuullisessa ajassa. Todistuksen vaatimisesta ilmoitetaan alaikäisen opiskelijan huoltajalle.

Jos teko tai laiminlyönti on vakava tai opiskelija jatkaa kirjallisen varoituksen saatuaan epäasiallista käytöstä (*tässä esim. huumausaineiden käyttöä*), hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään vuodeksi.

5.4. Opiskeluoikeuden peruuttaminen

Kun koulutukseen tai ammatissa toimimiseen sisältyy **alaikäisen turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta tai liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia**, koulutuksen järjestäjä voi peruuttaa oikeuden suorittaa tutkinto sekä oikeuden osallistua tutkintokoulutukseen (*opiskeluoikeuden peruuttaminen)*, jos

- opiskelija on **vaarantamalla toistuvasti ja vakavasti** koulutuksessa toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden osoittautunut ilmeisen soveltumattomaksi toimimaan koulutukseen liittyvissä käytännön tehtävissä oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä, tai

- on ilmeistä, että opiskelija **ei terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään** täytä 40 §:n mukaisia opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä, tai

- opiskelija on tutkintoa suorittamaan **hakeutuessaan salannut** sellaisen 41 §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedon opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä, joka olisi voinut estää hänen ottamisensa opiskelijaksi, tai

- opiskelija **on tuomittu** rangaistukseen rikoslain (39/1889) 17 luvun 18, 18 a tai 19 §:ssä, 20 luvussa, 21 luvun 1-3 tai 6 §:ssä, 31 luvun 2 §:ssä taikka 50 luvun 1,2,3,4 tai 4 a §:ssä

tarkoitetusta rikoksesta, ja jos opintoihin liittyvät käytännön tehtävät oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä **edellyttävät olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä.**

Kaikissa tapauksissa ennen peruutuspäätöksen tekemistä koulutuksen järjestäjän on selvitettävä yhdessä opiskelijan kanssa tämän mahdollisuus hakeutua suorittamaan muuta tutkintoa tai koulutusta.

6. Asiantuntija-apua opettajille ja muulle henkilökunnalle opiskelijoiden päihteiden käyttöön liittyen

Opiskelijoiden päihteisiin liittyvissä tapauksissa otetaan aina yhteyttä niihin henkilöihin opiskelijapalveluissa tai opiskeluterveydenhuollossa, joiden tehtävänkuvaan kuuluu opiskelijan terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (psykososiaalinen tuki).
Ota yhteyttä tarvittaessa opiskelijapalveluhenkilöstöön.

Nuoriso-ohjaajat
Janne Kuisma 050 5533 570
Anni Rahkonen 050 4641 325

Koulukuraattorit
Eerika Ketonen 050 4400 482
Pirjetta Pakanen 050 4391 382
Janne Väinölä 050 5533 563

Terveydenhoitajat
Terveydenhoitajien yhteystiedot löydät
opiskelijan oppaasta tai Tavastian nettisivuilta

Asuntolaohjaajat
Päivi Markoff-Takala 040 5821 721
Helena Vitie-Hampunen 050 5848 071

Opiskelijapalvelupäällikkö

Päivi Kortesniemi 050 5957 138

Sähköposti kaikilla mallia: etunimi.sukunimi@kktavastia.fi

AMMATTIOPISTO TAVASTIA

LIITE 1

ILMOITUS PÄIHDEHAVAINNOSTA **LUOTTAMUKSELLINEN**

Opiskelijan epäillään olevan päihteiden vaikutuksen alaisena oppilaitoksessa, oppilaitoksen järjestämässä tilaisuudessa tai opiskelija-asuntolassa

Opiskelijan nimi Synt. aika Opetusryhmä
Tapahtuman ajankohta
Kuvaus tilanteesta
Miten päihdehaitta todettiin? (esim. humalatila, muu päihtymys, krapula, muut vieroitusoireet, epäasiallinen ja häiritsevä käytös)
Opiskelijan oma näkemys tilanteesta: Myönsi päihdekäytön Kielsi päihdekäytön

Aika ja paikka

Opettajan allekirjoitus, nimenselvennys

Jatkotoimenpiteenä opettaja ottaa yhteyttä nuoriso-ohjaajaan, koulukuraattoriin tai terveydenhoitajaan ja luovuttaa ilmoituksen hänelle.

AMMATTIOPISTO TAVASTIA 2

Hoitoonohjaussitoumus **LIITE**

Opiskelijapalveluiden ja opiskeluterveydenhuollon käyttöön

HOITOONOHJAUSSITOUMUS

Opiskelijan nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Opetusryhmä: _____

Perustelut hoitoonohjaukselle päihteiden käytön yhteydessä

_____

_____

_____

_____

_____

Hoitotaho, yhteyshenkilö sekä sovitut toimenpiteet (mm. hoitojakso ja seuranta)

_____

_____

_____

_____

Sitoudun käymään hoidossa sovitulla tavalla oppilaitoksen osoittamassa paikassa, sekä hyväksyn oppilaitoksen psykososiaalisen tuen henkilöstön tarvittavat yhteydenotot eri viranomaisiin.

Mikäli opiskelija ei suostu hoitoonohjaukseen sekä sovittuun seurantaan, tai jättää hoidon kesken tai antaa positiivisen näytteen huumausaineseulassa hoitojakson aikana, on oppilaitoksella lakiin perustuva oikeus ja velvollisuus ilmoittaa asiasta lastensuojeluviranomaisille (koskee alle 18-vuotiaita). Päihteiden käyttöä voidaan käsitellä oppilaitoksessa myös järjestyssääntörikkomuksena, joka voi johtaa kurinpitomenettelyihin.

Allekirjoitukset

Aika ja paikka _____

Opiskelija _____

Huoltaja (koskee vain alle 18-vuotiaita) _____

Oppilaitoksen edustaja _____

Jakelu: _____

LIITE 3

Malli tiedonsiirtolomakkeesta, jota voidaan käyttää, kun koulutuksen järjestäjä edellyttää huumausainetestausta. **Lomake on oppaasta ”Sora-lainsäädännön toimeenpano terveydenhuollossa. Ratkaisuja opiskeluun soveltumattomuuteen. Sosiaali- ja terveysministeriö 2015.”**

TIEDONSIIRTOLOMAKE TERVEYDENHUOLOLLE – OPISKELIJA VELVOITETTU ESITTÄMÄÄN HUUMAUSAINETESTIÄ KOSKEVA TODISTUS

Koulutuksen järjestäjä tai korkeakoulu voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen perustuen

lakiin ammatillisesta koulutuksesta (630/1998, 34 a §), lakiin ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998), 11 § 4 kohta), ammattikorkeakoululakiin (932/2014, 36 §), yliopistolakiin (558/2009, 43 d §), valtioneuvoston asetus huumausainetestien tekemisestä (218/2005, 4§)

1. Opiskelijan tiedot (nimi, henkilötunnus):
   _____
   _____

2. Opiskelijalla kuvallinen henkilöllisyystodistus: kyllä ___ ei ___

   **mikäli opiskelijalla ei ole kuvallista henkilöllisyystodistusta, on opiskelijalla oltava testaustilanteessa mukana koulutuksen järjestäjän, korkeakoulun, työssäoppimispaikan tai harjoittelupaikan edustaja, joka voi luotettavasti todistaa opiskelijan henkilöllisyyden

3. Perustelu vaatimukselle esittää huumausainetestiä koskeva todistus:
   ___ epäily huumausaineiden vaikutuksen alaisena olemisesta
   ___ epäily huumeriippuvuudesta

4. Päihtymysepäily (paikka, kellonaika ja pvm):
   _____

5. Päihtymystilan arvioijan (koulutuksen järjestäjän, korkeakoulun, työssäoppimispaikan tai harjoittelupaikan edustaja) nimi ja puh: _____

6. Päihtymystilan arviointi:

Puhe:	**Puhuteltavuus:**	**Ajan ja paikan taju:**
☐ selvää ☐ epäselvää	☐ kyllä ☐ heikentynyt	☐ kyllä ☐ heikentynyt
Kävely:	**Reaktiokyky:**	**Alkoholin haju:**
☐ varmaa ☐ epävarmaa	☐ normaali ☐ hidastunut	☐ ei ☐ kyllä
Olemus: ☐ rauhallinen - hallittu ☐ unelias	☐ euforinen – menee lujaa ☐ uhitteleva	☐ ahdistunut ☐ itkuinen
Fyysiset oireet: ☐ ei ole ☐ vapina	☐ levottomuus ☐ oksentaminen	☐ hikoilu

7. Kuvaus toimintakyvyn heikentymisestä:
   _____
   _____
   _____

8. Opiskelija ohjattu testaukseen seuraavista tehtävistä:
   _____
   _____

9. Huumausainetestaustodistuksen esittämiseen velvoittaneen koulutuksen järjestäjän tai korkeakoulun edustajan yhteystiedot (nimi, puhelinnumero):
   _____

10. Opiskelija ohjattu terveydenhuoltoon huumausainetestausta varten

    kellonaika ja pvm: _____

    terveydenhuollon yksikön nimi: _____

    mahdollisen saattajan nimi: _____

Paikka ja aika _____

Allekirjoitus _____

Nimenselvennys (päihtymystilan arvioinut henkilö) _____

Tämän asiakirjan alkuperäinen kappale on koulutuksen järjestäjän tai korkeakoulun kappale. Yksi kopio on annettu opiskelijalle ja yksi jää terveydenhuollon yksikköön

AMMATTIOPISTO TAVASTIA

LIITE 4

TOIMENPITEET TURVALLISUUTTA VAARANTAVAN ESINEEN TAI AINEEN POISTAMISEKSI

Opiskelijan tiedot	Opiskelijan nimi Syntymäaika Ryhmätunnus
Hallussapitoepäily Oma tai toisen turvallisuutta vaarantava esine tai aine Omaisuuden vahingoittamiseen tarkoitettu esine tai aine	Selvitys hallussapitoepäilystä Epäilyn tehneen henkilön allekirjoitus Päiväys / 201 Nimen selvennös
Haltuunotto Vapaaehtoinen tai Välttämättömien voimakeinojen käyttäminen (ei sallittu omaisuutta vahingoit-tavien esineiden tai aineiden kohdalla)	Kuvaus haltuunotosta Opettajan/koulutuspäällikön/rehtorin allekirjoitus Päiväys / 201 Nimen selvennös
Tarkastus Opiskelijan mukana olevat tavarat Hallinnassa olevat säilytystilat Vaatteet päällisin puolin	Tarkastuksen kohde Ilmoitus opiskelijalle Opiskelijan pyyntö tarkastukseen osallistuvasta henkilöstä Tarkastuksen tekijät Kuvaus tarkastuksesta Opettajan/koulutuspäällikön/rehtorin allekirjoitus Päiväys / 201 Nimen selvennös
Ilmoitus huoltajalle	Ilmoittamistapa Allekirjoitus Päiväys / 201 Nimen selvennös
Haltuun otetut esineet ja aineet	Haltuun otetut esineet ja aineet Säilytys Kenelle luovutettu ja miten Päiväys / 201 Allekirjoitus Nimen selvennös
Kurinpito Lomake palautetaan täytettynä rehtorille	Ehdotus toimenpiteiden johtamiin kurinpitomenettelyihin Päiväys / 201 Allekirjoitus Nimen selvennös
Monijäsenisen toimielimen käsittely	Päiväys / 201

Ammattiopisto Tavastian järjestyssäännöt, kohta 8:
Oppilaitokseen ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen.

Toimintaohje
Rehtorilla tai opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta kielletty esine tai aine. Jos opiskelija tässä tilanteessa koettaa vastarintaa tekemällä välttää oman tai toisen turvallisuuden vaarantavan esineen tai aineen (ei omaisuuden vahingoittamiseen) haltuun ottamisen, rehtorilla tai opettajilla on oikeus käyttää välttämättömiä, opiskelijan ja tilanteen huomioon ottavia voimakeinoja.

Opettajalla tai rehtorilla on oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat (pukukaapit, lokerot) ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, joka vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos on ilmeistä, että opiskelijan hallussa on tällaisia esineitä tai aineita ja opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Vaarallinen esine tai aine

Vaarallinen esine tai aine voi olla mm. huumausaine-, alkoholi- ja järjestyslain mukaan kielletyt esineet ja aineet, joiden hallussapitoon ei oppilaitoksessa ei ole syytä. Järjestyslain (612/2003) mukaan vaarallisia ovat

- teräaseet, rikotut lasiesineet ja muut näihin rinnastettavat viiltämiseen tai pistämiseen soveltuvat esineet
- patukat, ketjut, jouset, vaijerit, kaapelit, pesäpallomailat ja muut näihin rinnastettavat lyömiseen soveltuvat esineet
- tikat, kuulat ja muut näihin rinnastettavat heittämiseen soveltuvat esineet
- syövyttävät sekä toisen vakavaan vahingoittamiseen taikka lamauttamiseen soveltuvat aineet
- ilma-aseet, jousitoimiset aseet, harppuunat, ritsat, puhallusputket ja muut näihin rinnastettavat ampumiseen soveltuvat esineet
- terveydelle vaaralliset laserosoittimet

Ampuma-asetta tai räjähtävää esinettä erehdyttävästi muistuttavien esineiden hallussapito yleisellä paikalla on kielletty. Ampuma-aseiden ja räjähteiden hallussapidosta säädetään ampuma-aselaissa (1/1998), räjähdysvaarallisista aineista annetussa laissa (263/1953) ja räjähdeasetuksessa (473/1993).

Tarkistamisen periaatteet

- tarkastus voi tapahtua työpäivän aikana
- opiskelijalle pitää ilmoittaa tarkastuksen syy
- tarkastuksen tekijän tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta
- tarkastuksessa tulee olla läsnä lisäksi toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva
- opiskelijan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos hän on saapuvilla
- haltuunotto tulee toteuttaa turvallisesti: ei saa puuttua henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä ja on noudatettava hienotunteisuutta
- haltuun ottamisesta ja tarkastuksesta tulee antaa kirjallinen selvitys koulutuksen järjestäjälle (monijäseniselle toimielimelle)
- haltuun ottamisesta ja tarkastuksesta on ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajalle mahdollisimman pian

Haltuun otetun esineen tai aineen säilytys ja luovuttaminen

- haltuun otettu esine tai aine on säilytettävä huolellisesti ja luovutettava mahdollisimman pian haltuun otosta
    - jos täysi-ikäisellä opiskelijalla on oikeus pitää hallussa esinettä tai ainetta, ne palautetaan opiskelijan hänelle työpäivän päätyttyä. Luovuttaminen kirjataan.
    - jos alaikäisen opiskelijan huoltajalla on oikeus pitää hallussa esinettä tai ainetta, niiden palauttamisesta ilmoitetaan hänelle. Jos hän ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunoton ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Luovuttaminen tai hävittäminen kirjataan.
    - mikäli opiskelijalla/huoltajalla ei ole oikeutta pitää esinettä tai ainetta hallussaan, ne luovutetaan polisille tai muulle laissa määrätylle viranomaiselle. Haltuun otetut huumausaineet, ampuma-aseet, aseen osat, patruunat, ammukset, kaasusumuttimet sekä räjähteen tulee luovuttaa poliisille välittömästi

TALOUSARVION INVESTOINTISUUNNITELMAN MUUTOS			
HANKEKORTTI 2019	**Talousarvio 2019**	**Talousarviomuutos**	**Talousarvion muutoksen jälkeen**
Talonrakennus			
Hattelmalantie 8 E-tilamuutokset	1 500 000	568 000	2 068 000
Talonrakennus yhteensä	1 500 000	**568 000**	**2 068 000**
Irtain omaisuus (E-rakennus)			
Valman luokkien AV-laitteiden uusinta	0	16 000	16 000
Prolog jauhemaalauslinjasto	0	140 000	140 000
Prolog pintakäsittelyn av-järjestelmä	0	60 000	60 000
Prolog ruiskumaalauskammio	0	60 000	60 000
Prolog raepuhalluskaappi	0	16 000	16 000
Prolog imuseinien hankinta	0	10 000	10 000
Prolog opetuslaitteet	0	26 500	26 500
Valma/TP/Suutari irtokalusteet	0	17 000	17 000,00
Irtaimen investoinnit		**345 500**	**345 500**
Investoinnit yhteensä	**1 500 000**	**913 500**	**2 413 500**

YHTYMÄHALLITUS 26.3.2019/LIITE 9

1. SOPIMUKSEN OSAPUOLET

Hattulan kunta
Y-tunnus 0145801-3

Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK
Y-tunnus 2617489-3

Hämeenlinnan kaupunki
Y-tunnus 0146921-4

Janakkalan kunta
Y-tunnus 0147510-4

Koulutuskuntayhtymä Tavastia
Y-tunnus 0205303-4

KuntaPro Oy
Y-tunnus 2332823-6

Tämän yhteistyösopimuksen mukaisia palveluja toteutetaan Sopijapuolten sekä näiden hallinnoimien sidosyksiköiden välisessä yhteistyössä. Uusia hankintayksiköitä voidaan liittää sopimuksen osapuoliksi neuvottelemalla asiasta Yhteishankintayksikön ja muiden Sopijapuolten kanssa. Yhteishankintayksikkö ottaa liittymisestä sopiessaan huomioon mahdollisuudet hoitaa tämän sopimuksen mukaiset aiemmin Sopijapuolten kanssa sovitut velvoitteet. Liittyminen toteutuu Yhteishankintayksikön ja liittyjän välisellä sopimuksella, joka vastaa tämän yhteistyösopimuksen mukaisia ehtoja. Uusien sopijapuolten lisääminen sopimukseen edellyttää yksimielisyyttä kaikkien aiempien sopijapuolten välillä. Siten uusien yhteisöjen lisäämisestä tähän sopimukseen voidaan myös kieltäytyä.

2. MÄÄRITELMÄT

”Sopijapuoli” tarkoittaa tässä sopimuksessa mainittuja Asiakkaita ja Yhteishankintayksikköä, jotka toimivat tämän sopimuksen allekirjoittajina.

”Hankintapalvelut” tarkoittaa hankintalain (1397/2016) mukaisten hankinta- ja kilpailutuspalveluiden tuottamista. Hankintapalvelut viittaa myös KuntaPro Oy:n toimialaan, joka tuottaa mainittuja palveluita Asiakkailleen.

”Yhteishankintayksikkö” viittaa KuntaPro Oy:n Hankintapalveluiden rooliin hankintalain tarkoittamana yhteishankintayksikkönä, joka tarjoaa hankinta- ja kilpailutuspalveluita Asiakkailleen.

”Asiakas” tarkoittaa kaikkia KuntaPro Oy:n osakkeenomistajia, joilla on mahdollisuus hyödyntää KuntaPro Oy:n tarjoamia palveluja. Muut kohdassa 1 listatut sopijapuolet kuin KuntaPro Oy ovat tämän sopimuksen tarkoittamia Asiakkaita.

”Sopimusasiakas” tarkoittaa kilpailutusprosessiin ja sen tuloksena syntyvään hankintasopimukseen sitoutunutta Asiakasta.

”Toimittaja/Palveluntuottaja” tarkoittaa yksittäiseen hankintasopimukseen kilpailutuksella valittua talouden toimijaa.

”Seudullinen strategiaryhmä” tarkoittaa kaikkien Sopijapuolten yhdessä muodostamaa yhteistyöfoorumia, joka muodostetaan tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti ja joka kokoontuu tässä sopimuksessa sovitulla tavalla.

3. TAUSTA JA SOPIMUKSEN PERUSTEET

Vuonna 2018 on selvitetty tarvetta organisoida uudelleen strateginen hankintayhteistyö Hämeenlinnan seudulla. KuntaPro Oy:n ja seutukuntien välillä käydyn keskustelun pohjalta on laadittu esitys hankintapalveluiden seudullisesta strategiatyöstä, jossa esitettyihin tavoitteisiin tämä sopimus perustuu.

Tämä sopimus kumoaa aiemmin Hämeenlinnan seudun hankintatoimen yhteistyöstä laaditut ohjeet ja määräykset – mukaan lukien vuonna 2007 allekirjoitettu sopimus – sekä määrittää tästä eteenpäin ne säännöt, joiden mukaan Hämeenlinnan seudulla yhteishankintaa jatkossa toteutetaan Yhteishankintayksikön osalta.

4. SOPIMUKSEN TAVOITTEET

Tämän sopimuksen tarkoituksena on määritellä sopijapuolten välinen seudullinen hankintayhteistyö, jossa KuntaPro Oy:n Hankintapalveluiden tehtävänä on mahdollisimman asiakaslähtöisesti ja tehokkaasti tuottaa yhteishankinta- ja kilpailutuspalveluita muille Sopijapuolille.

Tarkoituksena on pitkäaikainen ja kaikille Sopijapuolille hyödyllinen kumppanuus, jonka kautta voidaan tehostaa julkisten hankintojen vaatimaa resursointia ja julkisten varojen käyttöä sekä saavuttaa hankintayksiköiden välisiä synergiaetuja.

Seudullisen strategiaryhmän tarkoituksena on:

- ohjata KuntaPro Oy:n Hankintapalveluiden toimintaa Hämeenlinnan seudulla
- saada KuntaPro Oy:n Hankintapalveluiden toiminnasta ja sen toteuttamista yhteishankinnoista riittävät raportit säännöllisesti
- varmistaa, että Sopijapuolilla on käytettävissään kustannustehokkaita hankintasopimuksia ja kyvykkäitä sopimustoimittajia
- ehkäistä päällekkäistä työtä ja saavuttaa sitä kautta hankintayksiköiden välisiä synergiaetuja
- yhdenmukaistaa, suoraviivaistaa ja ammattimaistaa seudulla tehtäviä hankintoja
- huomioida kunkin hankintayksikön hankintastrategiset arvot ja painotukset yhteishankinnoissa
- parantaa hankintatarpeisiin liittyvää ennakointia hankintojen hallinnoinnin organisoinnissa ja tehokkuudessa
- hyödyntää kertaalleen tehtyä työtä ja valmista osaamista
- tuottaa tietoa voimassa olevien sopimusten tarkoituksenmukaisuudesta ja käytöstä

Sopimuksen tavoitteena on myös korjata seudulla jo toteutettua hankintayhteistyötä tavoilla, joiden voidaan katsoa palvelevan paremmin muuttunutta

hankintalainsäädäntöä ja Sopijapuolten nykyisiä toimintaympäristöjä. Aiemman yhteistyösopimuksen korvaamisella pyritään ohjaamaan seudullista hankintayhteistyötä seuraavasti:

- Aiemman sopimuksen määrittelemästä velvoittavuudesta siirrytään kohti vapaata yhteistyötä. Siten perustettavan strategiaryhmän Osapuolilla ei ole suoraa päätösvaltaa toistensa toiminnan koordinointiin.
- Tämä sopimus ei sisällä etukäteen määriteltyjä tuoteryhmiä tai niiden rahoitusmalleja. Sen sijaan seudulla toteutettavista yhteishankinnoista ja niitä koskevasta yhteistyöstä päätetään aina erikseen.

Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi Sopijapuolet sitoutuvat osallistumaan seudullisen strategiaryhmän toimintaan.

5. TUOTETUT PALVELUT JA KESKEISET TOIMINTAPERIAATTEET

Tällä sopimuksella sovitaan osapuolten välisistä yhteistyökäytännöistä, joissa KuntaPron tuottamat hankintapalvelut ovat mainitun yhteistyön viitekehys. Tässä tarkoitetut hankintapalvelut perustuvat KuntaPron rooliin hankintalain (1397/2016) tarkoittamana yhteishankintayksikkönä, ja niitä tuotetaan noudattaen seuraavia laadunhallinnan periaatteita:

- Palvelua tuottava asiantuntija on aina selvillä kilpailutusprosesseihin ja sopimushallintaan liittyvien valintojensa lainmukaisuudesta. Mikäli asiantuntija ei tiedä tai osaa perustella kilpailutusdokumentaatioon päätyvien valintojensa (esim. valintakriteerit, vertailuperusteet, sopimusehdot) oikeusperustaa itse, selvittää hän lakiperustan esimieheltään tai kollegoiltaan. Mikäli KuntaPron organisaatiosta ei löydy riittävää tietämystä, selvitetään asia ulkopuolista lakimiestä tai muuta konsulttia hyödyntäen siten, että KuntaPro vastaa selvittämisen kustannuksista.
- KuntaPron kilpailuttavat asiantuntijat käyvät läpi ennalta määrätyn perehdytysprosessin, ennen kuin heille nimetään omia projekteja. Projektien läpiviennissä hyödynnetään kirjattujen ohjeiden lisäksi organisaation muuta osaamista yllä kuvatulla tavalla.
- Jokaiseen asiakasprojektiin liittyvä dokumentaatio käy läpi sisäisen tarkastuksen, ennen kuin se julkaistaan. Sisäisessä tarkastuksessa projektiin nimetty asiantuntija antaa kilpailutus- ja/tai sopimusdokumentaation oikoluettavaksi omalle esimiehelleen, vertaiselleen ja/tai muulle yhteistyötaholle jolla on riittävä osaaminen ja kokemus asiantuntevaan laaduntarkastukseen.
- KuntaPro ylläpitää kirjattuja prosesseja ja työohjeita, joiden perusteella kilpailutusprojekteja ja sopimushallintaa (yhteishankintasopimuksien osalta) toteutetaan. Mainittuja prosesseja ja työohjeita tarkistetaan sisäisesti määräajoin ja aina toimintakentän muutosten yhteydessä.
- KuntaPron Hankintapalvelut tekee omaan toimintaansa kohdistuvaa säännöllistä kehittämistyötä, jossa tarkastellaan omia toimintamalleja mm. asiakaspalveluun, palvelukonseptointiin, viestintään, liiketoiminnan riskeihin sekä tilastointiin ja raportointiin liittyen. Kehittämistyöhön osallistuu koko KuntaPron hankintapalveluiden henkilöstö kehittämistyölle erikseen varattuina aikoina.
- KuntaPron Hankintapalveluiden asiakkaiden esittämät palautteet ja kehitysideat viedään aina osaksi yllä kuvattua Hankintapalveluiden kehittämistyötä.

- KuntaPron Hankintapalvelut pyrkii vahvistamaan erilaisiin toimialoihin ja hankinnan kohteisiin liittyvää osaamistaan sisäisellä vastuunjaolla, jossa projekteja kohdistetaan asiantuntijoille heidän aiemman kokemuksensa, erityisosaamisensa ja henkilökohtaisen kiinnostuksensa perusteella.

Yhteishankintapalvelut:

KuntaPro tarjoaa kaikille asiakkailleen seuraavat yhteishankintapalvelut

- tarjouskilpailuiden aikataulutus ja hankintailmoitukset
- markkinakartoitukset ja vuoropuhelut asiakkaiden ja toimittajien suuntaan
- tarjouspyyntöasiakirjojen valmistelu ja laadinta yhteistyössä sopijapuolten kanssa
- markkinointi ja etukäteistiedotus
- kilpailutuksen tekninen läpivienti
- tarjousten käsittely
- hankintapäätökset ja tiedottaminen
- hankintasopimusten laadinta ja sopimusmuutosten hallinnointi
- sopimustietojen ylläpito
- sopimusten täytäntöönpano ja seuranta
- sopimusmuutosten käsittely ja tiedottaminen
- asiakasreklamaatioiden seuranta ja niiden käsittelyyn osallistuminen
- asiakaspalvelu ja -neuvonta yhteishankintatuoteryhmiin liittyen

Yhteishankintapalveluiden keskeiset periaatteet

- Yhteishankintapalveluita voivat käyttää ainoastaan KuntaPron suoraan tai välillisesti omistavat julkiset hankintayksiköt, mukaan lukien suorien omistajien määräysvallassa olevat tytäryhteisöt.
- Yhteishankintapalvelua toteutetaan ainoastaan havaitun asiakastarpeen ja potentiaalisesti saavutettavan asiakasedun perusteella
    - Asiakkailta tulevat palvelukyselyt
    - Toimittajilta tulevat palvelukyselyt
    - Yhteishankintayksikön itse havaitsemat hankintatarpeet
    - Yhteishankintasopimuksiin voi liittyä ja sitoutua muitakin kuin tarjouspyynnön laatimiseen osallistuvia asiakasyhteisöjä sen puitteissa, miten sopimuksen laajentamisesta on alkuperäisten sitoutujien välillä sovittu.
- Yhteishankintayksikön palvelut yhteishankintojen osalta rahoitetaan komissiomuotoisena maksuna, joka peritään valittavilta palveluntuottajilta. KuntaPro ei peri yhteishankinnan toteuttamisesta maksua Asiakkaalta.
- Yhteishankinnoissa kilpailutusasiakirjat sekä hankintapäätökset ja niihin perustuvat sopimukset allekirjoittaa KuntaPron hankintajohtaja.
- Yhteishankintoihin sitoutuvilta asiakkailta edellytetään kilpailutuksella valittujen palveluntuottajien ja sopimustoimittajien käyttämistä sen puitteissa, mitä hankintasopimuksessa on määritelty.
- Sopijapuolet kohdistavat pääsääntöisesti tilaukset suoraan sopimustoimittajalle, joka laskuttaa suoraan tilaajaa. Poikkeuksena tästä se, mitä on sovittu kuntien ICT-palveluiden yhteistoimintasopimuksessa.

Hankintojen tukipalvelut:

Yhteishankintayksikkö voi hankintalain (1397/2016) mukaan tarjota asiakkailleen hankintojen tukitoimintoja. KuntaPro tarjoaa asiakkailleen seuraavia hankintojen tukipalveluita (ts. konsultointipalvelut tai kilpailutuspalvelut)

- julkisiin hankintoihin liittyvä neuvonta ja koulutus sopijapuolten itse toteuttamissa hankinnoissa ja yleisellä tasolla

- asiakaskohtaisten kilpailutusprosessien toteutus
- asiakaskohtaisten kilpailutusprosessien yksittäisten hankinnan vaiheiden toteutus ja/tai ohjeistus
- kilpailutusdokumenttien laadinta ja oikoluku

Hankintojen tukipalveluiden keskeiset periaatteet

- Hankintojen tukipalvelut veloitetaan asiakkaalta toteutuneen työmäärän mukaan (tuntimääräarvion sisältävä tarjous annetaan pyydettäessä ennen työn aloittamista)
- Erillishankinnasta laskutetaan puolen tunnin tarkkuudella kulloinkin voimassa olevan sopimushinnan mukaan
- Asiakkaan erikseen pyytämät lakimiespalvelut veloitetaan asiakkaalta läpilaskutuksena. Tällaisten tilausten yksityiskohdista ja veloitusperusteista neuvotellaan tilauskohtaisesti.
- Kilpailutuksen etenemisen edellytyksenä on asiakkaan sitoutuminen prosessiin (mm. tarvittavien tietojen toimittaminen riittävän ajoissa).
- Asiakas vastaa antamiensa tietojen oikeellisuudesta
- KuntaPron osuus hankinta- ja sopimusprosessin toteutuksesta sovitaan aina asiakkaan kanssa erikseen.
- Hankintayksikkönä on aina asiakas.
- Hankintayksikkö tekee hankintapäätöksen oman päätöksentekoprosessin mukaisesti. Mikäli päätöksen tiedoksianto ulkoistetaan KuntaProlle, tehdään päätös silti asiakkaan nimissä.
- Hankintayksikkö lähettää hankintapäätöksen aina tiedoksi KuntaProlle.
- KuntaPro toimittaa kaiken kilpailutusdokumentaation asiakkaalle sähköpostilla tai muulla erikseen sovittavalla sähköisellä tavalla viimeistään hankintapäätöksen tekemisen jälkeen ja pyydettäessä jo aiemmin.
- Hankintojen tukipalveluita voidaan tarjota sekä yksittäisille asiakkaille että useiden asiakkaiden muodostamille ryhmittymille

<u>Seudullinen yhteistyö:</u>

Seudullisen yhteistyön palveluilla tarkoitetaan palveluita, joita toteutetaan seudullisessa strategiaryhmässä, ja joista on siten sovittu ainoastaan tämän sopimuksen sopijapuolten välillä. Seudullisen yhteistyön palvelut täydentävät osin yllä listattuja yhteishankinta- ja tukipalveluita.

Seudullisessa strategiatyössä palvelu on kaksisuuntaista, ja toiminta perustuu tiedonvaihtoon ja suunnitteluun. Seudullinen strategiaryhmä kokoontuu enintään neljä (4) kertaa vuodessa. Kokoontumistarvetta voidaan arvioida sopijapuolten välillä tapauskohtaisesti. Kokoonkutsujana toimii KuntaPro Oy.

Seudullisen strategiaryhmän käsittelemiin asioihin kuuluvat:

- KuntaPron Hankintapalveluiden toiminnan ohjaamisen periaatteet Hämeenlinnan seudulla
- KuntaPron Hankintapalveluiden toiminnan mittarit ja niiden raportointi
- KuntaPron toiminnan ajankohtaisten asioiden esittely
- hankintapalveluiden palvelukonseptointi ja hankintalain oikeuskäytäntöön suhteutettavat toiminnanmuutokset
- Sopijapuolten ajankohtaiset hankinnat ja hankintatarpeet
- kilpailutusta vaativat hankinnan kohteet
- hankinnoissa ilmenneet ongelmatilanteet ja tulkinnat
- muiden Asiakkaiden aloitteesta tehtävät KuntaPron yhteishankinnat

- KuntaPron omasta aloitteesta suunniteltavat hankinnat
- tulevan hankintakauden suunnittelu ja aikatauluttaminen
- hankintakalenterin laadinta ja mukauttaminen
- sopimusten ostojen, asiakaskohtaisten ostovolyymien, palvelumaksujen sekä muun sopimusdatan seuranta ja raportointi
    - Seuturyhmässä läpikäytävään sopimusdataan kuuluvat Sopijapuolten omien lukujen lisäksi myös Sopijapuolten konserniyhteisöjä koskevat luvut.

Yhteishankintayksikön palveluita koskevia linjauksia sovelletaan silloin, kun yksi tai useampi Seudullisen strategiaryhmän jäsenistä päättää toteuttaa yhteishankintasopimuksen kilpailutuksen KuntaPron kautta tai antaa sitoutumisen muiden Asiakkaiden antaman impulssin kautta toteutettaviin yhteishankintoihin.

Seudullisessa strategiaryhmässä aloitettujen yhteishankintojen kilpailutusten suhteen tämän sopimuksen sopijapuolet sitoutuvat seuraaviin periaatteisiin:

- Jokaisen hankintaprosessin toteutus aloitetaan mahdollisimman etupainotteisen suunnittelun ja tiedottamisen kautta.
- Sopijapuolet sitoutuvat edistämään yhteistyössä toteutettavan hankinnan onnistumista oman organisaationsa osalta.
- Sopijapuolet sitoutuvat osallistumaan muun muassa tarvemäärittelyyn, hankinnan kohteen tekniseen määrittelyyn ja tarjouspyynnön oikolukuun vastuunjaon mukaisesti. KuntaPron vastuulla on aina hankinnan kokonaisuus sisältäen mm. teknisen läpiviennin, menettelyn sekä oikeusperustan. Asiakkaan vastuulla on hankinnan tavoitteiden ja suuntaviivojen kommunikointi sekä riittävän tiedon tuottaminen hankinnan kohteen substanssin osalta, jotta tarkoituksenmukainen kilpailutus on mahdollinen.

Tällä sopimuksella sovitaan seuraavista konsultointipalveluiden toteuttamiseen liittyvistä linjauksista:

- KuntaPro Oy:n tarjoaman konsultointipalvelun tuntihinta Sopijapuolille on edullisempi kuin KuntaPro Oy:n normaali palveluhinta. Hinnoittelun periaatteet kuvataan tämän sopimuksen kohdassa 6.
- Seudullisen strategiaryhmän kokoontumisissa käsiteltävät asiakas- tai hankintakohtaiset asiat, kuten strateginen suunnittelu ja hankintatekninen konsultointi, mielletään seudullisen yhteistyön lisäarvoksi ja ovat siten Asiakkaille maksuttomia. Seudullisen strategiaryhmän käsittelyn perusteella sovittavat asiakaskohtaiset toimeksiannot ovat kuitenkin laskutuksen piirissä.

Uusista/laajennetuista palveluista ja niistä aiheutuvista lisäpanostuksista ja sen edellyttämästä rahoituksesta voidaan sopia erikseen kesken sopimuskauden. Niiden yhteisöjen osalta, jotka myöhemmin osoittavat halukkuutensa liittyä Seudullisen strategiaryhmän osaksi, sovitaan kaikkien Sopijapuolten välisin neuvotteluin.

6. RAHOITUSMALLI JA LASKUTUS

Seudullisen strategiaryhmän kokoontumisista tai toiminnan organisoimisesta ei peritä maksua.

Tässä sopimuksessa mainittujen yhteishankintapalveluiden rahoitus toteutetaan seuraavasti:

- Kilpailutusprosesseista aiheutuvat kustannukset sisältyvät Yhteishankintayksikön kilpailuttamien tuotteiden ja/tai palveluiden ostohintoihin. Yhteishankintayksikkö ei laskuta Sopimusasiakkaalta tässä sopimuksessa kuvatuista yhteishankintapalveluista mitään, vaan yksikkö saa rahoituksensa Toimittajien maksamana ostohyvitteenä (ts. komissio tai palvelumaksu).
- Ostohyvite määräytyy tuoteryhmäkohtaisesti palvelumaksuprosenttina, joka sisältyy asiakkaiden ostamien tuotteiden ja/tai palveluiden ostohintoihin. Tuoteryhmäkohtainen palvelumaksuprosentti sovitaan Sopimusasiakkaiden ja Yhteishankintayksikön välillä osana kilpailutusprosessin aloittamista.

Konsultointipalveluista, kuten asiakaskohtaisten hankintasopimusten kilpailuttamispalveluista, veloitetaan Sopijapuolten välillä sovitun hinnaston mukaisesti (allekirjoitushetkellä 89€/h). KuntaPro Oy sitoutuu tarjoamaan konsultointipalvelun seudullisen strategiaryhmän työhön osallistuville Asiakkaille edullisemman tuntihinnan kuin mikä KuntaPro Oy:n kulloinkin voimassa oleva normaali palveluhinta on. Hinnoittelua voidaan tarkistaa yleisen hintatason muuttuessa tai toimintaympäristön niin edellyttäessä, kuitenkin seuraavin edellytyksin.

- Hinnanmuutoksen tulee aina perustua ulkoisista muuttujista johtuvaan todelliseen taloudelliseen paineeseen, ja hinnanmuutosesitykset tulee aina perustella.
- Hinnoittelukaudet noudattavat kalenterivuosia (1.1.–31.12.). Hinnanmuutosesitykset seuraavalle hinnoittelukaudelle tulee esittää kirjallisesti perusteluineen 30.9. mennessä. Kesken hinnoittelukauden ei tähän sopimukseen kirjattua hintaa voida muuttaa.
- Hinnanmuutosesitykset tuodaan aina seudullisen strategiaryhmän käsittelyyn, ja niistä sovitaan aina kirjallisesti sopimukseen lisättävällä neuvottelumuistiolla. Mikäli hinnanmuutoksista ei päästä sopuun, sovelletaan sitä, mitä tässä sopimuksessa on mainittu erimielisyyksien ratkaisemisesta tai mahdollisesta sopimuksen irtisanomisesta.

7. SOPIJAPUOLTEN OIKEUDET, VASTUUT JA VELVOITTEET

Osapuolten välinen sopimusoikeudellinen vastuu yksittäisten kilpailutusprosessien kohdalla riippuu toteutustavasta. Erillishankinnoissa (ts. hankintojen tukipalveluissa) asiakas on aina hankintayksikkö, ja siten myös sopimusoikeudellinen vastuu on asiakkaalla. Yhteishankintoina toteutettavissa prosesseissa hankintayksikkö on KuntaPro, jolloin Yhteishankintayksikkö on sopimuksen omistaja ja asiakkaidensa sopimusoikeudellinen edustaja.

Tämän sopimuksen mukaiseen seudulliseen strategiayhteistyöhön sovelletaan seuraavia sopijapuolten välisiä oikeuksia ja velvollisuuksia.

Yhteishankintayksiköllä on oikeus:

- olla toteuttamatta sellaisia kilpailutusprosesseja tai sellaisia palvelukonsepteja (yhteishankinta tai konsultointi), joiden ei katso olevan käsillä olevan hankinnan kohteen yhteydessä kannattavia tai muuten tuottavan riittävää lisäarvoa Asiakkaille tai itselleen. Päätökset ja niiden perustelut tuodaan tällaisissa tapauksissa aina läpinäkyvästi esiin.
- edellyttää Asiakkailta riittäväksi katsomansa määrä kirjallisia sitoutumisia ja/tai optioasiakkuuksia ennen kuin aloittaa työn sovitun hankintaprosessin toteuttamiseksi.

- tuottaa tässä sopimuksessa kuvattuja palveluita myös muille Asiakkailleen kuin tämän sopimuksen Sopijapuolille – kuitenkin tämän sopimuksen ulkopuolella.
- markkinoida Seudullisessa strategiaryhmässä aloitettuja ja toteutettuja yhteishankintasopimuksiaan myös muille Asiakkailleen siltä osin kun se ei vaikuta negatiivisesti Sopimusasiakkaisiin (esim. sopimusta laajennettaessa).

Yhteishankintayksiköllä on velvollisuus:

- vastata Seudullisen strategiaryhmän kokoon kutsumisesta ja toiminnan fasilitoimisesta.
- vastata jokaisen toteutettavan hankintaprosessin palveluntuotannosta tämän sopimuksen palvelukuvausten esittämällä tavalla.
- vastata siitä, että Sopijapuolille jaetaan kaikki Yhteishankintayksiköllä itsellään oleva ohjaustieto, jonka mukaan perusteltuja päätöksiä hankintaprosessien toteuttamisesta voidaan tehdä.
- valvoa Sopijapuolten etua suhteessa muihin Asiakkaisiin hankintasopimuksen laadinnassa, markkinoinnissa ja mahdollisessa laajentamisessa.

Asiakkaalla on oikeus:

- sitoutua hankintaprosesseihin tai jättäytyä niiden ulkopuolelle oman harkintansa mukaan.
- saada kaikki ohjaustieto sellaisten yhteishankintasopimusten muutoksista, joissa on Sopimusasiakkaana.
- tuoda Seudullisen strategiaryhmän käsittelyyn oman organisaationsa asioita siltä osin, kuin asiat pysyvät tämän sopimuksen määrittelemien palveluiden piirissä.
- järjestää hankintansa muiden yhteistyötahojen kuin KuntaPro Oy:n kanssa ja/tai muulla tavalla kuin mitä Seudullisessa strategiaryhmässä sovitaan.

Asiakkaalla on velvollisuus:

- vastata viime kädessä itse oman organisaationsa hankintojen järjestämisestä.
- osaltaan edistää hankintaprosesseja, joissa itse on Sopimusasiakkaana. Edistämisellä tarkoitetaan ennen kaikkea hankinnan kohteeseen liittyvän henkilöstön työajan resursointia.
- mahdollisimman etupainoisesti selvittää hankintatarpeensa ja päättää osallistumisestaan Seudullisessa strategiaryhmässä käsiteltäviin hankintaprosesseihin ja muihin projekteihin.

Sopijapuolet vastaavat kukin tahollaan siitä, että he noudattavat tämän sopimuksen sisältöä ja vastuujakoa.

Yhteistyön seurauksena syntyvien sopimussuhteiden (erillishankintaprojektit, yhteishankintasopimukset) vastuut määritellään aina erikseen kyseistä sopimussuhdetta jäsentävässä tarjouksessa ja/tai hankintasopimuksessa. Myös mahdolliset erimielisyydet ja sopimussanktiot erillisten sopimusten mukaisessa palveluntuotannossa käsitellään aina erikseen sopimuskohtaisesti, eikä tämän sopimuksen mukaisen seudullisen hankintojen strategiatyön tarkoituksena ole siten käsitellä yksittäisten sopimusten ongelmatilanteita.

Sopijapuolet korostavat vastuullisuutta sopimusasioiden hoidossa ja sitä, että yhdenkin sopijaosapuolen sopimuksen vastainen toiminta on haitaksi kaikille muille sopijaosapuolille.

Sopijapuolet sitoutuvat informoimaan välittömästi sopimuksen allekirjoitettuaan omaa henkilöstöään sopimuksen sisällöstä ja sen vaikutuksista.

8. MUUT EHDOT

Tämä sopimus ei millään tavalla rajoita Sopijapuolten vapautta organisoida hankintojaan yhteistyössä Seudullisen strategiaryhmän ulkopuolella. Tämä sopimus ei myöskään millään tavalla rajoita Osapuolten vapautta organisoida yhteishankintapalveluita tai hankintojen tukipalveluita hankintalain (1397/2016) tarkoittamalla tavalla.

Yhteishankintayksikön vastuu mahdollisissa korvaustilanteissa rajoittuu yksikön virheellisten toimenpiteiden sopijapuolille aiheuttamien suoranaisten (välittömien) vahinkojen korvaamiseen. Yhteishankintayksikön korvausvastuu voidaan ulottaa välillisiin vahinkoihin tilanteissa, joissa vahingon aiheuttaminen voidaan perustellusti todeta tahalliseksi tai törkeästä huolimattomuudesta johtuvaksi.

Kukin sopijapuoli vastaa omalta osaltaan niistä korvauksista, jotka aiheutuvat tässä sopimuksessa sovitun vastaisesta toiminnasta. Esimerkiksi kilpailutuksen perusteella valittujen toimittajien ja sitä seuraavien sopimusten noudattamatta jättämisestä aiheutuvista sopimusrikkomuksista vahingonkorvauksineen vastaa kukin sopijapuoli itsenäisesti.

Sopijapuolet voivat edustaa seudullisessa strategiaryhmässä yhdessä tai erikseen enemmistöosuudella hallinnoimiansa hankintayhteisöjä (osakeyhtiöt ja kuntayhtymät), mikäli asiasta on sovittu ko. hankintayhteisön ja sen edustajien välillä. Uusien yhteisöjen lisääminen sopimukseen tapahtuu tämän sopimuksen kohdan 1 mukaisesti.

9. YHTEISTYÖSOPIMUKSEN VOIMASSAOLO, IRTISANOMINEN JA ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Sopimus on voimassa toistaiseksi alkaen allekirjoituksesta.

Kukin Sopijapuoli päättää sopimuksen irtisanomisesta (omalta osaltaan) itsenäisesti. Sopimuksen irtisanomisaika on kolme (3) kuukautta. Irtisanoutuvan Sopijapuolen on ilmoitettava irtisanoutumisestaan kirjallisesti kaikille muille Sopijapuolille.

Irtautuminen yksittäisistä KuntaPron toteuttamista yhteishankintasopimuksista tapahtuu kunkin sopimuksen ehtojen mukaisesti. Kukin Asiakas voi irtautua sekä tästä sopimuksesta että yksittäisistä yhteishankintasopimuksista omalta osaltaan.

Sopimukseen liittyvät erimielisyydet pyritään ratkaisemaan sopijapuolten välisin neuvotteluin.

10. ALLEKIRJOITUKSET

Tätä sopimusta on allekirjoitettu kuusi (6) kappaletta, yksi jokaiselle Sopijapuolelle.

Hattulan kunta

Aika ja paikka ___.____/_____ _____

Allekirjoitus ja nimenselvennys _____

Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK

Aika ja paikka ___.____/_____ _____

Allekirjoitus ja nimenselvennys _____

Hämeenlinnan kaupunki

Aika ja paikka ___.____/_____ _____

Allekirjoitus ja nimenselvennys _____

Janakkalan kunta

Aika ja paikka ___.____/_____ _____

Allekirjoitus ja nimenselvennys _____

Koulutuskuntayhtymä Tavastia

Aika ja paikka ___.____/_____ _____

Allekirjoitus ja nimenselvennys _____

KuntaPro Oy

Aika ja paikka ___.____/_____ _____

Allekirjoitus ja nimenselvennys _____

25.3.2019

SOPIMUS VANKIEN PERUSOPETUKSEN KUSTANNUKSISTA

Tällä sopimuksella sovitaan valtionosuuden ylittävistä kustannuksista, jotka kohdistuvat aikuisten vankilaperusopetukseen.

Hämeenlinnan lyseon lukion aikuislinja antaa vankilaperusopetusta Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloihin. Opetus tapahtuu pääsääntöisesti etäyhteydellä ja palvelee näin useita eri vankiloita samanaikaisesti ja mahdollistaa lisäksi vangin opintojen jatkumisen sellaisissa tilanteissa, joissa vanki siirretään uuteen paikkaan. Mikäli vanki siirtyy toisen alueen vankilaan tai valvottuun koevapauteen, on hänen mahdollista jatkaa opetukseen osallistumista.

Koulu saa jokisesta opiskellusta kurssista euromääräisen valtionosuuden. Kurssisuoritusten määrän ennakoiminen on kuitenkin hankalaa, koska opiskelijamäärä voi vaihdella paljonkin kurssista toiseen. Sekä opetuksen järjestämisen että ennakoitavuuden näkökulmasta on tärkeää pystyä sitomaan tietty määrä opetusta kunkin kurssin opetukseen.

Opetusta annetaan 11 tuntia/kurssi ja aluekeskus sitoutuu korvaamaan kustannukset valtionosuuden ylittävältä osalta. Lisäksi aluekeskus sitoutuu korvaamaan lyseon lukion aikuislinjan antaman teknisen tuen niiltä osin, kun se ei sovi valtionosuuteen.

Kustannusten kertymistä seurataan puolivuosittain 30.12. ja 30.6. Aluekeskus sitoutuu korvaamaan valtionosuuden ylityksiä korkeintaan 14 000 euroa vuodessa ja mikäli puolivuotisseurannassa valtionosuuden ylitys näyttää vuoden mittaan muodostuvan suuremmaksi, vähennetään vuoden loppuosan kurssien opetustuntimäärää.

Tätä sopimusta on laadittu kaksi kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Tampereella _____

Hämeenlinnassa _____

Kirsti Kuivajärvi
Aluejohtaja

Pieta Tukkimäki-Hildén
Rehtori
Hämeenlinnan lyseon lukio

Pia Ylikomi
Kehityspäällikkö

RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS
HÄMEENLINNAN LYSEON LUKIO
KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIA

puh. 050 5090 757
Toimisto

info@kktavastia.fi
etunimi.sukunimi@kktavastia.fi
www.kktavastia.fi

Hattelmalantie 6
13100 Hämeenlinna
Y-tunnus: 0205303-4